

**КАФЕДРА ПОЛІТОЛОГІЇ
УЖГОРОДСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

Ужгород - 2003

К-30

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПОЛІТОЛОГІЇ

КАФЕДРА ПОЛІТОЛОГІЇ
УЖГОРОДСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ

БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

УЖГОРОД – 2003

Кафедра політології Ужгородського національного університету: Біобібліографічний покажчик / Підготували М.М.Вегеш, М.П.Зан. – Ужгород: Видавництво Ужгородського національного університету, 2003. – 168 с.

Упорядники:

Вегеш Микола Миколайович

Зан Михайло Петрович

Рецензенти:

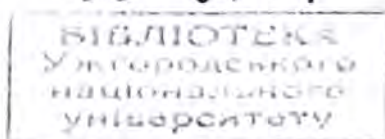
Кугутяк Микола Васильович, декан історичного факультету Прикарпатського університету ім. В.С. Стефаника, доктор історичних наук, доктор філософії, професор

Блецкан Михайло Іванович, завідувач кафедрою філософії історичного факультету Ужгородського національного університету, доктор філософських наук, професор

Рекомендовано до друку методичною радою кафедри політології УЖНУ 25 квітня 2003 р., протокол № 18.

Рекомендовано до друку Редакційно-видавничою радою університету, протокол № 4 від 23 червня 2003 р.

ISBN 966-7400-30-4

© Вегеш М.М., Зан М.П., 2003.

© Белень М.О., художнє оформлення, 2003

ЗМІСТ

КАФЕДРА ПОЛІТОЛОГІЇ УЖГОРОДСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ: СТОРІНКИ ІСТОРІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....	4
ВЕГЕШ МИКОЛА МИКОЛАЙОВИЧ.....	32
ХУДАНИЧ ВАСИЛЬ ІВАНОВИЧ.....	88
БОДНАР ВОЛОДИМИР ЛАВРЕНТІЙОВИЧ.....	107
БУРКАЛО ВАЛЕНТИН ВАСИЛЬОВИЧ.....	119
МАРИНА ВАСИЛЬ ВАСИЛЬОВИЧ.....	122
ЛЕНДЬБЕЛ МИРОСЛАВА ОЛЕКСАНДРІВНА.....	127
ПЕТРІНКО ВІКТОР СТЕПАНОВИЧ.....	138
ОСТАПЕЦЬ ЮРІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ.....	140
ГИРЯ ВОЛОДИМИР ІВАНОВИЧ.....	144
ТОКАР МАРІАН ЮРІЙОВИЧ.....	146
ЗАН МИХАЙЛО ПЕТРОВИЧ.....	154
БАСАРАБ ВОЛОДИМИР ІЛЛІЧ.....	161
ПОВХАНИЧ ГАННА МИХАЙЛІВНА.....	162
 <i>АДРЕСНО-ТЕЛЕФОННИЙ ДОВІДНИК</i>	
<i>ЧЛЕНІВ КАФЕДРИ.....</i>	<i>163</i>
<i>АНОТАЦІЯ.....</i>	<i>165</i>
<i>SUMMARY.....</i>	<i>166</i>

КАФЕДРА ПОЛІТОЛОГІЇ УЖГОРОДСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ: СТОРІНКИ ІСТОРІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

1. На шляху становлення

Кафедра політології Ужгородського національного університету, як і в Україні загалом, була утворена в 1991 році. До цього часу вона неодноразово змінювала назви: кафедра наукового комунізму, марксизму-ленінізму тощо. До 1994 року вона мала статус загальноуніверситетської, після чого була переведена на історичний факультет. Там виконувала дві функції: читання курсів політології і соціології для студентів усіх факультетів та спецкурсів з політичної науки для студентів історичного факультету.

Важливою віхою в історії кафедри було рішення Державної акредитаційної комісії Міністерства освіти України від 9 червня 1998 року про видання ліцензії на право підготовки спеціалістів-політологів. Отже, кафедра стала випускаючою зі спеціальності “Політологія”. В червні 2002 року 18 студентів-політологів успішно захистили наукові роботи і здобули вперше в історії Закарпаття дипломи бакалаврів. Доказом сумлінного ставлення професорсько-викладацького складу кафедри до наукової та навчально-виховної діяльності є той факт, що одинадцять студентів захистили бакалаврські роботи на “відмінно”. У 2002/2003 навчальному році на стаціонарному відділенні спеціальності “Політологія” навчається 93 студенти (перший курс – 27 студентів, другий – 12, третій – 20, четвертий – 16, п’ятий – 18). Цього року відбудеться перший випуск студентів спеціальності “Політологія” освітньо-кваліфікаційного рівня “Спеціаліст”.

Крім навчального процесу на спеціальності “Політологія”, кафедра політології забезпечує читання нормативних курсів “Політологія” та “Соціологія” для всіх факультетів Ужгородського національного університету. Професорсько-викладацький склад кафедри також читає нормативні курси “Теорія міжнародних відносин”, “Світова політика і міжнародні відносини”, “Основи конфліктології” для студентів факультету “Міжнародні економічні

відносини” філії Інституту міжнародних відносин Київського національного університету ім.Т.Г.Шевченка, “Історія політичних вчень” та “Теорія політичного конфлікту” для студентів історичного і юридичного факультетів Ужгородського національного університету, “Етнологія” для студентів-біологів.

На кафедрі політології також проходять підготовку студенти та аспіранти з інших вузів (Ужгородський державний інститут інформатики, економіки і права) та країн (Угорщина, Румунія). Для написання кандидатської дисертації до кафедри політології прикріплений випускник юридичного факультету Пазманського університету (Угорщина) Берені Андрош. Відбувається обмін студентами-політологами Ужгородського національного університету та вищих навчальних закладів Угорщини. В 2003 р. стажування в Угорщині пройшли студенти 5-го курсу спеціальності “Політологія” М.Рояк та Б.Пал.

Кафедра політології Ужгородського національного університету забезпечує підготовку фахівців за двома освітньо-кваліфікаційними рівнями (напряв 0403 – “Політологія”): “Бакалавр” – з нормативним терміном навчання 4 роки (8 семестрів), кваліфікація “Бакалавр політології” (6.040300); “Спеціаліст” – з нормативним терміном навчання 1 рік (2 семестри), кваліфікація “Політолог, викладач”(7.040301).

Експертна комісія встановила, що оригінали основних засновницьких документів Ужгородського національного університету (Статут УжНУ, довідка з єдиного державного реєстру підприємств і організацій України, свідоцтво про державну реєстрацію суб’єкта підприємницької діяльності та дозволи компетентних державних органів, ліцензії, сертифікати) наявні.

2. Студенти - політологи

Контингент студентів зі спеціальності “Політологія” формується в основному з випускників середніх загальноосвітніх шкіл, ліцеїв, гімназій, вищих навчальних закладів I – II рівнів акредитації.

Кафедра політології вивчає потреби регіону у фахівцях-політологах, підтримуючи постійні зв’язки з обласним, міськими та районними відділами освіти і науки, Закарпатським інститутом методики навчання і виховання, підвищення кваліфікації педагогічних кадрів. Між УжНУ та Закарпатською обласною державною

адміністрацією (управління з питань внутрішньої політики та управління освіти і науки) укладено угоди про підготовку фахівців – політологів, є замовлення на підготовку бакалаврів, спеціалістів і магістрів із спеціальності “Політологія”, у тому числі й на наступні 5 років.

Професорсько-викладацький склад кафедри співпрацює з колективами шкіл та тими навчальними закладами міста й області, де вивчаються “Історія”, “Людина і світ”, “Політологія”, веде активну роботу по залученню здібної молоді до вступу на спеціальність “Політологія” історичного факультету Ужгородського національного університету. Кращі учні, переможці обласних олімпіад, зараховуються на навчання у вузі за результатами співбесіди, зокрема, 2002 року на спеціальність “Політологія” таким чином були зараховані 2 абітурієнти.

Прийом за держзамовленням на денну форму навчання спеціальності “Політологія” збільшився з 10 осіб у попередні роки до 15 (з 1999 року). Той факт, що в 2002 р. на перший курс спеціальності “Політологія” зараховано 27 студентів, що майже вдвічі більше ніж у 2001 р., свідчить про зростання іміджу порівняно молодій спеціальності, фахівців якої потребує на сьогоднішній день Закарпатська область. Однак, практика показує, що значна частина абітурієнтів УжНУ, особливо ті, які вже мають одну вищу освіту, мають бажання навчатися на заочному відділенні спеціальності “Політологія”. Це питання неодноразово піднімалося на зустрічах провідних вчених Ужгородського національного університету з представниками керівництва області та міста, керівниками обласних осередків політичних партій і громадських організацій.

Аналіз формування контингенту студентів показує, що якісний склад абітурієнтів за останні три роки покращився: практично щороку на спеціальність вступають випускники середніх шкіл, нагороджені медалями (і переможці обласних та призери всеукраїнських олімпіад), або вищих навчальних закладів I – II рівнів акредитації, що отримали дипломи з відзнакою. Таких у 2002 р. було 5 осіб. В останні роки – за спеціальною угодою між навчальними закладами – кращі випускники гімназії та ліцею міста Ужгород, а також призери творчих конкурсів Малої академії наук мають право вступати на спеціальність “Політологія” за результатами співбесіди. Кожного року є студенти,

о навчаються на контрактній основі (у 2002 р. таких було 12 студентів).

Географія абітурієнтів засвідчує, що в основному на спеціальність "Політологія" Ужгородського національного університету вступають випускники шкіл, гімназій та ліцеїв навчальних закладів Закарпатської області. Серед них є й жителі сільських районів Закарпаття – Міжгірського, Воловецького, Рахівського. На спеціальності навчаються також уродженці Львівської, Херсонської та інших областей України.

Тенденція відрахувань з першого курсу іде до зменшення: з 2001 р. з першого курсу спеціальності "Політологія" студенти не відраховувалися.

З метою запобігання негативних тенденцій у формуванні контингенту студентів кафедрою політології здійснюється ряд заходів: викладачі беруть участь в організації та проведенні як міських, так і обласних олімпіад (завдувач кафедри політології, професор М.М.Вегеш з 1998 р. є заступником голови журі обласних олімпіад з історії), виступають перед учнями шкіл, ведуть роботу в Івано-Франківській академії наук, разом з міською та Товариством української мови ім.Т.Г.Шевченка "Просвіта", керівниками ряду осередків політичних партій беруть участь в організації та проведенні масових тематичних заходів (святкування ювілеїв злуки Західно-Української Народної Республіки з УНР, Карпатської України – незалежної держави в 1939 році, возз'єднання Закарпаття з Україною в 1945 році тощо). Професори В.І.Худанич, М.М.Вегеш є постійними учасниками "Круглих столів" та зустрічей на обласному радіо та телебаченні. Вже протягом багатьох років доценти В.Л.Боднар та В.В.Марина читають лекції вчителям-історикам в Закарпатському інституті методики навчання і виховання, підвищення кваліфікації педагогічних кадрів. В.В. Марина, румун за національністю, активно співпрацює з Товариством румунської культури ім.Дж.Кожбука".

3. Організація навчально-виховного процесу та його програмно-методичне забезпечення

На історичному факультеті Ужгородського національного університету підготовка фахівців за спеціальністю 7.040301 – "Політологія" ведеться з урахуванням інструкцій і вказівок

Міністерства освіти і науки України, у відповідності до освітньо-кваліфікаційної характеристики (ОКХ) та на основі освітньо-професійної програми (ОПП) вищої освіти за професійним спрямуванням “Політологія” освітньо-кваліфікаційних рівнів “Бакалавр” і “Спеціаліст”, розроблених в Ужгородському національному університеті і погоджених з Науково-методичною комісією за напрямом “Політологія”, з Інститутом системних досліджень Департаменту вищої освіти та з Науково-методичним центром вищої освіти Міністерства освіти і науки України. У 2003 р. кафедрою політології Ужгородського національного університету розроблені та погоджені з вищеназваними інстанціями ОКХ і ОПП освітньо-кваліфікаційного рівня “Магістр”.

Навчально-виховний процес на спеціальності “Політологія” історичного факультету здійснюється згідно з основним документом – навчальним планом, складеним за типовою формою і відповідно погодженим та затвердженим.

Кафедра політології в основному забезпечена програмами, схваленими Міністерством освіти і науки України. З урахуванням нових досягнень у політичній науці викладачами кафедри розроблені доповнення до існуючих типових програм нормативних дисциплін, а також внесені необхідні корективи у програми спеціальних дисциплін (на сьогоднішній день кафедрою розроблено програми понад 30 спецдисциплін). На кафедрі розроблені навчальні робочі програми усіх теоретичних навчальних дисциплін – як основних, так і спеціальних курсів. Усі програми пройшли первинне детальне обговорення на кафедрі, схвалені методичною комісією історичного факультету та затверджені Вченою радою історичного факультету. Програми прорецензовані як спеціалістами УжНУ, так і вченими інших вузів (професор М.В.Кугутяк з Прикарпатського університету ім.В.С.Стефаника, доцент Ян Томко з Пряшівського університету (Словаччина) тощо). На кафедрі наявна також програма державних іспитів, передбачена навчальним планом.

Кафедрою розроблена наскрізна програма всіх навчальних практик, передбачених навчальним планом (ознайомчої в обласних осередках політичних партій, виробничої в місцевих органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування, педагогічної та переддипломної), яка затверджена Вченою радою історичного факультету. Програми частково підпорядковані реалізації наукової

теми Науково-дослідного інституту карпатознавства Ужгородського національного університету (директор – професор М.М.Вегеш).

Враховуючи особливості й потреби регіону, який межує з Угорщиною, Словаччиною та Румунією, навчальні програми, розроблені кафедрою політології, значно доповнені матеріалами про стан і перспективи політичної науки у названих країнах. Кандидатом філософських наук, доцентом В.Л.Боднаром опубліковано ряд наукових статей з даної проблеми (Наприклад: Боднар В.Л., Вегеш М.М. Про деякі питання викладання курсу політології в Угорській і Чеській Республіках // Політологія в Україні: стан та перспективи розвитку. Наукові доповіді та статті.-Київ,2000.-С.24-30; Боднар В.Л. Про деякі особливості викладання та вивчення політології в Угорській Республіці // *Carpatica – Карпатика*. Випуск 18. Історія, політологія, культура: минуле і сучасне.-Ужгород,2002.-С.288-296; Боднар Володимир, Томко Ян. Особливості викладання політології в Словацькій Республіці // *Carpatica – Карпатика*. Випуск 17. Українсько-словацькі взаємини в галузі історії, літератури та мови.-Ужгород,2002.-С.101-107). 10-12 жовтня 2003 р. викладачі кафедри політології Ужгородського національного університету візьмуть участь у міжнародній науковій конференції “Політичні зміни в країнах Центральної і Південно-Східної Європи на рубежі століть”, яка відбудеться в румунському місті Орадеа.

Кількість нормативних дисциплін і дисциплін за вибором та кількість годин, відведених на фундаментальну і спеціальну підготовку студентів-політологів, визначена у відповідності до вимог навчальних планів, що розроблялися й затверджувалися згідно з вимогами Міністерства освіти і науки щодо змісту й обсягу соціально-гуманітарної освіти та набутого досвіду підготовки фахівців. Підготовка фахівців ведеться за умов зваженості всіх основних блоків навчальних дисциплін: циклу гуманітарних і соціально-економічних дисциплін, циклу фундаментальних і професійно-орієнтованих дисциплін, циклу дисциплін самостійного вибору закладу і самостійного вибору студента, практичної підготовки і самостійної роботи студентів.

Блоки фундаментальних і професійно-орієнтованих дисциплін представлені у навчальних планах належним чином: у них сконцентровані усі важливі предмети, що формують світогляд і фахову ерудицію політолога.

На сьогоднішній день кафедрою політології розроблено програми нормативних курсів та спецкурсів: “Основи політології” (проф.М.М.Веґеш, доц.В.Л.Боднар, доц.В.В.Марина, асистент М.П.Зан), “Історія політичних вчень зарубіжних країн” (доц.В.Л.Боднар), “Основи соціології” (старший викладач Ю.О.Остапець), “Сучасна зарубіжна політологія” (доц.М.О.Лендґел), “Філософія політики” (доц.М.О.Лендґел), “Історія і теорія демократії” (старший викладач Ю.О.Остапець), “Політичні еліти і політичне лідерство” (асистент М.Ю.Токар), “Політична культура” (асистент М.П.Зан), “Основи конфліктології”, “Теорія політичного конфлікту” (доц.В.Л.Боднар), “Технологія політичного процесу” (доц.М.О.Лендґел), “Теорія міжнародних відносин” (доц.М.О.Лендґел), “Політична регіоналістика та регіональне управління” (доц.М.О.Лендґел), “Міжнародні організації” (асистент М.Ю.Токар), “Світовий процес і геополітика” (проф.М.М.Веґеш), “Методика викладання соціально-політичних дисциплін” (проф.М.М.Веґеш), “Загальна теорія політики” (проф.М.М.Веґеш), “Зовнішня політика України” (проф.М.М.Веґеш), “Історія політичної думки України” (проф.В.І.Худанич), “Вступ до спеціальності” (проф.В.І.Худанич), “Історія і теорія політичних партій” (проф.В.І.Худанич).

Кафедра політології у даний час забезпечує читання таких спецдисциплін: “Історія зарубіжних політичних вчень”, “Теорія політичного конфлікту”, “Сучасний парламентаризм” (доц.В.Л.Боднар), “Політична ідеологія і політична психологія”, “Соціальна філософія”, “Соціологія” (доц.В.В.Буркало), “Порівняльна політологія”, “Політична культура” (асистент М.П.Зан), “Теорія міжнародних відносин”, “Філософія політики”, “Технологія політичного процесу”, “Сучасна зарубіжна політологія”, “Державне управління і місцеве самоврядування” (доц.М.О.Лендґел), “Методи політичних досліджень”, “Історія і теорія демократії”, “Політична соціологія” (старший викладач Ю.О.Остапець), “Міжнародні організації”, “Політичне лідерство”, “Політична історія Закарпаття” (асистент М.Ю.Токар), “Вступ до спеціальності”, “Історія політичної думки України”, “Історія і теорія політичних партій” (професор В.І.Худанич), “Загальна теорія політики”, “Зовнішня політика України”, “Методика викладання соціально-політичних дисциплін”, “Світовий процес і геополітика” (професор М.М.Веґеш), “Теорія

міжнародних відносин”, “Основи конфліктології”, “Світова політика і міжнародні відносини” для студентів факультету “Міжнародні економічні відносини” філії ІМВ Київського національного університету ім. Т.Г.Шевченка (асистент В.С.Петрінко), “Вибірчі системи держав світу”, “Роль і місце адміністративних органів у політичній системі суспільства” (старший викладач В.І.Гиря).

Навчальний процес на спеціальності “Політологія” здійснюється у відповідності з графіком навчального процесу і оптимальним розкладом занять. Розподіл навчального навантаження викладачів кафедри здійснюється згідно з введеними Міністерством освіти і науки України (наказ №450 від 7.08.2002 р.) новими нормами часу для планування і обліку навчальної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів. Обсяг обов’язкового навчального навантаження кожному конкретному викладачеві встановлюється кафедрою з урахуванням обсягу виконання ним методичної, наукової й організаційної роботи та особливостей і структури навчальних дисциплін, які веде викладач. Це стосується також тих дисциплін, які лише запроваджуються та потребують від викладача значних затрат часу на розробку курсу лекцій і відповідного методичного забезпечення.

Усі викладачі кафедри працюють у відповідності до індивідуальних планів роботи. При їх складанні вони керуються затвердженими Міністерством освіти і науки України переліками основних видів методичної, наукової й організаційної роботи та рекомендаціями щодо запровадження їх у вищих закладах освіти. Весь обсяг запланованої роботи членами кафедри виконується, про що свідчать зазначені в індивідуальних робочих планах конкретні підсумкові результати. Багатьма викладачами кафедри обсяг навчальної роботи дещо перевиконується.

Належний науково-методичний рівень проведення занять різних типів забезпечується шляхом використання персональних електронно-обчислювальних машин, використання результатів наукових та науково-методичних досліджень професорсько-викладацького складу кафедри, контролюється проведенням відкритих лекцій, ректорських та періодичних контрольних робіт.

У процесі навчально-виховного процесу викладачами кафедри політології широко застосовуються новітні технології навчання. З метою дієвості і якості навчання, посилення мотивації праці студента,

створення умов для прояву творчої особистості, а також для підвищення об'єктивності оцінки підсумків його навчальної діяльності викладачами запроваджена рейтингова та тестова система контролю успішності. Кафедра заохочує студентів до додаткової індивідуальної роботи, яка сприяє поглибленому вивченню курсів (підготовка і захист рефератів, опрацювання додаткової літератури, участь в олімпіадах, наукових гуртках, наукових конференціях, публікації статей тощо) та до творчого виконання різного роду занять. Підготовка ж особливо обдарованих студентів ведеться за індивідуальними планами.

Всі студенти 5-го курсу спеціальності “Політологія” є авторами наукових публікацій. Їх наукові статті ввійшли складовою частиною до наукового збірника “Політичні партії і вибори в Україні та країнах Центральної і Південно-Східної Європи”, виданого кафедрою політології спільно з науково-дослідним інститутом карпатознавства Ужгородського національного університету (відповідальні за випуск: професор М.М.Вегеш і старший викладач Ю.О.Остапеч). Залучаються до наукової роботи також студенти молодших курсів. Студент 3-го курсу К.Куцов опублікував наукову статтю “Політична думка в Закарпатті кінця XIX століття” (Carpatica – Карпатика. Випуск 19. Історія і культура Карпат. До десятиріччя утворення НДІ карпатознавства.- Ужгород, 2002.-С.43-54). Студенти 4-го курсу П.Габрин, М.Колодій, О.Сурніна опублікували наукові статті у науковому збірнику “Політологічні студії: історія, теорія, практика” (Ужгород, 2003). Студенти-політологи під керівництвом доцента М.О.Лендьел систематично беруть участь у науково-практичних конференціях, які проводять спільно кафедра історії України УжНУ (доцент В.П.Мельник) та Ужгородський політехнічний лицей (В.І.Огар).

В квітні 2003 року студенти IV курсу П.Габрин, О.Сурніна та М.Колодій будуть приймати участь в “Днях науки”, які відбудуться на філософському факультеті Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Зміст освіти на спеціальності “Політологія” історичного факультету реалізується в навчальних посібниках та методичних розробках, виданих в останні роки викладачами кафедри політології. Особливої уваги заслуговують такі видання: Боднар В.Л., Вегеш М.М., Худанич В.І. Становлення і розвиток політичної думки в

Україні (навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, коледжів, ліцеїв та гімназій).-Ужгород,1995.-89 с.; Боднар В.Л., Вегеш М.М., Худанич В.І. Історія української державності (навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, коледжів, ліцеїв).-Ужгород,1996.-203 с.; Худанич В.І. Методичні рекомендації до навчальної програми та семінарських занять з курсу політології.-Ужгород,1997.-34 с.; Вегеш М.М., Остапець Ю.О. Політологія: конспект лекцій.-Ужгород,1999.-83 с.; Боднар В.Л., Вегеш М.М., Худанич В.І. Основи політології (навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів).-Ужгород,2000.-203 с.; Вегеш М.М., Горват Л.В. Українська державність у ХХ столітті (матеріали до лекцій для студентів історичного факультету).-Ужгород,2000.-97 с.; Зан М. Запитальники до вивчення ментальності та етнічних стереотипів населення України (методичний посібник для студентів історичного факультету УжНУ).-Ужгород,2002.-44 с.

На кафедрі наявне методичне забезпечення підготовки курсових, кваліфікаційних і дипломних робіт. Досвід науково-дослідної роботи професорсько-викладацького складу кафедри знайшов відображення в методичному посібнику професора В.І.Худанича “Методичні поради по написанню і оформленню дипломної роботи з політології”, якими послуговуються студенти спеціальності “Політологія” при виконанні наукових досліджень різного характеру.

Оскільки належна фахова підготовка політолога включає і комп’ютерну грамотність, на кафедрі політології ведеться робота (здебільшого в рамках спецдисциплін та самостійної роботи студентів), спрямована на вироблення у студентів умінь підготувати необхідний політологічний матеріал, розробити методику застосування одержаної програми.

Кафедра підтримує зв’язки із закладами та установами освіти, обмінюється досвідом навчально-методичної роботи із спорідненими кафедрами Київського національного університету ім.Т.Г.Шевченка, Львівського національного університету ім.І.Я.Франка, Прикарпатського університету ім.В.С.Стефаника, Чернівецького національного університету ім.Ю.Федьковича, Волинського державного університету ім.Лесі Українки, Інститутом історії України НАН України, Інститутом Українознавства ім.І.Крип’якевича НАН України та в рамках міжнародних угод з Педагогічним факультетом

ім.Дьюлі Югаса Сегедського університету (Угорська Республіка), Ниредьгазким педінститутом (Угорська Республіка), філософським факультетом Кошицького університету ім.П.Шафарика (Словацька Республіка), Академією Наук Угорщини, Академією Наук Чехії, Університетом Клуж-Напока (Румунія), Історичним музеєм в м.Сату Маре (Румунія).

Викладачі кафедри постійно читають лекції в Закарпатському інституті методики навчання і виховання, підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, виступають перед учителями на засіданнях міських методоб'єднань.

Зміцненню зв'язків кафедри із загальноосвітніми школами сприяє педагогічна практика студентів, яка проходить у 9-му семестрі (6 тижнів). За домовленістю з керівництвом окремих шкіл та технікумів певна частина практичних занять з методики викладання соціально-політичних дисциплін проводиться на базі навчальних закладів, що дає змогу студентам поєднати педпрактику з певним досвідом викладацької роботи. Основна частина студентів спеціальності "Політологія" проходить практику в загальноосвітніх школах №1, №4, №6, політехнічному ліцеї міста Ужгорода, Ужгородському кооперативному технікумі тощо.

Педагогічна практика проводиться згідно з програмою, розробленою методичною комісією кафедри політології (доц. М.О.Лендель) і затвердженою Радою історичного факультету.

Після закінчення 3-го курсу студенти, які навчаються за спеціальністю "Політологія", згідно з навчальним планом проходять практику в політичних партіях (6-й семестр, 4 тижні). Базами проведення практики є осередки найбільш потужних політичних партій на Закарпатті, які можуть надати студентам відповідний матеріал та створити умови для праці. До таких партій, перш за все, слід віднести: СДПУ(о), КПУ, НРУ, СПУ, НДП, ПРП, "Батьківщина", "Демократичний Союз" та ряд інших. Основна мета практики в політичних партіях студентів 3-го курсу – це, по-перше, ознайомлення із партійною роботою на місцевому рівні та структурою обласних осередків політичних партій. І, по-друге, оволодіння навичками організації і планування партійної роботи на регіональному рівні. Звіт про практику студентів оформляється за встановленим зразком. Структура його є наступна: а) дата реєстрації партії в Міністерстві юстиції України та Закарпатті, юридична адреса партії в регіоні,

логотип партії; б) аналіз основних положень програми партії; в) участь партії у виборах парламентських і президентських (кількість кандидатів у регіонах, наявність народних депутатів, депутатів обласної ради); г) структура обласної організації партії та її чисельність; д) аналіз друкованих видань партії; ж) перспективні напрямки роботи партії в регіоні.

Необхідним та важливим елементом підготовки фахівців-практиків у вищих навчальних закладах є виробнича практика. Для студентів спеціальності “Політологія” виробнича практика є основою для освоєння вузькоспеціалізованих професійних навичок, зокрема політичного аналітика. Виробнича практика в місцевих органах державної влади та місцевого самоврядування згідно з навчальним планом проводиться на 4-му курсі (7-й семестр, 4 тижні). Базою для проведення виробничої практики, з огляду на доцільність її географічної локалізації в м.Ужгороді, є Закарпатська обласна державна адміністрація як орган державної виконавчої влади регіонального рівня, Ужгородська районна державна адміністрація як орган державної виконавчої влади місцевого рівня, Закарпатська обласна рада як орган представництва інтересів територіальних громад та Ужгородська міська рада як орган місцевого самоврядування територіальної громади. Метою виробничої практики студентів спеціальності “Політологія” у місцевих органах державної влади та органах місцевого самоврядування є ознайомлення з їх структурою, функціями основних підрозділів, зокрема тими, які займаються питаннями внутрішньої політики, а також освоєння навичок практичної роботи державного (муніципального службовця) щодо політичного аналізу та прийняття рішень.

Переддипломна практика є завершальним етапом навчання студентів в університеті і покликана сприяти якісній підготовці студента-політолога до його виробничої діяльності відповідно до сучасних вимог. Метою практики є підготовка до написання дипломної роботи, збір матеріалів для дипломної роботи, поглиблення і закріплення теоретичних знань, правильне оформлення посилань та списку використаних джерел і літератури. Викладачі кафедри під час переддипломної практики для студентів проводять такі заняття: а) практичне заняття на тему “Відбір джерел та літератури, їх аналіз та оцінка; б) “Пошук інформації в мережі Інтернет”; в) “Пошук та аналіз

статистичної інформації”; г) “Складення програми прикладних досліджень”.

Ефективній підготовці фахівців-політологів сприяє робота навчально-методичної ради історичного факультету. Рада, яка працює згідно із затвердженим планом, здійснює контроль за навчальним процесом, вносить необхідні корективи і пропозиції. Методична рада здійснює експертизу методичних посібників та розробок викладачів, рецензує тематику спецдисциплін, що читаються на кафедрі, виносить їх на затвердження Вченої ради факультету. Члени методичної ради беруть участь у експертизі проведених відкритих занять викладачів, проведення їх за конкурсом та присвоєння вчених звань.

Над удосконаленням змісту, організації та методичного забезпечення підготовки фахівців працює навчально-методична комісія кафедри. Вона займається організацією обговорення тематики спецдисциплін, відвідування відкритих занять колег, ознайомлення викладачів з новинками навчально-методичних видань. Члени методичної комісії кафедри координують роботу з методичною радою факультету, надають допомогу молодим викладачам, беруть безпосередню участь у рецензуванні тематики курсових і кваліфікаційних робіт, обговоренні результатів заліків, семестрових та державних іспитів, підготовці, проведенні та захисті ознайомчої, виробничої, педагогічної та переддипломної практик, працюють над впровадженням нових педагогічних технологій та передового досвіду, розробляють орієнтовний перспективний план забезпечення підготовки фахівців навчально-методичною літературою тощо.

На кафедрі функціонує методичний семінар. Плани роботи й тематика засідань методичного семінару затверджена на засіданні кафедри та методичної ради факультету. Аналіз матеріалів показує, що основна увага методичного семінару і кафедри в цілому приділяється якості і методиці читання лекцій, проведення практичних і семінарських занять, специфіці організації навчального процесу для студентів різних освітньо-кваліфікаційних рівнів (бакалавр, спеціаліст), організації самостійної роботи студентів, ефективності рейтингової системи, а також удосконалення планування, організації та змісту навчального процесу і програмно-методичного забезпечення.

Таким чином, рівень навчально-методичного забезпечення навчального процесу на спеціальності “Політологія” історичного

факультету Ужгородського національного університету на даний час можна вважати задовільним. Нормативні навчальні та спеціальні дисципліни забезпечені методично стовідсотково. Викладачі кафедри широко використовують можливості наявної науково-методичної літератури, виданої як самими членами кафедри, так і колегами з інших вузів, а також постійно працюють над поповненням навчально-методичної бази, що стосується як видання нових, так і перевидання апробованих на практиці методичних посібників.

4. Система виховної роботи

Професія політолога – складна і відповідальна, тому професійні вимоги на сьогоднішній день досить високі. Готуючи майбутніх фахівців-політологів, викладачі та співробітники кафедри політології Ужгородського національного університету враховують той факт, що специфіка їхньої діяльності вимагає органічного поєднання відповідних професійних і особистісних якостей.

Для того, щоб успішно вирішувати професійні завдання майбутні спеціалісти-політологи повинні не тільки мати глибокі знання з різних галузей політології, психології, соціології, педагогіки, права, інформатики, але й володіти загальною культурою і культурою спілкування, бути обізнаними з сучасними політичними, соціальними, економічними процесами, мати супербачення, тобто здатність передбачати наслідки своїх дій, відзначатися професійним тактом, володіти емоційною стійкістю, бути здатними приймати правильні рішення в будь-якій ситуації.

Виходячи з цього, у виховній роботі з студентами – майбутніми політологами, колектив кафедри звертає особливу увагу на формування у них таких важливих особистісно-професійних якостей, як: об'єктивність, чесність, справедливість, добросовісність, обов'язковість, відповідальність, тактовність, уважність, толерантність, терплячість, витримка, наполегливість, цілеспрямованість, гуманність, емпатія, комунікативність, сила волі, самокритичність, принциповість, прагнення до самовдосконалення. З цієї метою, перш за все, використовуються виховні можливості навчальних курсів і спецкурсів, зокрема таких, як загальна психологія, педагогіка, соціальна філософія та психологія, соціологія, політична соціологія, технологія політичного процесу, логіка, культурологія

(українська і зарубіжна культура) та ін. Саме ці курси мають найбільші можливості для забезпечення розумового, морального, естетичного, екологічного, фізичного, трудового виховання майбутніх фахівців-політологів.

Цілеспрямована виховна робота спеціальності “Політологія” на історичному факультеті УжНУ в цілому забезпечується спільними зусиллями декана факультету, заступника декана з виховної роботи, академнаставниками груп, викладачами, а також громадським студентським деканатом.

Безпосередньо в групах виховну роботу ведуть академнаставники, які призначаються на засіданні кафедри на початку кожного навчального року. Вони складають план виховної роботи з групою і працюють у відповідності з цим планом.

Для студентів спеціальності “Політологія” організовуються як загальнофакультетські виховні заходи, так і групові. Для прикладу, “День першокурсника”, “День політолога”, зустрічі з політичними та громадськими діячами Закарпаття, спортивні змагання, культпоходи, вечори, диспути, конференції, КВК тощо. Систематично проводяться виховні години в групах, індивідуальні виховні бесіди з студентами, які порушують дисципліну або незадовільно вчаться, надається консультативна допомога психолога студентам, які цього потребують.

На спеціальності складається традиція листування з батьками студентів, надання їм інформації про успіхи чи недоліки в навчанні та поведінці їх дітей.

Успішно використовуються і виховні можливості під час проходження студентами практики в органах виконавчої влади та місцевого самоврядування, політичних партіях та громадських організаціях, школах. Студенти беруть активну участь у діяльності молодіжних громадських організацій краю, очолюють їхню роботу. Отже, всі названі показники позитивно впливають на формування особистісного росту фахівця-політолога.

5. Професорсько-викладацький склад кафедри політології

Підготовку фахівців-політологів на історичному факультеті Ужгородського національного університету забезпечує професорсько-викладацький склад кафедри політології. На ній працює 12

викладачів: докторів історичних наук, професорів – 2, кандидатів філософських наук, доцентів – 2, кандидатів історичних наук, доцентів – 2, кандидат політичних наук, викладач – 1, старших викладачів – 2, асистентів – 3.

Очолює кафедру політології з 1 червня 2002 року Вегеш Микола Миколайович, доктор історичних наук, професор, 1962 року народження.

М.М.Вегеш у 1984 році закінчив Івано-Франківський державний педагогічний інститут ім. В.С.Стефаника за спеціальністю “Історія і педагогіка” (диплом серії КВ №694106, виданий 1 липня 1984 р.). З 1992 р. працює в Ужгородському університеті на посаді асистента кафедри історії України (1992-1994 рр.), доцента кафедри історії України (1994-1997 рр.), доцента кафедри політології (1997-2001), професора кафедри політології (з 2001 р.). Кандидат історичних наук з 1994 р. (диплом серії КН №005152). Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук “Карпатська Україна в 1938-1939 рр.: соціально-економічний і політичний аспекти” зі спеціальності “Історія України” захистив в Ужгородському університеті. Доктор історичних наук з 1999 р. (диплом серії ДД №000713, виданий 2 липня 1999 року, протокол №21-06/8). Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора історичних наук “Закарпаття в контексті центральноєвропейської політичної кризи напередодні Другої світової війни” зі спеціальності “Всесвітня історія” захистив в Інституті історії України Національної Академії Наук України. Атестат професора кафедри політології (Серія ІПР №000879, виданий 18 жовтня 2001 року, протокол №4/20 П).

М.М.Вегеш – автор понад 350 наукових праць, серед яких понад 30 монографій та науково-популярних видань. Він лауреат премій імені Василя Гренджі-Донського та академіка Івана Крип'якевича, академік Міжнародної Слов'янської академії наук, член бюро радників Американського Біографічного Інституту. За цикл наукових праць “Закарпаття – земля Української держави (Суспільно-політичний рух і боротьба за возз'єднання Закарпаття з Україною в 1918-1945 рр.)” разом з професорами М.М.Болдижаром та В.І.Худаничем М.М.Вегеш висунутий на здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки за 2003 рік.

М.М.Вегеш читає нормативні курси “Загальна теорія політики”, “Світовий процес і геополітика”, “Зовнішня політика України”,

“Методика викладання соціально-політичних дисциплін”, “Основи політології” (спеціальність “Політологія”, історичний та економічний факультети УжНУ). Є членом Вченої ради УжНУ та Вченої ради історичного факультету, а також членом спеціалізованих вчених рад по захисту кандидатських дисертацій з історії України та всесвітньої історії в Ужгородському національному університеті та Прикарпатському університеті ім. В.С.Стефаника.

М.М.Вегеш – відповідальний редактор наукового збірника “Карпатика” та член редколегії журналу “Регіональні студії”. Перше видання є реферованим ВАК України.

При кафедрі діє денна аспірантура, в якій навчається 1 аспірант (В.Ключкович) та 11 здобувачів (Н.Скоблик, В.Гири, І.Мазурок, М.Токар, В.Данишук, І.Чорняк, Л.Бобер, Р.Стойка, Т.Кіш, І.Клюфас, громадянин Угорщини А.Берені). Аспірант і здобувачі активно працюють над кандидатськими дисертаціями, про що регулярно доповідають на кафедрі, виступають на наукових конференціях, пишуть статті. Аспірант В.Петрінко успішно захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук (“Вплив “Політики” Арістотеля на становлення і розвиток європейської політичної думки”). У 2003 р. рекомендовані до захисту кандидатські дисертації М.Зана “Етнічні процеси на Закарпатті (1989-2001 рр.)” та М.Токаря “Становлення і розвиток політичних партій Закарпаття в 1919-1939 рр.”. Завершують дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук Н.Скоблик і Ю.Остапець.

На кафедрі створені оптимальні умови для її поступового забезпечення саме кандидатами політичних наук. Є попередня домовленість з кафедрою політології Київського національного університету ім. Т.Г.Шевченка про прийом в докторантуру кандидата історичних наук, доцента Мирослави Лендьял для написання дисертації “Становлення інституту місцевої демократії в країнах Центральної та Східної Європи: порівняльний аналіз” на здобуття наукового ступеня доктора політичних наук, а також про наукове стажування двох викладачів кафедри політології (Михайла Зана та Юрія Остапця). На Вченій раді Ужгородського національного університету затверджена тема докторської дисертації кандидата історичних наук, доцента Василя Марини “Політична трансформація Румунської Республіки у посттоталітарний період (1989-2003 рр.)”. Отже, на кафедрі проводиться робота для того, щоб досвідченим

викладачам пенсійного віку, а таких на кафедрі є 2 – професор І.Худанич і доцент В.Л.Боднар, була знайдена рівноцінна заміна.

Середній вік викладачів кафедри політології на даний час становить 42 роки. Для прикладу, в 1997 р. цей показник становив 55 років. Серед викладацького складу кафедри політології лише двоє викладачів є сумісниками (старший викладач В.І.Гирия і асистент І.Басараб).

6. Стан розвитку навчально-матеріальної бази

Матеріально-технічну базу науково-дослідної роботи кафедри політології можна вважати задовільною.

Інформаційно-технічну базу спеціальності “Політологія” становить фонд навчально-наукової та методичної літератури, періодичні видання професійного спрямування, комп’ютерні засоби, програмні продукти, електронні бази даних. На факультеті також є сканер, множильна техніка (лазерний принтер, ксерокс), магнітофони, проєктори.

Крім того, до переліку технічних засобів входять мультимедійні персональні комп’ютери типу Pentium-166-200, об’єднані в локальну мережу Windows NT з сервером на базі комп’ютера типу Pentium-II. Ці комп’ютери зосереджені у двох комп’ютерних залах (при кафедрі математичного моделювання) та в кабінеті кафедри політології.

Комп’ютерні класи обладнані мультимедійними ПК на базі процесорів і мають наступні ресурси та програмне забезпечення: операційна система Windows-98, пакет Microsoft Office; доступ до мережі INTERNET в режимі On-Line; доступ до електронної бази даних законодавства України “Ліга”; пакети програм Adobe Page Maker, Adobe Photoshop, Adobe Illustrator, Fine Reader Professional; комплекти мультимедійних програм на CD-дисках, довідники та навчальні програми для машинного перекладу та вивчення іноземних мов (Stylus, Language Master, Prompt-2000, Мультилекс).

Для підтримки навчальних курсів з іноземної мови активно використовується інтерактивне забезпечення “English Platinum”, “Francais dOr” (реалізоване на базі комп’ютерного кабінету №2).

Студентами та викладачами історичного факультету спеціальності “Політологія” наведено вище інформаційно-технічне

забезпечення використовується при підготовці та проведенні навчальних курсів і спецдисциплін.

Перспективними напрямками розвитку і використання інформаційно-методичної бази кафедри політології є такі напрями: управління навчальним процесом; забезпечення інформаційно-методичної підтримки навчального процесу та наукової роботи.

В управлінні навчальним процесом перспективним є формування електронних баз даних для ефективної організації та моніторингу якості навчального процесу.

З метою оптимального забезпечення навчального процесу необхідним є використання і розробка інформаційно-методичного забезпечення з урахуванням сучасних досягнень інформаційних технологій, а саме – підтримка навчальних курсів за технологіями WWW та INTERNET і створення інформаційних баз даних з різних дисциплін.

Для науково-дослідницької роботи актуальним є впровадження сучасних інформаційно-аналітичних програмних засобів проведення досліджень і аналізу результатів. Важливим є також розробка детальної інформаційної інфраструктури для взаємодії всіх трьох перерахованих вище напрямів.

Основний фонд навчально-наукової та методичної літератури знаходиться в науковій бібліотеці УжНУ (у тому числі у її філіалах – в навчально-лабораторному корпусі, у бібліотеках гуртожитків №1, №4) та в бібліотеках кафедр політології, історії України, нової і новітньої історії та історіографії.

Кафедральна бібліотека спеціальності “Політологія” загалом укомплектована енциклопедіями, науковою та навчально-методичною літературою, краєзнавчими виданнями.

Важливим чинником інформаційного забезпечення спеціальності є поповнення книжкового фонду фаховою літературою та розробка навчально-методичних посібників викладачами кафедри. За роки свого існування спеціальністю за сприяння ректорату університету створено бібліотеку, яка налічує більше 2000 примірників підручників та посібників, необхідних для якісної підготовки політологів. Щорічно університет передплачує фахові періодичні видання для політологів (“Політична думка”, “Віче”, “Политические исследования”, “Социологические исследования”, “Вестник Московского университета. Серия Политические науки”

тощо). Для забезпечення навчального процесу використовуються, як правило, підручники з грифом Міністерства освіти і науки України. Як допоміжні використовуються також навчально-методичні посібники, видані в Росії, Словаччині, Угорщині, Румунії. Загалом забезпеченість студентів спеціальності “Політологія” навчальною літературою становить 100 відсотків – для освітньо-кваліфікаційних рівнів “Бакалавр” та “Спеціаліст” і 90 відсотків – для освітньо-кваліфікаційного рівня “Магістр”.

Матеріально-технічна та інформаційна база спеціальності поповнюється і підготовленими професорсько-викладацьким складом кафедри методичними посібниками та іншими матеріалами, опублікованими, зокрема, і в таких фахових виданнях історичного факультету, як “Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Історія”, “Регіональні студії”, “Carpatica-Карпатика”. Окремі випуски останнього видання повністю присвячені актуальним проблемам політичної науки (Випуск 16. Політичні партії та вибори в Україні і країнах Центральної і Південно-Східної Європи.-Ужгород,2002; Випуск 21. Політологічні студії: Історія, теорія, практика.-Ужгород,2003). Викладачами кафедри видані навчально-методичні посібники, зокрема, “Становлення і розвиток політичної думки в Україні” (Боднар В.Л., Вегеш М.М., Худанич В.І.), “Історія української державності” (Боднар В.Л., Вегеш М.М., Худанич В.В.), “Основи політології” (Боднар В.Л., Вегеш М.М., Худанич В.І.), “Політологія: конспект лекцій” (Вегеш М.М., Остапець Ю.О.) та ін.

Для оптимального забезпечення навчального процесу викладачі кафедри постійно працюють над поповненням зібрання наочних посібників (таблиць, схем тощо).

У даний час кафедра політології веде пошук комплектуючих, прагнучи, мо можливості, максимально повно зібрати належний фонд програмних матеріалів. Перспективний план розвитку спеціальності “Політологія” історичного факультету передбачає поліпшення матеріально-технічної бази.

Навчально-матеріальна база спеціальності включає достатні за площею приміщення кафедри політології, кабінет завідувача, п’ять аудиторій та інші приміщення, які використовуються в навчальному процесі, загальною площею 7146,6 кв.м. Для роботи професорсько-викладацького складу створені належні умови з дотриманням необхідних санітарних та гігієнічних норм. Мінімальна площа

робочого місця для працівників кафедри, які працюють повний робочий день у службовому приміщенні, дорівнює 4,25 кв.м.

Усі документи, які засвідчують право володіння приміщеннями для здійснення навчально-виховного процесу, наявність інфраструктури, відповідність площ, що використовується відповідно встановленим нормативам щодо здійснення діяльності, наявні (Див.: Довідку про матеріально-технічне та інформаційне забезпечення навчального процесу та додатки до неї – паспорт санітарно-технічного стану приміщень та санітарно-технічних комунікацій).

7. Науково-методична діяльність і міжнародні зв'язки

Стан наукових досліджень та науково-методичну діяльність кафедри політології Ужгородського національного університету можна вважати задовільним. Переважна більшість викладачів кафедри за індивідуальними планами наукової роботи ведуть самостійні дослідження. Зокрема, проф. Вегеш М.М. займається питаннями історії української політичної думки, основних етапів державотворення в Україні, проблемами геополітики та геостратегії. Основні результати наукових пошуків проф. Вегеша М.М. висвітлені в семи томах “Історичних досліджень”, складовими яких є “Історія Карпатської України”, “Августин Волошин: педагог, політик, людина”, “Закарпаття між двома світовими війнами” тощо.

Проф. Худанич В.В. досліджує політичну історію Карпатської України – яскраву сторінку в історії українського державотворення а також політичну історію Словаччини, Чехії та Угорщини в другій половині ХХ ст. Його творчий доробок представлений низкою праць: “Закарпаття під Угорщиною” (1999), “Воз’єднання Закарпаття з Україною: оцінки і сучасність” (2001), “До історії національних меншин Астро-Угорщини ХІХ – поч. ХХ ст.” (2001) та ін.

Доц. Боднар В.Л. вивчає проблематику місцевого самоврядування, етнополітичних конфліктів та історію зарубіжних політичних вчень. Результати його досліджень представлені в наукових статтях: “Суспільно-політичні погляди О.Духновича”; “Особливості формування політичної думки на Закарпатті напередодні Другої світової війни”; “Про деякі особливості конфліктів у національному питанні”; “Міжнаціональні відносини в Закарпатті”;

“Національна духовна культура в процесі формування світогляду молодого спеціаліста”; “Проблеми формування місцевого самоврядування в Україні”; “Державно-правові концепції представників угорського просвітництва”; “О.В.Духнович про типи державних утворень і форми правління” та ін. Вагомим здобутком доц. Боднара В.Л. є завершення роботи над навчальним посібником із історії політичної думки.

Доц. Лендьел М.О. досліджує питання транскордонного співробітництва, становлення місцевої демократії та актуальні аспекти теорії міжнародних відносин. Результати її досліджень опубліковані в близько 70 наукових статтях, окремих виданнях. Зокрема, “Прийняття резолюції про тиждень поневолених націй як приклад функціонування східноєвропейського лобі в США”; “Сучасні тенденції розвитку процесу лобіювання: від хаосу інтересів до узгодженості дій”; “Функціонування Єврорегіонів як політико-організаційних структур розвитку прикордонного співробітництва”; “Українська громада у США – група політичного тиску (70 – 80-ті роки ХХ століття)”; “Досвід Карпатського Єврорегіону: поштовх до переосмислення моделі транскордонного співробітництва”; “Інституалізація процесів регіонального розвитку у країнах Центральної Європи”; “Bilateral Relations at the Border: The Experience of Interregional Cooperation Between Ukrainian and Hungarian Territories In: Ukraine and Its Western Neighbors”; “The System of Local Government and Regional Administration in Ukraine in the Context of Public Administration Reform” та ін. Доц. Лендьел М.О. є співавтором видання “Європа регіонів у ХХІ столітті. Майбутнє регіональної політики у країнах Центральної та Східної Європи”, редактором видань “Місцевий та регіональний розвиток в Україні. Досвід Закарпаття” та “Регіональна політика та управління у країнах Європи: Матеріали до навчального курсу”. Працюючи на посаді старшого наукового співробітника Інституту державного управління та регіонального розвитку УжНУ є редактором наукового часопису «Регіональні студії».

Доц. Буркало В.В. вивчає проблеми політичної психології в контексті трансформації сучасного суспільства, питання політичної етики, основні ідеологічні доктрини сучасності, проблематику соціальної філософії. Його дослідження відображають наукові статті: “Політичний конфлікт як відображення структурних змін робітничого

класу під впливом НТР"; "Криза в Україні як прояв загальноцивілізаційної кризи"; "Космізація мислення – умова цивілізаційного поступу"; "Суспільство на зламі: соціальні колізії і соціологічні та політологічні інтерпретації (дещо про методологічні підходи в сучасній соціології та політології)"; "Аберація масової свідомості країн Східної Європи та імперативи часу"; "Любов в системі соціальних технологій"; "Інволюція радянської партійної еліти та уроки для Руху"; "Особливості історичного становлення політичної психології як науки" тощо.

Доц. Марина В.В. займається дослідженням етнополітичного розвитку румунської національної меншини Закарпаття та вивченням постгалагтарних трансформацій в країнах Східної Європи, зокрема Румунії. Він є співавтором видання "Compendiu de istoria Românilor" та автором наукових статей "Проблеми етнополітичного розвитку румун Закарпаття (1945-1995)", "Румуни Закарпаття за даними грамот XIV-XV ст. Іона Мігалі де Апша", "До питання про соціальне становище румунів Марамороша наприкінці XIX – початку XX ст.", "Особливості антитоталітарного руху в Румунії наприкінці 80-х років", "Reflectarea revoluției din Decembrie 1989 din România în mass media din URSS (The Reflection of December 1989 Revolution from Romania in U.S.S.R. Mass-media)", "Români din Transcarpatia (Ucraina) în ultimele trei decenii" та ін.

Ст. викл. Остапець Ю.О. досліджує електоральні процеси в Україні та країнах Центрально-Східної Європи, особливості партійного будівництва в процесі демократизації українського суспільства. Остапець Ю.О. є співавтором монографій "Громадсько-політична, церковна і культурно-освітня діяльність митрополита Андрія Шептицького", "Політологія. Конспект лекцій" та автором низки наукових статей: "Регіональні особливості електорального процесу в Закарпатській області 1991-2002 рр.", "Політичні вибори: начерк до теорії електорального процесу", "Партії і вибори в Угорщині (1990-1998)", "Виборча система України: етапи становлення", "Аналіз основних чинників впливу на голосування виборців у Закарпатській області (ескіз методології)", "Парламентські вибори в Польщі 2001 р." "Осередки політичних партій в Закарпатській області 1991-2001 рр.", "Місцеве самоврядування: світовий досвід і Україна", "Електоральна поведінка: сутність та основні теоретико-методологічні підходи до її вивчення",

“Формування та розвиток осередків політичних партій в Закарпатській області (1991-2001 роки)”, “Регіональні особливості парламентських виборів 2002 р. в Закарпатській області” та ін.

Ст. викл. Гири В.І. вивчає політичні процеси на теренах Закарпаття в 30-40-х рр. ХХ ст. Він є співавтором монографії “Угорська іредента на Закарпатті між двома світовими війнами 1918–1939 рр.”

Асист. Петрінко В.С. вивчає історію політичної думки Стародавньої Греції, зокрема, детально аналізує творчу спадщину Арістотеля, її вплив на розвиток політичної думки загалом. Він є автором наукових статей: “Політична морфологія Арістотеля”, “Поліс як державне утворення у “Політиці” Арістотеля”, “Політика” Арістотеля і античність”, “Право, закон і влада у політичній концепції Арістотеля”, “Арістотель, Локк, Монтеск’є і теорія розподілу влади” тощо.

Асист. Токар М.Ю. вивчає історію становлення та діяльності політичних партій і громадських організацій на Закарпатті в міжвоєнний період (1919-1939 рр.). Вагомим здобутком Токаря М.Ю. є підготовка ряду наукових монографій. Зокрема: “За покликом серця: (До 100-річчя від дня народження просвітянина Андрія Міньо)”, “Сторожниця: Сторінки історії суспільного та духовного життя”, “З вірою крізь віки: (До 70-річчя спорудження Греко-католицької церкви Св. Кирила і Мефодія в Сторожниці)”, “Коротка історія “Просвіти” в Сторожниці: (До 75-ої річниці заснування “Просвіти” в Сторожниці та 80-річчя крайової “Просвіти)”, “Освітньо-виховні проблеми національних меншин Закарпаття”, “Руська Національно-Автономна Партія: організація та діяльність”, “Проукраїнські політичні партії Закарпаття в 1919 – 1939 роках”, “Партії національних меншин Закарпаття (20 – 30-і роки ХХ ст.)”. Крім цього, публікації молодого дослідника представлені в наукових збірниках та часописах.

Асист. Зан М.П. досліджує етнополітичні процеси на Закарпатті (1989-2001 рр.), вивчає особливості етнокультурної ідентичності населення краю. Він підготував окремі видання: “Запитальники та анкети до вивчення сучасних етнічних процесів”, “Етнеоекологія. Навчальна програма нормативного курсу, плани лекційних та семінарських занять (Методичний посібник для студентів УжНУ)”, “Запитальники до вивчення ментальності та етнічних стереотипів населення України (Методичний посібник для студентів історичного

факультету УжНУ). Крім цього результати наукових досліджень представлені в наукових статтях: “Етнополітична ситуація на Закарпатті 1989-1991 років (воля народу чи протистояння еліт?)”, “Словацька національна меншина на Закарпатті в умовах української державності”, “Угорці Закарпаття (епізод етнополітичних процесів поч. 90-х рр. ХХ ст.)”, “Орієнтувальний матеріал членам і кандидатам в члени обкому Компартії України...”, “Етноконфесійний ренесанс на Закарпатті (до питання про реабілітацію греко-католицизму)” та ін.

Асист. Басараб В.І. досліджує суспільно-політичні погляди Андрея Шептицького, історію громадських організацій Закарпаття міжвоєнного періоду. Опублікував статтю “Роль “Просвіти” у процесі становлення та розвитку політичних партій Закарпаття (20-30-х рр. ХХ ст.)”.

Тематика наукових досліджень професорсько-викладацького складу відповідає профілю підготовки фахівців з політології, тому наукова діяльність кафедри політології справляє значний вплив на методичне забезпечення навчального процесу та підвищення якості підготовки фахівців спеціальності “Політологія”. Інтереси науковців кафедри віддзеркалюються в тематиці курсових та кваліфікаційних (бакалаврських, дипломних) робіт студентів. Апробація наукових здобутків здійснюється в процесі викладання спецкурсів та спецсемінірів.

Вцілому з 1999 року викладачами кафедри опубліковано понад 300 наукових робіт. Серед них – близько 20 науково-методичних посібників, понад 200 статей, тез, рецензій, монографічних досліджень.

Таким чином, 100% викладачів кафедри мають друковані праці, які виходять не тільки в Україні, а й за її межами (Росії, Угорщині, Словаччині, Румунії).

Викладачі кафедри активно приймають участь в наукових конференціях, симпозіумах, колоквиумах, читаннях. Зокрема: міжнародна наукова конференція «Карпатська Україна: Національне відродження. Політичний розвиток. Персоналії» (Ужгород, 11 березня 1999 р.), регіональна науково-теоретична конференція «Галицько-Волинська держава – спадкоємиця Київської України-Русі» (Івано-Франківськ, 21 жовтня 1999 р.), науковий семінар, присвячений 150-річчю Слов'янського з'їзду в Празі «Ідея слов'янської єдності та суспільна думка на Закарпатті в ХІХ–ХХ ст.» (Ужгород, 1999),

міжнародний науковий конгрес «Українська історична наука на порозі ХХ століття» (Чернівці, 16–18 травня 2000 р.), міжнародна науково-практична конференція «Конституційне будівництво в Україні: теорія та практика», присвячена 4-й річниці Конституції України (Ужгород, 1–3 червня 2000 р.), міжнародна наукова конференція, присвячена 55-річчю возз'єднання Закарпатської України з Україною (Ужгород, 26 червня 2000 р.), наукова конференція, присвячена 55-річчю возз'єднання Закарпаття з Україною (Ужгород, 27 червня 2000 р.), міжнародна наукова конференція «Засоби масової інформації та становлення державності в Україні» (Ужгород, 13–14 жовтня 2000 р.), всеукраїнська науково-теоретична конференція, присвячена 300-річчю уродин національного героя України Олекси Довбуша (Івано-Франківськ, 19 жовтня 2000 р.), всеукраїнський науково-практичний симпозиум «Політологія в Україні: стан та перспективи розвитку» (Київ, 24–27 жовтня 2000 р.), наукова конференція «До 100-річчя від дня народження О.Борканюка» (Ужгород, 20 грудня 2000 р.), наукова конференція «До 100-річчя пам'яті політичного і культурного діяча Закарпаття середини та другої половини ХІХ століття А.Добрянського» (Ужгород, 19 березня 2001 р.), «круглий стіл» на тему: «Зовнішні та внутрішні чинники розвитку політичної ситуації в Україні. Україна і світовий політичний процес» (Дніпропетровськ, 11 квітня 2001 р.), наукова конференція «Політичні репресії громадян Закарпатської області: їх зміст та деякі підсумки підготовки обласної книги «Реабілітовані історією» (Ужгород, 26 квітня 2001 р.), регіональна науково-теоретична конференція, присвячена 350-річчю Берестейської битви (Івано-Франківськ, 20 вересня 2001 р.), міжнародна наукова конференція «Українсько-словацькі взаємини в галузі мови, літератури та історії» (Ужгород, 26–27 вересня 2001 р.), міжнародна наукова конференція «Малі регіони у великій політиці, велика політика в малих регіонах: Карпатський фактор між двома війнами (1918–1939)» (Пряшів, 10–12 жовтня 2001 р.), наукові читання з нагоди вшанування видатного вченого, професора права, академіка Станіслава Дністрянського (Ужгород, 17 листопада 2001 р.), міжнародна наукова конференція «Закарпаття в ХХІ столітті: розвиток і перспектива в політиці, економіці і культурі» (Ужгород, 12–13 червня 2002 р.), II Міжнародна конференція «Розвиток демократії та демократичної освіти в Україні» (Одеса, травень 2002 р.) та ін.

8. Якість підготовки випускників - політологів

Якість підготовки бакалаврів та спеціалістів спеціальності "Політологія" експертною комісією встановлена на підставі аналізу результатів іспитів останньої екзаменаційної сесії, що передувала акредитації, захисту курсових та кваліфікаційних (бакалаврських) робіт, усіх видів практики, виконання комплексних контрольних робіт.

Контролем під час самоаналізу були охоплені 48 студентів II-IV курсів. При 100% успішності студентами підтверджено досить високу якість підготовки: другий курс – 75% з історії України, 58,3% з зарубіжної та української культури, 58,3% з історії зарубіжних політичних вчень; третій курс – 60% з естетики, 90% з філософії (теорії пізнання), 60% з історії зарубіжної філософії та філософії України, 75% з теорії міжнародних відносин; четвертий курс – 69% із соціології, 75% з загальної теорії політики. Під час експертної перевірки контрольними вимірюваннями залишкових знань студентів із фундаментальних та фахових дисциплін були охоплені практично всі студенти II-IV курсів. Суттєвих розбіжностей між оцінками закладу освіти та оцінками експертів при перевірці не виявлено.

У результаті аналізів звітів про переддипломну, педагогічну, ознайомчу (в осередках політичних партій), виробничу (в органах державної влади та місцевого самоврядування) практик експертна комісія виявила їх належну якість: у звітах знайшли повне відображення положення програм практик, звіти містять таблиці, графіки, схеми, висновки і пропозиції студентів та наукових керівників. Оцінки за звіти при захисті практик виставлені об'єктивно.

Результати захисту кваліфікаційних (бакалаврських) робіт засвідчують високу якість підготовки фахівців. Так, із 18 студентів-політологів, які захищали свої дослідження у 2002 році, оцінки "відмінно" і "добре" отримали 17 студентів, що складає 94%.

Результати експертної перевірки підтвердили належну якість курсових і бакалаврських робіт а також об'єктивність їх оцінок.

В цілому тематика курсових та бакалаврських робіт, які виконують студенти-політологи, відповідає актуальним напрямкам дослідження сучасної політичної науки: історія становлення української державності, проблеми партійного будівництва України, електоральні процеси, етнополітичні реалії української держави,

питання геополітики, транскордонного співробітництва, становлення місцевого самоврядування в Україні. Слід зауважити, що більшість із аналізованих робіт базуються на емпіричних даних, архівних матеріалах, які дають змогу якісно відтворити політичну реальність Закарпаття.

Тематика курсових та бакалаврських робіт зі спеціальності “Політологія” відповідає вимогам щодо їх актуальності, новизни, професійної спрямованості та практичної значущості. Значна частина робіт виконується із застосуванням ПЕОМ. Зауваження, викладені у звіті голови ДЕК по захисту бакалаврських робіт в основному стосувалися організаційних питань а також питань збільшення частки робіт методичного та пошукового характеру. Зауваження обговорені на засіданні кафедри, прийняті рішення щодо їх усунення.

М.М. Вегеш,
завідувач кафедрою політології УжНУ,
доктор історичних наук, професор

ВЕГЕШ МИКОЛА МИКОЛАЙОВИЧ
ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРОЮ,
ДОКТОР ІСТОРИЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР

Микола Миколайович Вегеш народився 28 листопада 1962 р. в селищі Міжгір'я. В 1969 – 1979 рр. навчався у міжгірській середній школі, після закінчення якої поступив на історичний факультет Івано-Франківського державного педагогічного інституту ім. В.С.Стефаника. Під керівництвом професора В.В.Грабовецького досліджував проблему соціальної диференціації в запорізькому козацтві, очолював проблемний семінар з історії України періоду феодалізму. В 1984 р. закінчив інститут і одержав направлення в Міжгірський район Закарпатської області.

Працював учителем історії та суспільствознавства Синевирської середньої школи (1984 – 1991), очолював методичне об'єднання вчителів історії Міжгірського району. В 1990 р. прикріпився до кафедри історії СРСР Ужгородського державного університету для написання кандидатської дисертації. Навчався в аспірантурі при кафедрі історії СРСР, а згодом історії України УжДУ (1990 – 1994). В 1994 р. на засіданні Спеціалізованої вченої ради в УжДУ захистив кандидатську дисертацію “Карпатська Україна в 1938 – 1939 рр.: соціально-економічний і політичний аспекти” (науковий керівник – проф. В.Є.Задорожний). Працював асистентом, а потім доцентом кафедри історії України (1992 – 1997). В 1997 р. переведений на посаду доцента кафедри політології УжДУ.

В 1998 р. на засіданні Спеціалізованої вченої ради в Інституті історії України НАНУ захистив докторську дисертацію “Закарпаття в контексті центральноевропейської політичної кризи напередодні Другої світової війни” (науковий консультант – проф. С.В.Віднянський). В 2000 р. присвоєно звання професора по кафедрі політології. З 2002 р. очолює кафедру політології УжНУ.

I. ОКРЕМІ ВИДАННЯ

1993

1. Велич і трагедія Карпатської України: історико-популярний нарис / Закарпатське товариство «Знання», консалтинг-центр «Перспектива». – Ужгород, 1993. – 84 с., 2000 пр. – Співавтор: *В.Є.Задорожний*.
Із змісту: Ми єме! (замість вступу); Напередодні вторгнення; Карпатська Україна: пролог у новий час краю; Августин Волошин; На захист держави; Трагедія Карпатської України; Останні дні Карпатського президента; Хто нам допомагав; Вічно в пам'яті народній (замість закінчення).
Рец.: *Пилипчинець В.* У пошуках правди // Срібна Земля. – 1993. – 8 черв.; *Ковач А.* Сторінки нашої історії // Нове життя. – 1993. – 28 серп.; *Петрище П.* Велике бачиться на відстані // Карпатська Україна. – 1993. – 13 трав.; *Мицанин В.* Велич і трагедія Карпатської України // Верховина. – 1993. – 19 червн.; *Руцак М.* Нова краєзнавча література // Закарпатська правда. – 1993. – 15 черв.; *Халус П.* Заради правди // Новини Закарпаття. – 1994. – 15 берез.
2. Карпатська Україна (1938–1939): Соціально-економічний і політичний розвиток / Ужгородський державний університет, кафедра історії України, консалтинг-центр «Перспектива». – Ужгород, 1993. – 136 с. – 1500 пр.
Із змісту: Вступ; Розділ I. Соціально-економічний розвиток Карпатської України наприкінці 30-х років; Розділ II. Внутрішньополітичне становище Карпатської України в 1938–1939 рр.; Розділ III. Громадсько-політичні відносини Східної Галичини і Закарпаття наприкінці 30-х рр.; Висновки.
Рец.: *Фенич В.* Дослідження з історії Карпатської України // Молодь – Україні: Наукові записки молодих учених Ужгородського державного університету. – Ужгород, 1995. – Т.5–6. – С.381–384; *Литаловський В.* Шляхом боротьби і подвигу... // Верховина. – 1995. – 13 трав.

1994

3. Августин Волошин (1874–1945): Бібліографічний покажчик // Ужгородський державний університет. – Ужгород, 1994. – 25 с., 100 пр. – співавт.: *В.В.Туриянця*.
Із змісту: Августин Волошин: педагог, політик, людина; Хронологія життя і діяльності Августина Волошина; Література про життя і діяльність Августина Волошина.
Рец.: *Анталовський І., Анталовський В.* ...Він є сином своєї нації // *Верховина*. – 1995. – 1 квіт.; *Олашин М.* Корисний покажчик // *Новини Закарпаття*. – 1995. – 30 берез.
4. Августин Волошин: До 120-річчя від дня народження видатного громадського, культурного та церковного діяча України. – Слупськ – Ужгород, 1994. – 126 с., 200 пр. – Співавт.: *В.В.Гомоннай, М.І.Зимомря*.
Із змісту: Переднє слово; Розділ I. Одна стежина до храму; Розділ II. Августин Волошин. Береги життя; Розділ III. Августин Волошин – педагог; Післямова.

1995

5. Августин Волошин / Інститут методики навчання і виховання, підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, Закарпатське обласне відділення Педагогічного товариства України. – Ужгород: Закарпаття, 1995. – 101 с., 3000 пр. – Співавт.: *В.В.Гомоннай, М.І.Зимомря*.
Із змісту: Переднє слово; Розділ I. Одна стежина до храму. Розділ II. Августин Волошин. Береги життя; Розділ III. Августин Волошин – педагог; Після мова; Перелік основних підручників, праць та художніх творів Августина Волошина; Перелік основних праць про життя і діяльність Августина Волошина.
Рец.: *Довганич М.* Вдячний за працю // *Новини Закарпаття*. – 1995. – 23 берез.; *Анталовський І., Анталовський В.* Правда стежинка до нашої історії // *Верховина*. – 1995. – 18 берез.
6. Короткий життєпис Августина Волошина (1874–1945) / Ужгородський державний університет. – Ужгород, 1995. – 29 с., 500 пр. – Співавт.: *В.В.Туриянця*.

Із змісту: Дитячі і юнацькі роки. Формування світогляду А.Волошина (1874–1900); Період зрілості А.Волошина (1900–1938); Августин Волошин і Карпатська Україна (1938–1939); Августин Волошин в Еміграції. Останні роки життя (1939–1945).

Рец.: *Олашин М.* «Короткий життєпис» // Новини Закарпаття. – 1995. – 1 серп.; *Анталовський І., Анталовський В.* «...Він є сином своєї нації» // Верховина. – 1995. – 1 квіт.

7. Смерть президента: Останні дні життя і смерть президента Карпатської України Августина Волошина / Ужгородський державний університет. – Ужгород, 1995. – 40 с., 500 пр. – Співавт.: *В.В.Турияця, І.М.Чаварга.*

Із змісту: Від авторів; Розділ I. Августин Волошин – в'язень Лефортівської тюрми; Розділ II. Справа Августина Волошина; Розділ III. Смерть Карпатського президента; Додатки.

Рец.: *Олашин О.М.* «Смерть президента» // Новини Закарпаття. – 1995. – 2 серп.

8. У вінок шани і визнання / Ужгородський державний університет. – Ужгород, 1995. – 36 с., 500 пр. – Співавт.: *В.В.Турияця.*

Із змісту: *Мищанин В.* Слово лауреатів; Василь Гренджа-Донський у наукових студіях учених Ужгородського університету; Василь Гренджа-Донський – редактор журналу «Наша земля» (1927–1928 рр.); Сторінки історії «Просвіти» в публіцистиці Василя Гренджі-Донського; Василь Гренджа-Донський на еміграції (1939–1974 рр.); Василь Гренджа-Донський у спогадах друзів; У єдиному руслі. Творчість В.Гренджі-Донського в оцінці М.Романа; «Правда завжди переможе».

Рец.: *Белень В.* Бунтівний духом // Верховина. – 1996. – 3 серп.

1996

9. Біля джерел повстанської армії: історичні нариси / Ужгородський державний університет, Ужгородське культурно-освітнє і благодійницьке товариство

«Карпатське братство». – Ужгород, 1996. – 51 с. – 250 пр. –
Співавт.: *І.Ф.Король*.

Із змісту: Вступ; Розділ I. Західноукраїнські землі в 1939-1941 роках; Розділ II. З історії діяльності УПА «Поліська Січ»; Замість висновків.

10. В боротьбі за свободу України: політичні замітки про минуле і майбутнє українського народу. – Ужгород, 1996. – 60 с., 500 пр. – Співавт.: *О.М.Орос*.
Із змісту: *Орос О.* Чому нас, українців, тільки сорок мільйонів?; Додатки; *Орос О., Вегеш М.* Як виникла і діяла Українська Гельсінська спілка в Україні і на Закарпатті; Додатки; *Олашин М.* Про авторів книги «В боротьбі за свободу України...»
11. Володимир Грабовецький – видатний історик України / Ужгородський державний університет. – Ужгород, 1996. – 58 с., 300 пр.
Із змісту: Вступ; Життєвий шлях, наукова і культурно-громадська діяльність В.В.Грабовецького; Сторінки історії України в працях В.Грабовецького. Прикарпаття в XII–XV століттях; Антифеодальна боротьба карпатського опришківства в XVI–XIX ст.; Богдан Хмельницький і народно-визвольна війна 1648–1654 рр.; Проблеми історії Закарпаття в наукових студіях В.В.Грабовецького. Закарпатська Гуцульщина в XIII–XIX ст.; Олекса Довбуш і опришки на Закарпатті; Запорізькі козаки і Закарпаття; Висновки.
Рец.: *Анталовський В., Анталовський І.* Слово про дорогого вчителя // Верховина. – 1997. – 28 січ.
12. Григорій Васильович Павленко: Бібліографічний покажчик / Ужгородський державний університет. – Ужгород, 1996. – 47 с., 250 пр. – Співавт.: *М.В.Олашин*.
Із змісту: Відомий вчений і досвідчений педагог; Хронологія життя і наукової діяльності професора Григорія Павленка; Опубліковані праці; Редаговані праці; Література про життя, наукову та науково-організаційну діяльність

професора Г.В.Павленка; Показчик співавторів; Іменний показчик; Список використаних періодичних видань.

13. Карпатська Січ: сторінки історії (1938–1939 рр.) / Ужгородський державний університет, кафедра історії України. – Ужгород, 1996. – 23 с., 500 пр.
Із змісту: Виникнення, кількісний склад та озброєння Карпатської Січі; Карпатська Січ в боротьбі з терористами; Галичани в Карпатській Січі; Михайло Колодзінський-Гузар – комендант карпатських січовиків; Події 13–14 березня 1939 року в Хусті; В обороні Карпатської України; Трагедія карпатських січовиків; Примітки.
14. Карпатська Україна і Німеччина (1938–1939 рр.). – Ужгород, 1996. – 22 с., 500 пр.
Із змісту: Українсько-німецькі політичні відносини періоду Карпатської України; Українсько-німецькі економічні стосунки в 1938–1939 рр.; Преса Німеччини 1938–1939 рр. про Карпатську Україну; Примітки.
15. У бурі народно-визвольної війни 1648–1654 років / Ужгородський державний університет, Карпатське братство. – Ужгород, 1996. – 42 с., 200 пр. – Співавт.: *М.В.Олашин*.
Із змісту: Великий гетьман; Визвольна війна 1648–1654 рр. в історичних джерелах ХІХ – початку ХХ ст.; Богдан Хмельницький в наукових студіях Володимира Грабовецького; Михайло Грушевський про Переяславську угоду 1654 року; Венедикт М'якотін про українсько-російський союз 1654 року; Запорізькі козаки і Закарпаття; Україна від Богдана Хмельницького до кирило-мефодіївців; Вибрана бібліографія.

1997

16. Карпатська Україна 1938–1939 років у загальноєвропейському історичному контексті / Ужгородський державний університет. – Ужгород, 1997. – Т.1. – 235 с., 500 пр.

Із змісту: Вступ; Розділ I. Карпатська Україна 1938-1939 рр. В історіографії та мемуарах; Розділ II. Карпатська Україна у міжнародних відносинах (1938-1939 рр.).

17. Карпатська Україна 1938-1939 років у загальноєвропейському історичному контексті / Ужгородський державний університет. – Ужгород, 1997. – Т.2. – 198 с., 500 пр.

Із змісту: Розділ III. Соціально-економічне і культурне становище Карпатської України наприкінці 30-х років; Розділ IV. Внутрішньополітичне становище Карпатської України в 1938-1939 роках; Висновки; Список використаних джерел і літератури.

Рец.: *Лухтей І.* Карпатська Україна у загальноєвропейському історичному контексті // 36.: Актуальні та малодосліджені проблеми історії України. – Випуск другий. – Ужгород, 1998. – С.92-96.

18. Карпатська Україна у міжнародних відносинах (1938-1939) / Ужгородський державний університет. – Ужгород, 1997. – 136 с., 200 пр. – Співавт.: *Л.-І.Горват.*

Із змісту: Вступ; Розділ I. Вітчизняні та зарубіжні історики про міжнародне становище Карпатської України напередодні Другої світової війни; Розділ II. Міжнародне становище Карпатської України (вересень 1938 р. – середина березня 1939 р.); Розділ III. Організації української діаспори і Карпатська Україна; Розділ IV. Галичина і Карпатська Україна; Висновки; Примітки.

Рец.: *Муора Ю., Олашин М.* Нове дослідження з історії Карпатської України // 36.: Актуальні та малодосліджені проблеми історії України. – Випуск другий. – Ужгород, 1998. – С.80-81.

19. Міжнародне становище Карпатської України (1938-1939 рр.) / Ужгородський державний університет. – Ужгород, 1997. – 136 с., 100 пр. – Співавт.: *О.Л.Бодів.*

Із змісту: Вступ; Розділ I. Організація української діаспори США і Канади та Карпатська Україна; Розділ II.

Українські організації європейських країн і Карпатська Україна; Розділ III. Українці в Польщі і Карпатська Україна; Висновки; Українська преса Східної Галичини про соціально-економічне становище і політичний розвиток Карпатської України в 1938–1939 рр.; Німеччина і Карпатська Україна (1938–1939 рр.); Економічні і політичні взаємовідносини Карпатської України з Румунією напередодні Другої світової війни; Організація Українських Націоналістів і Закарпаття (1929–1939).

20. Українська Повстанська Армія: сторінки історії (1942–1944) / Ужгородський державний університет. – Ужгород, 1997. – 100 с., 100 пр. – Співавт.: *Л.В.Горват, Л.І.Іквчук*.
Із змісту: Вступ; Розділ I. Утворення і діяльність Української Повстанської Армії «Поліська Січ»; Розділ II. Боротьба Української Повстанської Армії в 1942–1944 роках; Висновки; Список використаних джерел та літератури.
21. Українці Румунії (Мараморощини): проблеми соціально-економічного та політичного розвитку (1918–1944) / Ужгородський державний університет. – Ужгород, 1997. – 60 с., 100 пр. – Співавт.: *Л.В.Горват*.
Із змісту: Вступ; Розділ I. Українці Марамороша в період між 1918 і 1940 роками; Розділ II. Мараморощина в період Другої світової війни; Висновки; Додатки.

1998

22. Вчитель і учень (Ілля Шульга і Володимир Задорожний: історичні нариси) / Ужгородський державний університет, Історичний факультет. – Ужгород, 1998. – 26 с., 100 пр. – Співавт.: *Л.В.Горват*.
Із змісту: «Історія була його душею. Україна – любов'ю» (Професор Ілля Шульга – видатний історик України); Дослідник рідної історії (Професор Володимир Задорожний та його школа).
23. Громадсько-політична, церковна і культурно-освітня діяльність митрополита Андрія Шептицького /

Ужгородський державний університет, кафедра політології, кафедра філософії. – Ужгород: Колір Прінт, 1998. – 149 с., 100 пр. – Співавт.: *О.В.Хометко, Ю.О.Останець*.

Із змісту: Вступ; Розділ I. Митрополит Андрей Шептицький: історіографічні аспекти; Розділ II. Життєвий шлях і громадсько-політична діяльність митрополита Андрея Шептицького; Розділ III. Культурно-освітня, виховна та наукова діяльність митрополита Андрея Шептицького; Розділ IV. Екуменічні ідеї митрополита Андрея Шептицького та діяльність по їх реалізації; Розділ V. Релігійна ситуація на Закарпатті та позиція митрополита Андрея Шептицького; Висновки; Список використаних джерел і літератури.

24. Історичні монографії та дослідження: Закарпаття в контексті центральноевропейської політичної кризи напередодні Другої світової війни / Національна Академія Наук України, Інститут історії України, Ужгородський державний університет. – Київ – Ужгород: Колір Прінт, 1998. – Т.І. – 380 с., 200 пр.

Із змісту: Вступ; Розділ I. Закарпаття 1938–1939 рр. в історіографії та мемуарах; Розділ II. Закарпаття у міжнародних відносинах 1938–1939 рр. ; Розділ III. Суспільно-політичний і культурно-національний розвиток Закарпаття напередодні Другої світової війни; Висновки; Список використаних джерел та літератури.

Рец.: *Федака С.* Про Карпатську Україну знатимемо більше // Срібна Земля – Фест. – 1999. – 23 січ.; *Король І.Ф., Лабунець П.Ю.* Рецензія на монографію М.М.Вегеша «Історичні монографії та дослідження». Том I. Закарпаття в контексті центральноевропейської кризи напередодні Другої світової війни. – Київ – Ужгород, 1998 // Науковий вісник Ужгородського державного університету: Серія історія. – Вып.5: До 55-річчя заснування Ужгородського державного університету та історичного факультету. – Ужгород: Вид-во В.Надяка, 2000. – С.83–87; *Лазоричин І.* *Вегеш М.М.* Закарпаття в контексті центральноевропейської кризи напередодні Другої світової війни // *Sagratia* –

Карпатика. – Вип. 8. Актуальні проблеми вітчизняної і зарубіжної історії та культури. – Ужгород: Вид-во «Два кольори», 2001. – С. 342–347.

25. Короткий життєпис академіка Володимира Грабовецького: (До 70-річчя з дня народження) / Ужгородський державний університет, Науково-дослідний інститут Карпатознавства, Карпатське братство. – Ужгород: Колір Прінт, 1998. – 99 с. – 150 пр. – Співавт.: *Л.В.Горват*.

Із змісту: Вступ; Володимир Грабовецький: шлях в науку; Сторінки історії України в працях В.В.Грабовецького; Прикарпаття в XII–XV століттях; Антифеодальна боротьба карпатського опришківства в XVI–XIX століттях; Запорізькі козаки, Богдан Хмельницький і народна визвольна війна українського народу 1648–1654 рр.; Вірменські поселення на Україні; Села і містечка Прикарпаття; Проблеми історії Закарпаття в наукових студіях В.В.Грабовецького. Закарпатська Гуцульщина в XIII–XX ст., Олекса Довбуш і опришки на Закарпатті; Запорізькі козаки і Закарпаття; Висновки; Короткі відомості про авторів.

Рец.: *Довганч М.* Шануймо при житті // Новини Закарпаття. – 1998. – 16 квіт.; *Грицак А.* Книги про наших земляків // Галичина. – 1998. – травень; *Лазорішин І.* Учителеві – на многая і блага літа: (Шпіц до книги «Короткий життєпис академіка Володимира Грабовецького») // Зб.: Актуальні та малодосліджені проблеми історії України. – Випуск другий. – Ужгород, 1998. – С. 84–86; *Лазорішин І.* Те саме // Ювілейний збірник на пошану історика України академіка Володимира Грабовецького: До 70-річчя з дня народження. – Ужгород, 1998. – С. 123–125.

26. Країни Центрально-Східної Європи та українське питання (1918–1939) / Національна Академія Наук України, Інститут історії України, Ужгородський державний університет. – Київ – Ужгород, 1998. – 257 с., 150 пр. – Співавт.: *С.В.Віолянський*.

Із змісту: *Король І.Ф.* Слово про авторів книги; Замість вступу; Розділ I. Країни Центрально-Східної Європи і українська проблема у міжвоєнний період: історіографічні аспекти; Розділ II. Українське питання у міжвоєнній Чехословаччині; Розділ III. Закарпаття і Угорщина (1918–1939); Розділ IV. Українсько-німецькі політичні та економічні відносини періоду Карпатської України; Розділ V. Українці в Польщі і Карпатська Україна; Розділ VI. Українці в Югославії і Карпатська Україна (1938–1939); Висновки.

Рец.: *Гаврош О.* Травневі тези закарпатських науковців // Ужгород. – 1999. – 22 трав.

27. Михайло Грушевський: Деякі аспекти наукової і політичної діяльності / Ужгородський державний університет. – Ужгород: Колір Прінт, 1998. – 38 с., 100 пр. – Співавт.: *Л.В.Горват.*

Із змісту: Вступ; Політичні погляди і концепція української державності в публіцистиці М.Грушевського; Проблеми історії Закарпаття в працях Михайла Грушевського; Михайло Грушевський в оцінці Івана Лисяка-Рудницького; Замість висновків.

28. Нариси історії національно-визвольного руху в Галичині та Волині напередодні і в роки Другої світової війни (1939–1944) / Ужгородський державний університет. – Ужгород: Колір Прінт, 1998. – 102 с., 200 пр. – Співавт.: *К.П.Сміян.*

Із змісту: Вступ; Розділ I. Біля джерел Української Повстанської Армії; Розділ II. З історії діяльності УПА «Поліська Січ»; Розділ III. Боротьба Української Повстанської Армії у 1942–1944 рр.; Висновки; Організація Українських Націоналістів і Закарпаття (1929–1939 рр.).

Рец.: *Анталовський І., Анталовський В.* Обґрунтовано історичною правдою // Верховина. – 1998. – 16 лип.; Книга нарисів // Ужгородський університет. – 1998. – 8 трав.

29. Нариси історії українців Мараморіци (Румунія) в 1918–1945 роках / Ужгородський державний університет. –

Ужгород: Колір Прінт, 1998. – 87 ст., 100 пр. – Співавт.: *Л.В.Горват*.

Із змісту: Вступ; Розділ I. Українці в період між двома світовими війнами; Розділ II. Мараморощина в період Другої світової війни; Висновки.

30. Угорська іредента на Закарпатті між двома світовими війнами 1918–1939 рр. / Ужгородський державний університет. – Ужгород: Колір Прінт, 1998. – 130 с., 500 пр. – Співавт. *В.І.Гиря, І.Ф.Король*.
- Із змісту: *Худанюк В.* Передмова; Вступ; Розділ I. Політичний розвиток Закарпаття в 1918–20-х роках і позиція Угорщини; Розділ II. Угорська іредента на Закарпатті в другій половині 30-х рр.; Розділ III. Діяльність проугорської «п'ятої колонії» в Закарпатті напередодні Другої світової війни 1938–1939 рр.; Висновки; Список використаних джерел та літератури.
- Рец.: *Болдижар М.* Про угорську іреденту на Закарпатті // *Новини Закарпаття*. – 1998. – 22 верес.; *Костюк І.* Наш край у період угорської окупації // *Верховина*. – 1998. – 12 серп.

1999

31. Карпатська Україна у міжнародних відносинах (1938–1939): Виступ на пленарному засіданні міжнародної наукової конференції «Карпатська Україна: Національне відродження. Політичний розвиток. Персоналії. (м.Ужгород, 11 березня 1999 р.)». – Ужгород: Колір Прінт, 1999. – 12 с. – 100 пр.
32. Румунія і Карпатська Україна (1938–1939). Короткий історичний нарис / Ужгородський державний університет. – Ужгород, 1999. – 20 с., 100 пр. – Співавт.: *Л.В.Горват*.

2000

33. Історичні дослідження: Історія Карпатської України (1938–1939) / Ужгородський державний університет. – Ужгород, 2000. Т.1. – 311 с., 300 пр.
- Із змісту: *Олашич М.В.* Літописець Карпатської України: штрихи до портрета історика М.Вегеша; Вступ;

Розділ I. Джерельна база історії Карпатської України;
Розділ II. Карпатська Україна 1938–1939 рр. в історіографії
та мемуарах; Розділ III. Карпатська Україна у міжнародних
відносинах (1938–1939 рр.).

34. Історичні дослідження: Історія Карпатської України (1938–1939) / Ужгородський державний університет. – Ужгород, 2000. Т.II. – 282 с., 300 пр.
Із змісту: Розділ IV. Соціально-економічне становище Карпатської України (1938–1939 рр.); Розділ V. Суспільно-політичний і культурно-національний розвиток Карпатської України напередодні Другої світової війни; Висновки; Список використаних джерел і літератури.
35. Історичні дослідження: Августин Волошин: педагог, політик, людина / Ужгородський державний університет, Науково-дослідний інститут Карпатознавства. – Ужгород, 2000. Т.III. – 357 с., 300 пр.
Із змісту: Вступ; Розділ I. Августин Волошин в історіографії та спогадах; Розділ II. Короткий життєпис Августина Волошина (1874–1945); Розділ III. Августин Волошин – педагог; Висновки; Бібліографія друкованих праць Августина Волошина. Література про його життя і діяльність.
36. Історичні дослідження: Закарпаття між двома світовими війнами / Ужгородський державний університет. – Ужгород, 2000. Т.IV. – 339 с., 300 пр.
Із змісту: Закарпаття і Східна Галичина в 1918–1919 роках; Закарпаття і Угорщина в 1918–1938 роках; Проблеми розвитку культури Закарпаття в 20–30-х роках; Сторінки історії Міжгірщини.
37. Історичні дослідження: Українська історична наука в портретах XIX–XX ст. / Ужгородський державний університет. – Ужгород, 2000. Т.V. – 469 с., 300 пр.
Із змісту: Володимир Ангонович; Михайло Драгоманов; Хведір Вовк; Михайло Грушевський, Дмитро Багалій; Іван Крип'якевич; Василь Пачовський; В'ячеслав Липинський;

Петро Стерчо; Іван Лисяк-Рудницький; Валерій Смолій; Степан Віднянський; Ілля Шульга; Томаш Сопко; Василь Маркуш; Іван Гранчак; Григорій Пауленко; Володимир Задорожний; Михайло Тиводар; Дмитро Данилюк; Павло Федака; Володимир Грабовецький.

Рец.: *Фединишинець В.* З Верховини на верховину: Погляд на перші п'ять томів історичних праць професора Миколи Вегеша з його десятитомника // Срібна Земля. – 2001. – 11 серп.; *Федака С.* П'ять крапель проти каменю історичного безпам'ятства // Nova книга. Кригико-бібліографічний журнал. – 2001. – №7–8 (липень – серпень). – С.11; *Токар М.Ю.* Фундаментальне видання з української історії // Carpatica – Карпатика: Проблеми вітчизняної і зарубіжної історії з найдавніших часів до наших днів. Ювілейний збірник на пошану доктора історичних наук, професора Василя Івановича Худанича. – Ужгород, 2002. – Вип.14. – С.337–341.

2001

38. Історичні дослідження: Історія в портретах / Ужгородський державний університет. – Ужгород, 2001. Т.VI. – 425 с., 300 пр.

Із змісту: Вступ; Розділ I. Митрополит Андрей Шептицький; Розділ II. Життєвий шлях і громадсько-політична діяльність митрополита Андрея Шептицького; Розділ III. Культурно-освітня, виховна та наукова діяльність митрополита Андрея Шептицького; Розділ IV. Екуменічні ідеї митрополита Андрея Шептицького та діяльність по їх реалізації; Розділ V. Релігійна ситуація на Закарпатті та позиція митрополита Андрея Шептицького; Висновки; Список використаних джерел і літератури.

Карпатська Україна в портретах; Громадсько-політична і культурно-освітня діяльність Василя Гренджі-Донського.

39. Історичні дослідження: Українська історія та культура: минуле і сучасне (рецензії, інтерв'ю) / Ужгородський державний університет. – Ужгород, 2001. – Т.VIII. – 344 с. – 300 пр.

Із змісту: Рецензії: Історія. Філософія; Літературознавство. Інтерв'ю.

II. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ ПОСІБНИКИ

1995

40. Становлення і розвиток політичної думки в Україні: (Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, коледжів, ліцеїв та гімназій) / Ужгородський державний університет. – Ужгород, 1995. – 89 с., 200 пр. – Співавт.: *В.Л.Боднар, В.І.Худанець*.

Із змісту: Вступ; Політичні вчення мислителів Київської Русі; політична ідеологія Запорізького козацтва; конституція Пилипа Орлика; Києво-Могилянська академія; Вчення українських просвітників про суспільство і державу; М.Костомаров і М.Драгоманов про принципи будівництва самостійної української держави; Політико-правові ідеї в Україні в середині XIX ст.; Українська політична думка другої половини XIX і початку XX ст.; Державотворча діяльність на західноукраїнських землях в 1918–1919 рр.; Міжвоєнний етап у розвитку політичної думки в Україні; Державотворчі думки в Україні; Державотворчі процеси в Карпатській Україні (1938–1939 рр.); Післявоєнний і сучасний етап у розвитку української політології; Геополітичне положення України та її взаємовідносини із сусідніми державами; Література.

Рец.: *Мудра Ю., Олашин М.* Становлення і розвиток політичної думки в Україні // *Новини Закарпаття*. – 1996. – 19 лист.

1996

41. Громадсько-політичні взаємовідносини Східної Галичини і Закарпаття в 1918–1919 роках: (Матеріали до спецкурсу для студентів історичного факультету) / Ужгородський державний університет, кафедра історії України. – Ужгород, 1996. – 62 с., 300 пр.

Із змісту: Вступ; Виникнення і діяльність Західно-Української Народної Республіки; Державотворчі процеси на західноукраїнських землях; Закарпаття і Східна

Галичина в 1918–1919 рр.; Гуцульська Республіка; Громадсько-політичні взаємини Ясінянської Народної влади і Східної Галичини в 1918–1919 рр.; Висновки; Список використаних джерел і літератури.

42. Історія української державності: (Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, коледжів, ліцеїв) / Ужгородський державний університет. – Ужгород, 1996. – 203 с., 300 пр. – Співавт.: *В.Л.Боднар, В.І.Худанч.*

Із змісту: Найдавніші державні утворення на території України; Східнослов'янська держава – Київська Русь; Галицько-Волинське князівство; Запорізьке козацтво; Становлення Запорізької Січі як держави українського народу; Ідея української державності в суспільно-політичному житті України у XVIII – першій половині XIX ст.; Ідея української державності в другій половині XIX – початку XX ст.; Український національно-визвольний рух і державотворчі процеси в 1917 – 1918 рр.; Створення і діяльність Центральної Ради; Українська держава за Гетьманату; Українська державність в період Директорії; Західно-Українська Народна Республіка; Гуцульська Республіка (1918–1919); Міжвоєнний етап в розвитку політичної думки в Україні; Карпатська Україна – незалежна держава (1938–1939); Акт відновлення української державності 30 червня 1941 року; Дисидентський рух в боротьбі за незалежність України; Розбудова Української держави на сучасному етапі.

Рец.: *Довганич М.* Кожний повинен знати // Новини Закарпаття. – 1997. – 28 черв.

43. Тематика та методичні поради до практичних занять з історії України для неспеціальних факультетів / Міністерство освіти України, Ужгородський державний університет, кафедра історії України. – Ужгород, 1996. – 44 с. – 200 пр. – Співавт.: *І.М.Чаварга, В.П.Мельник, С.Д.Федака, В.І.Фенич.*

Із змісту: Методичні поради; Плани семінарських занять з історії України.

1997

44. Плани семінарських занять з курсу політології для студентів усіх форм навчання / Міністерство освіти України, Ужгородський державний університет, кафедра політології. – Ужгород, 1997. – 20 с., 100 пр. – Співавт.: *В.Л.Боднар, В.В.Буркало, В.І.Гиря, Ю.О.Остапець, В.І.Худанюк.*
45. Програма курсу «Основи політології» / Міністерство освіти України, Ужгородський державний університет, кафедра політології. – Ужгород, 1997. – 12 с., 100 пр. – Співавт.: *В.Л.Боднар, В.І.Худанюк, В.В.Буркало, І.З.Корнійчук, Ю.О.Остапець, В.І.Гиря, Р.А.Офіцинський.*
46. Програми спецкурсів для студентів гуманітарних факультетів Ужгородського державного університету / Ужгородський державний університет, кафедра політології. – Ужгород, 1997. – 65 с., 100 пр. – Співавт.: *В.Л.Боднар, В.І.Худанюк, І.З.Корнійчук, В.В.Буркало, Ю.О.Остапець, В.І.Гиря.*

1998

47. Основи політології: (Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів) / Ужгородський державний університет, кафедра політології. – Ужгород, 1998. – 170 с., 200 пр. – Співавт.: *В.Л.Боднар, В.І.Худанюк.*
Із змісту: Передмова; Предмет, метод і функції політології; Концепція політики, її взаємодія із соціальними і політичними відносинами; Зародження політичної думки в країнах Стародавнього Сходу і доктрини античності; Вчення про державу і право в період феодалізму; Раціональні концепції політики в працях просвітників; Політичні концепції нової доби; Основні напрямки сучасної політології; Політична система суспільства; Держава як основний інститут політичної системи; Політичні партії та партійні системи; Громадські організації, об'єднання та рухи; Політична культура; Політична свідомість;

Зовнішньополітична діяльність держав і світовий політичний процес.

48. Програма курсу «Основи політології». Плани семінарських занять з курсу політології. Програми спецкурсів / Ужгородський державний університет, кафедра політології. – Ужгород, 1998. – 90 с., 100 пр. – Співавт.: *В.Л.Боднар, В.І.Худаніч, І.З.Корнійчук, В.В.Буркало, Ю.О.Остапець, В.І.Гиря, Р.А.Офіцінський.*

1999

49. Політологія: Конспект лекцій. – Ужгород, 1999. – 82 с., 500 пр. – Співавт.: *Ю.О.Остапець.*

Із змісту: Передмова; Політологія як система знань про політику; Характерні особливості політико-правової думки Стародавнього світу (VI ст. до н.е. – V ст. н.е.); Політико-правова думка Середньовіччя та Нового часу; Зародження та еволюція провідних політичних концепцій і доктрин (XVI – поч. XX ст.); Формування та інституоналізація сучасної політичної науки; Основні віхи розвитку української політичної думки; Політична система суспільства; Держава як головний інститут політичної системи суспільства; Політичні партії та громадські організації і рухи; Політична свідомість та політична культура; Додатки.

50. Політологія. Соціологія: Програми нормативних курсів і спецкурсів, плани семінарських занять / Ужгородський державний університет, кафедра політології. – Ужгород, 1999. – 92 с., 100 пр. – Співавт.: *В.Л.Боднар, В.І.Худаніч, І.З.Корнійчук, В.В.Буркало, Ю.О.Остапець, В.І.Гиря, М.О.Ленд'єл.*

2000

51. Громадсько-політична і культурно-освітня діяльність Василя Гренджі-Донського (1897–1974): (Матеріали до спецкурсу «Історія української культури XX століття») / Ужгородський державний університет, Науково-дослідний

інститут Карпатознавства. – Ужгород, 2000. – 106 с. –
Співавтор.: *Л.В.Горват.*

Із змісту: Життєвий і творчий шлях Василя Гренджі-Донського; Василь Гренджа-Донський в історіографії; Василь Гренджа-Донський – редактор журналу «Наша Земля» (1927–1928); Сторінки історії Закарпатської «Просвіти» в публіцистиці Василя Гренджі-Донського; Василь Гренджа-Донський у спогадах друзів; Якої України хотів Василь Гренджа-Донський? Олександр Духнович в публіцистиці В.Гренджі-Донського; Щоденник «Щастя і горе Карпатської України» Василя Гренджі-Донського – історичне джерело; Галичани на Закарпатті. Василь Гренджа-Донський розповідає; Кривава казка; Учень Тараса Шевченка; Перший літописець Карпатської України; Повернення Василя Гренджі-Донського; Президент Карпатської України в оцінці Василя Гренджі-Донського.

Рец.: *Гаврош О.* З наукової скрині: Огляд книжкового ринку // Ужгород. – 2000. – 5 серп.; *Анталовський В., Анталовський І.* Присвячено Дню Незалежності України // Верховина. – 2000. – 16 серп.; *Хланта О.* Слово про Василя Гренджу-Донського // Срібна Земля. – 2000. – 9 груд.; *Фединишенець В.* Земляк про земляка й по-земляцькому: Штрих про одну книгу проф. Миколи Вегеша // Крайові літературні здвиги. – Ужгород, 2000. – С.160; *Ковальчук Г.* Аби краще пізнати рідний край: (До відділу краєзнавчої Закарпатської обласної універсальної наукової бібліотеки надійшла література, яка зацікавить шанувальників краєзнавства // Новини Закарпаття. – 2001. – 22 лют.

52. Загальна теорія політології: навчальна програма нормативної дисципліни і плани семінарських занять / Ужгородський державний університет, кафедра політології. – Ужгород, 2000. – 34 с., 150 пр.

Із змісту: Передмова; Тематичний план навчального курсу «Загальна теорія політології»; Основна література; Плани семінарських занять.

53. Зовнішня політика України: програма і плани семінарських занять з нормативного курсу для студентів-політологів / Ужгородський державний університет, кафедра політології. – Ужгород, 2000. – 24 с., 150 пр.
Із змісту: Тематичний план нормативного курсу «Зовнішня політика України»; Програма нормативного курсу «Зовнішня політика України»; Плани семінарських занять.
54. Історична наука в Ужгородському державному університеті: (Матеріали до лекцій для студентів історичного факультету) / Ужгородський державний університет, Науково-дослідний інститут Карпатознавства. – Ужгород, 2000. – 160 с., 150 пр. – Співавт.: *Л.В.Горват*.
Із змісту: Ілля Шульга; Томаш Сопко; Василь Маркуш; Іван Гранчак; Григорій Павленко; Володимир Задорожний; Михайло Тиводар; Дмитро Данилюк; Павло Федака.
55. Карпатська Україна 1938–1939 років в портретах: (Методичний посібник для студентів історичного факультету, що вивчають «Краєзнавство» / Ужгородський державний університет, Науково-дослідний інститут Карпатознавства. – Ужгород, 2000. – 101 с. – Співавт.: *Л.В.Горват*.
Із змісту: Юліан Ревай; Федір Ревай; Михайло Брацайко; Степан Клочурак; Михайло Колодзінський; Олег Ольжич; Іван Рогач; Вікентій Шандор; Омелян Невицький; Федір Тацинець; Степан Фігура і Яков Завальницький; Йосип Дудикевич; Микола Шимоня; Степан Маріконь.
Рец.: *Анталовський В., Анталовський І.* З когорти борців за волю // Верховина. – 2000. – 23 верес.
56. Основи політології: Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів) / Ужгородський державний університет, кафедра політології. – Видання друге. – Ужгород, 2000. – 204 с., 350 пр. – Співавт.: *В.Л.Боднар, В.І.Худачик*.
Із змісту: Передмова; Предмет, метод і функції політології; Концепція політики, її взаємодія із соціальними і політичними відносинами; Зародження політичної думки в

країнах Стародавнього Сходу і доктрини античності; Вчення про державу і право в період феодалізму; Раціональні концепції політики в працях просвітників; Політичні концепції нової доби; Основні напрямки сучасної політології; Політична система суспільства; Держава як основний інститут політичної системи; Політичні партії та партійні системи; Громадські організації, об'єднання та рухи; Політична культура; Політична свідомість; Зовнішньополітична діяльність держав і світовий політичний процес.

57. Основи політології: Навчальна програма нормативної дисципліни. Плани семінарських занять / Ужгородський державний університет, кафедра політології. – Ужгород, 2000. – 62 с., 150 пр. – Співавт.: *В.Боднар, В.Буркало, В.Гиря, І.Корнійчук, М.Лендъел, Ю.Остапець, Ян Томко, В.Худанич.* Із змісту: Передмова; Тематичний план навчального курсу «Політологія»; Програма з курсу «Політологія»; Література до курсу; Орієнтовна тематика семінарських занять; Реферати.
58. Українська державність у ХХ столітті: (Матеріали до лекцій для студентів історичного факультету) / Ужгородський державний університет, Кафедра історії України, кафедра політології. – Ужгород, 2000. – 98 с., 150 пр. – Співавт.: *Л.В.Горват.* Із змісту: Вступ; Етап перший. Українська державність часів Центральної Ради, УНР і ЗХНР; Етап другий. Українська державність періоду Карпатської України; Етап третій. Акт 30 червня 1941 р. про відновлення Української державності; Етап четвертий і останній. Україна – незалежна держава; Головні події в історії української державності ХХ століття; Тематика курсових робіт з історії української державності ХХ століття.
59. Українська історична наука в середині ХІХ – на початку ХХІ століття: (Матеріали до лекції для студентів історичного факультету) / Ужгородський державний

університет, Науково-дослідний інститут Карпатознавства.
– Ужгород, 2000. – 135 с., 150 пр. – Співавт.: *Л.В.Горват*.

III. АВТОРЕФЕРАТИ ДИСЕРТАЦІЙ

60. Карпатська Україна в 1938–1939 рр.: соціально-економічні і політичні аспекти. Автореферат дис. ...канд. іст. наук / Ужгородський державний університет. – Ужгород, 1994. – 20 с., 100 пр.
61. Закарпаття в контексті центральноєвропейської політичної кризи напередодні Другої світової війни. Автореферат дис. ...доктора іст. наук / Національна Академія Наук України, Інститут історії України. – Київ, 1998. – 30 с., 100 пр.

IV. НАУКОВІ СТАТТІ

1991

62. Августин Волошин і Карпатська Україна // Дзвін. – 1991. – №3. – С.85–90.
63. Газета «Свобода» про голод 1932–1933-х рр. на Україні // V Всеукраїнська конференція «Розвиток історичного краєзнавства в контексті національного і культурного відродження України: Тези доповідей та повідомлень / Академія Наук УРСР, Мініст. народн. освіти УРСР, Мініст. культури УРСР, Всеукраїнська спілка краєзнавців, Україн. фонд культури, Україн. т-во охорони пам'яток історії та культури, Кам'янець-Подільський педінститут ім. В.Л.Затонського. – Київ – Кам'янець-Подільський, 1991. – С.317–318.
64. Історичне минуле Закарпаття в працях М.Грушевського // Тези доповідей та повідомлень науково-практичної конференції, присвяченої 125-річчю від дня народження академіка Михайла Грушевського / Виконком Івано-Франківської обл. ради народн. депутатів, Івано-Франк. державн. педагогічн. інститут ім. В.Стефаника. – Івано-Франківська, 1991. – С.55 – 56.

65. «Наш край назавжди залишиться українським!» [Про національно-визвольну боротьбу закарпатських українців у 1938–1939 роках] // Наука і суспільство. – 1991. – №2. – С.26–29.
- 1992
66. Августин Волошин і Карпатська Україна // Сторінки історії України ХХ століття: Посібник для вчителя [За ред. С.В.Кульчицького; Упоряд: В.П.Шевчук, А.А.Чуб, Н.А.Дехтярьова]. – К.: Освіта, 1992. – С.307–318.
67. Дмитро Вишневецький в українській історіографії // Матеріали міжвузівської науково-теоретичної конференції «500-річчя українського козацтва і Галичина» / Мініст. освіти України, Івано-Франків. держ. педагогічн. інститут ім.В.Стефаника, Івано-Франків. крайова Рада Народного Руху України, Івано-Франків. обл. організ. Всеукраїн. спілки краєзнавців, Івано-Франків. обл. Рада Україн. т-ва охорони пам'яток історії культури, Івано-Франків. обл. осередок Націон. асоціації українознавців. – Івано-Франківськ, 1992. – С.66–69. – Співавт.: *Б.З.Козак*.
68. Народно-визвольна війна 1648–1654 рр. і Закарпаття // Матеріали міжвузівської науково-теоретичної конференції «500-річчя українського козацтва і Галичина» / Мініст. освіти України, Івано-Франків. держ. педагогічн. інститут ім.В.Стефаника, Івано-Франків. крайова Рада Народного Руху України, Івано-Франків. обл. організ. Всеукраїн. спілки краєзнавців, Івано-Франків. обл. Рада Україн. т-ва охорони пам'яток історії культури, Івано-Франків. обл. осередок Націон. асоціації українознавців. – Івано-Франківськ, 1992. – С.44–46. – Співавт.: *В.І.Ілько*.
69. Преса Східної Галичини про національно-визвольну боротьбу закарпатських українців в 1938–1939 рр. // Тези доповідей наукової конференції «Суспільно-політичні відносини на Закарпатті в 20–30 рр. ХХ ст.» / Мініст. освіти України, Ужгород. держ. ун-т, кафедра історії України. – Ужгород, 1992. – С.42–49. – Співавт.: *В.І.Ілько*.

70. Про масовий перехід кордону юнаками і дівчатами Східної Галичини на Закарпаття у 1938–1939 роках // Матеріали наукової конференції, присвяченої пам'яті Івана Пянькевича (23–24 жовтня 1992 р.) / Закарпатський краєзнавчий музей. – Ужгород, 1992. – С.274–276. – Співавт.: *В.І.Ілько*.
- 1993
71. До питання про участь ОУН в обороні Карпатської України // Матеріали наукової конференції Всеукраїнського братства вояків УПА «Організація Українських Націоналістів і Українська Повстанська Армія: історія, уроки, сучасність» (16–17 січня 1993 р.). – Івано-Франківськ – Стрий, 1993. – С.36–40.
72. Духовні стремління О.Духновича в оцінках Августина Волошина та Едуарда Вінтера // О.В.Духнович і слов'янський світ: Матеріали наукової конференції (23–24 квітня 1993 р.). / Закарп. обл. держ. адміністр., / Мініст. освіти України, Ужгород. держ. ун-т. – Ужгород, 1993. – С.178–179. – Співавт.: *М.І.Зимомя*.
73. Історія Закарпаття кінця XVIII – першої половини XIX століття в працях М.Драгоманова // Історик, етнограф, педагог: Матеріали міжвузівської наукової конференції, присвяченої 150-річчю від дня народження Юліана Целевича / Обл. держ. адміністрація, Прикарпат. ун-т ім. В.Стефаника, Управл. освіти обл. держ. адміністрації, Тисменицька районна держ. адміністрація, Івано-Франківський філіал Наук. Т-ва ім. Т.Шевченка, Івано-Франк. обл. організація Всеукраїнської спілки краєзнавців. – Івано-Франківськ, 1993. – С.58–61. – Співавт.: *В.Є.Задорожний*.
74. Карпатська Україна у світі нових документів // Сучасність. – 1993. – №4. – С.62–67. Співавт.: *В.Є.Задорожний*.
75. Нелегальні переходи польсько-чеського кордону українцями Східної Галичини в 1938–1939 рр. і реакція польського уряду // Шоста Всеукраїнська наукова

конференція з історичного краєзнавства (м.Луцьк, вересень-жовтень 1993 р.) / Академія Наук України, Інститут історії України, Націон. комісія з питань повернення в Україну культурних цінностей при Кабінеті Міністрів України, Мініст. культури України, Мініст. освіти України, Всеукраїн. спілка краєзнавців, Україн. фонд культури, Україн. т-во охорони пам'яток історії та культури, Волинський держ. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 1993. – С.121–122.

76. Олександр Духнович в публіцистиці В.Гренджі-Донського // Матеріали наукової конференції Всеукраїнського братства вояків УПА «Організація Українських Націоналістів і Українська Повстанська Армія: історія, уроки, сучасність» (16–17 січня 1993 р.). – Івано-Франківськ – Стрий, 1993. – С.43–44. – Співавт.: *В.В.Делеган*.
77. Про альтернативу включення Закарпаття до складу Чехословаччини // Українські Карпати: Матеріали міжнародної наукової конференції «Українські Карпати: етнос, історія, культура» (Ужгород, 26 серпня – 1 вересня 1991 р.). – Ужгород: Вид-во «Карпати», 1993. – С.113–121.
78. Просвітянин з Колочави: [Про М.І.Шимоню] // Календар «Просвіти» на 1993 рік / Закарп. крайове т-во «Просвіта»; [Упорядн.: *П.Федака*]. – Ужгород: ВВК «Патент», 1993. – С.104–106.
79. Хуст – нова столиця Карпатської України // Актуальні проблеми розвитку міст та міського самоврядування: історія і сучасність: (Тези міжнародної науково-практичної конференції. – Рівне, 1993. – С.159–161.
80. Якої України хотів Василь Гренджа-Донський? // Календар «Просвіти» на 1993 рік / Закарп. крайове т-во «Просвіта»; [Упорядн.: *П.Федака*]. – Ужгород, 1993. – С.120–122.

1994

81. Августин Волошин (1874–1945) // Календар «Просвіти» на 1994 рік / Закарп. крайове т-во «Просвіта»; [Упорядн.:

- Й.Баглай, П.Федака*]. – Ужгород: ВВК «Патент», 1994. – С.70–73.
82. Карпатська Україна (1938–1939) // Календар «Просвіти» на 1994 рік / Закарп. крайове т-во «Просвіта»; [Упорядн.: *Й.Баглай, П.Федака*]. – Ужгород: ВВК «Патент», 1994. – С.53–56.
83. Напади угорських і польських терористів на Карпатську Україну в 1938–1939 рр. // Культура Українських Карпат: традиції і сучасність: Матеріали міжнародної наукової конференції (Ужгород, 1–4 вересня 1993 р.) – Ужгород: МПП «Гражда», 1994. – С.123–129.
84. Організація Українських Націоналістів і Карпатська Україна (1938–1939 рр.) // Матеріали наукової конференції викладачів історичного факультету (1993 р.) / Ужгород. держ. ун-т., Закарп. центр соціальної служби для молоді. – Ужгород, 1994. – С.20–27.
85. Повернення Володимира Антоновича // Календар «Просвіти» на 1994 рік / Закарп. крайове т-во «Просвіта»; [Упорядн.: *Й.Баглай, П.Федака*]. – Ужгород: ВВК «Патент», 1994. – С.30–31.
86. Солідарність українців Східної Галичини з національно-визвольною боротьбою закарпатських українців (1938–1939) // Молодь – Україні: (Наукові записки молодих учених Ужгород. держ. ун-ту) / Закарп. Молодіж. Демократ. Союз, Закарп. центр соціал. служби для молоді, Україн. асоціація студентів-істориків, Ужгород. держ. ун-т., істор. ф-т, кафедра історії України. – Ужгород, 1994. – Т.3. – С.108–121.
87. Українська преса Східної Галичини про Карпатську Україну (1938–1939) // Молодь – Україні: (Наукові записки молодих учених Ужгород. держ. ун-ту) / Закарп. Молодіж. Демократ. Союз, Закарп. центр соціал. служби для молоді, Україн. асоціація студентів-істориків, Ужгород. держ. ун-т., істор. ф-т, кафедра історії України. – Ужгород, 1994. – Т.3. – С.97–116.

88. Українська преса Східної Галичини про Карпатську Україну (1938–1939 рр.). // Дзвін. – 1994. – №10. – С.131–137.

1995

89. Академік Дмитро Багалій про Григорія Сковороду // Мандрівний університет України: Тези доповідей науково-практичної конференції, присвяченої 200-річчю від дня смерті Г.С.Сковороди / Мініст. освіти України, Ужгород. держ. ун-т. – Ужгород, 1995. – С.12–14.
90. Василь Гренджа-Донський у вітчизняній і зарубіжній історіографії // Тези доповідей та повідомлень першої наукової конференції, присвяченої життю і діяльності видатного поета і культурно-громадського діяча Василя Степановича Гренджі-Донського (1897–1974) (16 грудня 1994 р., м.Ужгород) / Закарп. обл. рада народн. депутатів, Ужгород. держ. ун-т. – Ужгород, 1995. – С.14–19. – Співавт.: *В.В.Данилюк, В.В.Турянця*.
91. Вчений, публіцист, громадсько-культурний і політичний діяч // Павло Михайлович Федака: Бібліографічний покажчик: (До 50-річчя від дня народження. – Ужгород, 1995. – С.42–49. – Співавт.: *М.В.Олашин*.
92. Діяльність автономних урядів Підкарпатської Русі (Карпатської України) в галузі економіки і культури // Нариси історії Закарпаття (1918–1945) / Ужгород. держ. ун-т., Інститут Карпатознавства, Закарп. обл. організ. т-ва охорони пам'яток історії та культури; [Відп. ред. і керівн. автор. колект.: *І.М.Гранчак*]. – Ужгород: Вид-во «Закарпаття», 1995. – Т.ІІ. – С.297–301.
93. До питання про діяльність уряду Карпатської України в екзилі (1939–1941 рр.) // Закарпатська Україна. 1945 рік: Матеріали наукової конференції, присвяченої 50-річчю Перемоги над фашизмом та 50-річчю возз'єднання Закарпаття з Україною (Ужгород, 26 травня 1995 р.) /

Закарп. обл. рада народн. депутатів, Ужгород. держ. ун-т. – Ужгород, 1995. – С.22–28.

94. Життєвий і творчий шлях Василя Гренджі-Донського // Тези доповідей та повідомлень першої наукової конференції, присвяченої життю і діяльності видатного поета і культурно-громадського діяча Василя Степановича Гренджі-Донського (1897–1974) (16 грудня 1994 р., м.Ужгород) / Закарп. обл. рада народн. депутатів, Ужгород. держ. ун-т. – Ужгород, 1995. – С.7–12.
95. Карпатська Україна – пролог у новий час краю // Закарпатська Україна. Осінь 1944 року: Матеріали наукової конференції, присвяченої 50-річчю визволення Закарпаття від фашизму та 50-річчю Першого з'їзду Народних Комітетів Закарпатської України (Ужгород, 18 листопада 1994 р.) / Закарп. обл. рада народн. депутатів, Ужгород. держ. ун-т. – Ужгород, 1995. – С.124–130.
96. Карпатська Україна в 1938–1939 рр.: деякі аспекти соціально-економічного і політичного розвитку // Український історичний журнал. – 1995. – №2. – С.42–51. – Співавт.: *В.Є.Задорожний*.
97. Карпатська Україна 1938–1939 рр. у світлі європейської періодики // Карпатська Україна і Августин Волошин: Матеріали міжнародної наукової конференції «Карпатська Україна – пролог відродження української державності» (Ужгород, 11–12 березня 1994 р.). – Ужгород, 1995. – С.48–60. – Співавт.: *В.Є.Задорожний*.
98. Література Закарпаття в 20–30 роках // Нариси історії Закарпаття (1918–1945) / Ужгород. держ. ун-т., Інститут Карпатознавства, Закарп. обл. організ. т-ва охорони пам'яток історії та культури; [Відп. ред. і керівн. автор. колект.: *І.М.Гранчак*]. – Ужгород: Вид-во «Закарпаття», 1995. – С.373–284. – Співавт.: *М.І.Кляп*.
99. Могутня постать української історії: [Про Митрополита Андрея Шептицького] // Календар «Просвіти» на 1995 рік /

- Закарп. крайове т-во «Просвіта»; [Упорядн.: *П.Федака, Й.Баглай*]. – Ужгород: МПП «Гражда», 1995. – С.142–144.
100. Нові матеріали про останні дні президента Карпатської України А. Волошина // *Закарпатська Україна. 1945: Матеріали наукової конференції, присвяченої 50-річчю Перемоги над фашизмом та 50-річчю воз'єднання Закарпаття з Україною (Ужгород, 26 травня 1995 р.) / Закарп. обл. рада народн. депутатів, Ужгород. держ. ун-т. – Ужгород, 1995. – С.68–72. – Співавт.: В.В.Туришиця, І.М.Чаварга.*
101. Олександр Орос та його праця «Започаткування слов'янського книгодрукування при Грушівському монастирі» // *Орос. О. Започаткування слов'янського книгодрукування при Грушівському монастирі. – Ужгород, 1995. – С.3–8.*
102. Омелян Невицький – піонер національного відродження Закарпаття // *Календар «Просвіти» на 1995 рік / Закарп. крайове т-во «Просвіта»; [Упорядн.: П.Федака, Й.Баглай]. – Ужгород: МПП «Гражда», 1995. – С.166–168.*
103. Опришки Олекси Довбуша на Закарпатті // *Календар «Просвіти» на 1995 рік / Закарп. крайове т-во «Просвіта»; [Упорядн.: П.Федака, Й.Баглай]. – Ужгород: МПП «Гражда», 1995. – С.155–157.*
104. Останні дні президента: [Про А.Волошина]. – *Календар «Просвіти» на 1995 рік / Закарп. крайове т-во «Просвіта»; [Упорядн.: П.Федака, Й.Баглай]. – Ужгород: МПП «Гражда», 1995. – С.135–138.*
105. Події 13–14 березня 1939 р. в Карпатській Україні // *Молодь – Україні: (Наукові записки молодих вчених Ужгород. держ. ун-ту). До 50-річчя Ужгородського державного університету // Закарп. Молод. Демократ. Союз, Закарп. центр соціальн. служби для молоді, Україн. асоціація студентів-істориків, Ужгород. держ. ун-т., Історичний факультет, Кафедра історії України, Юридичний факультет, Кафедра історії та теорії держави і права. – Ужгород, 1995. – Т.5–6. – С.189–190. – Співавт.: В.В.Мищанин.*

106. Політичні зв'язки Закарпаття і Галичини в 1918–1920 рр. // Науковий вісник Ужгородського університету / Ужгород. держ. ун-т., Історичний факультет. – Ужгород, 1995. – Вип.1. – С.39–45.
107. Проугорська «п'ята колона» у Карпатській Україні (1938–1939 рр.) // Молодь – Україні: (Наукові записки молодих вчених Ужгород. держ. ун-ту). До 50-річчя Ужгородського державного університету / Закарп. Молод. Демократ. Союз, Закарп. центр соціальн. служби для молоді, Україн. асоціація студентів-істориків, Ужгород. держ. ун-т., Історичний факультет, Кафедра історії України, Юридичний факультет, Кафедра історії та теорії держави і права. – Ужгород, 1995. – С.181–185. – Співавт.: *В.В.Міщанин*.
108. Роки, віддані людям: [Про П.М.Федаку] // Календар «Просвіти» на 1995 рік / Закарп. крайове т-во «Просвіта»; [Упорядн.: *П.Федака, Й.Баглай*]. – Ужгород: МПП «Гражда», 1995. – С.62–66. – Співавт.: *М.В.Олашин*.
109. Румунія і Карпатська Україна: Особливості політичного розвитку і співробітництва // Карпатська Україна і Августин Волошин: Матеріали міжнародної наукової конференції «Карпатська Україна – пролог відродження української державності (Ужгород, 11–12 березня 1994 р.)». – Ужгород, 1995. – С.61–69. – Співавт.: *В.В.Марина*.
111. Степан Клочурак // Календар «Просвіти» на 1995 рік / Закарп. крайове т-во «Просвіта»; [Упорядн.: *П.Федака, Й.Баглай*]. – Ужгород: МПП «Гражда», 1995. – С.50–51.
112. Театри Закарпаття 20–30-х років // Нариси історії Закарпаття (1918–1945) // Ужгород. держ. ун-т., Інститут Карпатознавства, Закарп. обл. організ. т-ва охорони пам'яток історії та культури; [Відп. ред і керізн. автор. колект. *І.М.Гранчак*]. – Ужгород: Вид-во «Закарпаття», 1995. – С.386–394.
113. «Щастя і горе Карпатської України» В.Грещицького – історичне джерело // Тези доповідей і повідомлень наукової

конференції, присвяченої життю і діяльності видатного поета і культурно-громадського діяча Василя Степановича Гренджі-Донського (1897–1974) (16 грудня 1994 р., м.Ужгород) / Закарп. обл. рада народн. депутатів, Ужгород. держ. ун-т. – Ужгород, 1995. – С.51–53. – Співавт.: *В.Є.Задорожний*.

1996

114. Акт відновлення української державності 30 червня 1941 року // Молодь – Україні: (Наукові записки молодих вчених Ужгород. держ. ун-ту). До 50-річчя Ужгородського державного університету // Закарп. Молод. Демократ. Союз, Закарп. центр соціальн. служби для молоді, Україн. асоціація студентів-істориків, Ужгород. держ. ун-т., Історичний факультет, Кафедра історії України, Юридичний факультет, Кафедра історії та теорії держави і права. – Ужгород, 1996. – Т.9. – С.80–86.
115. Андрей Шептицький (1865–1944). // Вчені, письменники і політичні діячі про Україну: (Збірник наукових праць) / Ужгород. держ. ун-т., Ужгород. культ.-осв. і благодійницьке т-во «Карпатське братство». – Ужгород, 1996. – Вип.2. – С.59–85.
116. Богдан Хмельницький (1595–1657) // Історія України в історичних портретах: (Збірник наукових праць) / Ужгород. держ. ун-т., Кафедра історії України. – Ужгород, 1996. – С.33–38. – Співавт.: *М.В.Олашин*.
117. Вікентій Шандор. Вчені, письменники і політичні діячі про Україну: (Збірник наукових праць) / Ужгород. держ. ун-т., Ужгород. культ.-осв. і благодійницьке т-во «Карпатське братство». – Ужгород, 1996. – Вип.1. – С.94–97.
118. Володимир Антонович (1834–1908) // Ужгород. держ. ун-т., Ужгород. культ.-осв. і благодійницьке т-во «Карпатське братство». – Ужгород, 1996. – Вип.1. – С.3–5.

119. Володимир Грабовецький (р.н. 1928) // Ужгород. держ. ун-т., Ужгород. культ.-осв. і благодійницьке т-во «Карпатське братство». – Ужгород, 1996. – Вип.1. – С.99–112.
120. Григорій Павленко (р.н. 1936) // Ужгород. держ. ун-т., Ужгород. культ.-осв. і благодійницьке т-во «Карпатське братство». – Ужгород, 1996. – Вип.2. – С.106–128. – Співавт. – *М.В.Олашин*.
121. Дмитро Багалій (1857–1932) // Ужгород. держ. ун-т., Ужгород. культ.-осв. і благодійницьке т-во «Карпатське братство». – Ужгород, 1996. – Вип.1. – С.41–45.
122. До питання про виникнення та діяльність Організації Народної Оборони Карпатська Січ (1938–1939 рр.) // Науковий збірник Товариства «Просвіта» в Ужгороді. – Ужгород: Крайове товариство «Просвіта», 1996. – Річник І(XV). – С.147–159.
123. Євген Петрушевич (1830–1925) // Історія України в історичних портретах: (Збірник наукових праць) / Ужгород. держ. ун-т., Кафедра історії України. – Ужгород, 1996. – С.67–74.
124. Єпископ Теодор Ромжа і греко-католицька церква на Закарпатті / Календар «Просвіти» на 1996 рік / Закарп. крайове т-во «Просвіта»; [Упорядн.: *П.Федака, Й.Баглай*]. – Ужгород: Закарп. крайове товариство «Просвіта», 1996. – С.32.
125. З тавром ворога народу: [Про М.Прокопа] // Крізь пекло ГУЛАГів: Документи, спогади, нариси / Закарп. обл. держ. адміністрація. – Ужгород, 1996. – С.53–56. – Співавт.: *В.О.Белень*.
126. Іван Крип'якевич (1886–1967) // Вчені, письменники і політичні діячі про Україну: (Збірник наукових праць) / Ужгород. держ. ун-т., Ужгород. культ.-осв. і благодійницьке т-во «Карпатське братство». – Ужгород, 1996. – Вип.1. – С.78–82. – Співавт.: *В.Є.Задорожний*.

127. Іван Крип'якевич (1886–1967) // Вчені, письменники і політичні діячі про Україну: (Збірник наукових праць) / Ужгород. держ. ун-т., Ужгород. культ.-осв. і благодійницьке т-во «Карпатське братство». – Ужгород, 1996. – Вип.2. – С.86–90.
128. Іван Лисяк-Рудницький (1919–1984) // Вчені, письменники і політичні діячі про Україну: (Збірник наукових праць) / Ужгород. держ. ун-т., Ужгород. культ.-осв. і благодійницьке т-во «Карпатське братство». – Ужгород, 1996. – Вип.1. – С.87–89.
129. Іван Мазепа (помер в 1709 р.) // Вчені, письменники і політичні діячі про Україну: (Збірник наукових праць) / Ужгород. держ. ун-т., Ужгород. культ.-осв. і благодійницьке т-во «Карпатське братство». – Ужгород, 1996. – Вип.2. – С.40–49.
130. Ілля Шульга (1921–1993) // Історія України в історичних портретах: (Збірник наукових праць) / Ужгород. держ. ун-т., Кафедра історії України. – Ужгород, 1996. – С.102–113. – Співавт.: *В.Є.Задорожний, М.В.Олашин.*
131. Історія Карпатської України 1938–1939 років у оцінці Олега Ольжича // Малинщина у просторі і часі: Матеріали Всеукраїнської науково-краєзнавчої конференції (25–27 вересня 1996 р.) / Малинська районна держ. адміністрація, Виконком Малинської міської ради народн. депутатів, Житомирське науково-краєзнавче т-во дослідників Волині, Житомирський обл. інститут удосконалення вчителів, Малинське літературно-мистецьке об'єднання «Поліська ластівка». – Малин, 1996. – С.114–116.
132. Йосип Дудикевич // Історія України в історичних портретах: (Збірник наукових праць) / Ужгород. держ. ун-т., Кафедра історії України. – Ужгород, 1996. – С.98–101. – Співавт.: *В.В.Мищанин.*
133. Лев Данилович (помер близько 1300 р.) // Вчені, письменники і політичні діячі про Україну: (Збірник наукових праць) / Ужгород. держ. ун-т., Ужгород. культ.-осв.

- і благодійницьке т-во «Карпатське братство». – Ужгород, 1996. – Вип.2. – С.34–39.
134. Митрополит Андрей Шептицький: історіографічні аспекти // Проблеми української історіографії: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, присвяченої 30-річчю Українського Історичного Товариства і журналу «Український історик» (2 березня 1996 р.). – Мукачево: Елара, 1996. – С.80–88.
135. Михайло Грушевський про «хорватське питання» // Календар «Просвіти» на 1996 рік / Закарп. крайове т-во «Просвіта»; [Упорядн.: П.Федака, Й.Баглай]. – Ужгород: Закарп. крайове т-во «Просвіта», 1996. – С.137–139.
136. Михайло Грушевський (1866–1934) // Вчені, письменники і політичні діячі про Україну: (Збірник наукових праць) / Ужгород. держ. ун-т., Ужгород. культ.-осв. і благодійне т-во «Карпатське братство». – Ужгород, 1996. – С.22–40. – Співавт.: *В.В.Пальок*.
137. Михайло Драгоманов (1841–1895) // Вчені, письменники і політичні діячі про Україну: (Збірник наукових праць) / Ужгород. держ. ун-т., Ужгород. культ.-осв. і благодійне т-во «Карпатське братство». – Ужгород, 1996. – С.6–15. – Співавт.: *М.В.Олашин*.
138. Олег Ольжич (1907–1944) // Вчені, письменники і політичні діячі про Україну: (Збірник наукових праць) / Ужгород. держ. ун-т., Ужгород. культ.-осв. і благодійне т-во «Карпатське братство». – Ужгород, 1996. – Вип.2. – С.101–105.
139. Олександр Духнович в оцінках Августина Волошина і Василя Гренджі-Донського // Бойки: [Видання науково-культурологічного т-ва «Бойківщина»]. – 1996. – №1–12. – С.68–70.
140. Петер Стерчо (1919–1987) // Вчені, письменники і політичні діячі про Україну: (Збірник наукових праць) / Ужгород. держ. ун-т., Ужгород. культ.-осв. і благодійне т-во «Карпатське братство». – Ужгород, 1996. – С.83–86.

141. Пилип Орлик (1672–1742) // Вчені, письменники і політичні діячі про Україну: (Збірник наукових праць) / Ужгород. держ. ун-т., Ужгород. культ.-осв. і благодійне т-во «Карпатське братство». – Ужгород, 1996. – Вип.2. – С.50–52.
142. Промисловість, сільське господарство і торгівля Карпатської України наприкінці 30-х років // Проблеми історії, філософії та літературознавства України: (Наукові записки вчених Ужгород. держ. ун-ту) / Ужгород. держ. ун-т. – Ужгород, 1996. – Вип.1. – С.81–105.
143. Слово до читача // Проблеми історії, філософії та літературознавства України: (Наукові записки вчених Ужгород. держ. ун-ту) / Ужгород. держ. ун-т. – Ужгород, 1996. – Вип.1. – С.3–4.
144. Становище шкільної освіти на Волині під час німецько-фашистської окупації // Діяльність бібліотеки по збереженню культурної спадщини і відродженню духовності народу: Матеріали Всеукраїнської науково-краєзнавчої конференції (23–25 травня 1996 р.) / Житомирське обл. управл. освіти, Житомир. обл. універсальна наукова біб-ка, Житомир. науково-краєзнавче т-во дослідників Волині. – Житомир, 1996. – С.132–134. – Співавт.: *М.В.Олашин*.
145. Степан Ключурак і Гуцульська Республіка // Молодь – Україні: (Наукові записки молодих учених Ужгород. держ. ун-ту). / Закарп. Молод. Демократ. Союз, Закарп. центр соціальн. служби для молоді, Україн. асоціація студентів-істориків, Ужгород. держ. ун-т., Історичний факультет, Кафедра історії України, Юридичний факультет, Кафедра історії та теорії держави і права. – Ужгород, 1996. – С.33–38. – Співавт.: *М.Ю.Писар*.
146. Томаш Сонко (1927–1991) // Історія України в історичних портретах: (Збірник наукових праць) / Ужгород. держ. ун-т., Кафедра історії України. – Ужгород, 1996. – С.114–124. – Співавт.: *М.В.Олашин*.

147. Українському Вільному Університету – 75 // Календар «Просвіти» на 1996 рік / Закарп. крайове т-во «Просвіта»; [Упорядн.: *П.Федака, Й.Баглай*]. – Ужгород, 1996. – С.32.
148. Федір Ревай (1892 – р. смерті невідомий) // Історія України в історичних портретах: (Збірник наукових праць) / Ужгород. держ. ун-т., Кафедра історії України. – Ужгород, 1996. – С.84–88.
149. Хведір Вовк (1847–1918) // Вчені, письменники і політичні діячі про Україну: (Збірник наукових праць) / Ужгород. держ. ун-т., Ужгород. культ.-осв. і благодійне т-во «Карпатське братство». – Ужгород, 1996. – Вип.1. – С.16–21.
150. Юліан Ревай (1899–1979) // Історія України в історичних портретах: (Збірник наукових праць) / Ужгород. держ. ун-т., Кафедра історії України. – Ужгород, 1996. – С.89–93.

1997

151. Волошин Августин (1874–1945) // Малий словник історії України / Мініст. освіти України: [Редколег.: *В.Смолій, С.Кульчицький, О.Майборода* та ін.]. – Київ: Либідь, 1997. – С.97–98. – Співавт.: *С.В.Віднянський*.
152. До питання про прийом України в ООН // Матеріали науково-практичної конференції, присвяченої 50-річчю Організації Об'єднаних Націй (8 грудня 1995 р.) / Мініст. освіти України, Кафедра нової і новітньої історії та історіографії історичного факультету Ужгород. держ. у-ту, Генеральне агентство по туризму в Закарп. обл. – Ужгород, 1997. – С.8–11. – Співавт.: *І.Ф.Король*.
153. Закоханий в історію середньовіччя: (До 70-річчя від дня народження Т.М.Сопка) // Календар «Просвіти» на 1997 рік / Закарп. крайове т-во «Просвіта»; [Упорядн.: *П.Федака*]. – Ужгород, 1997. – С.40–42. – Співавт.: *М.В.Олашин*.
154. Історія Закарпаття в працях професора Г.В.Павленка: (До 60-річчя з дня народження) // Проблеми історії, філософії та літературознавства України: (Наукові записки вчених

Ужгород. держ. ун-ту). – Ужгород, 1997. – Вип. 3. – С. 207–217. – Співавт.: М.В.Олашин, В.В.Туришча.

155. Історія Ужгорода // Ужгород: Фотоальбом (укр. і англ. мовами). – Ужгород, 1997. – С.3–4. – Співавт. Ф.Ньорба.
156. Карпатська Україна в 1938–1939 роках: еволюція гнівом // Соціально-економічні та етнополітичні зміни в країнах Центральної і Південно-Східної Європи (друга половина 80-х – перша половина 90-х років ХХ ст.): Матеріали міжнародної наукової конференції (26–27 вересня 1996 р., м.Ужгород) / Ужгород. держ. ун-т., Кафедра нової та новітньої історії та історіографії, Науково-дослідний інститут Карпатознавства, Закарп. регіон. цент. соціально-економічних і гуманітарних досліджень НАН України. – Ужгород, 1997. – С.96–102.
157. «Карпатська Січ» // Малий словник історії України / Мініст. освіти України; [Редколег.: В.Смелій, С.Кульчицький, О.Майборода та ін.]. – Київ: Либідь, 1997. – С.184. – Співавт.: С.В.Віднянський.
158. Карпатська Україна // Там само. – С.184. – Співавт.: С.В.Віднянський.
159. Комуністична партія Закарпатської України // Там само. – С.205. – Співавт.: С.В.Віднянський.
160. Митрополит Петро Могила в науковій спадщині Миколи Костомарова // Петро Могила та його доба в історії української культури: (До 400-річчя від дня народження): Матеріали наукової конференції / Мініст. освіти України, Ужгород. держ. ун-т. – Ужгород, 1997. – С.18–22.
161. Олекса Довбуш і опришки на Закарпатті // Матеріали міжнародної науково-теоретичної конференції, присвяченої 250-річчю з дня загибелі Олекси Довбуша / Івано-Франківська обл. держ. адміністр., Головне управл. департамент з гуманітарних питань Івано-Франківської обл. держ. адміністр., Прикарпатський ун-т ім. В.Стефаника,

- Івано-Франківська обл. організ. Всеукраїнської спілки краєзнавців. – Івано-Франківськ, 1997. – С.20–21.
162. Останні дні президента Карпатської України // *Сучасність*. – 1997. – №7–8. – С.159–164.
163. Питання історії Закарпаття в працях Михайла Грушевського // Спадщина великого українця: Науково-методичний збірник матеріалів конференції, присвячених 130-й річниці ювілею та п'ятій річниці незалежності України / Ужгород. держ. ун-т., Ужгород. відділ освіти. – Ужгород, 1997. – С.23–31. – Співавт.: *В.В.Пальок, С.І.Куза*.
164. Проблеми історії Закарпаття у науковій спадщині І.Гранчака // Професор Іван Гранчак: (До 70-річчя від дня народження). – Ужгород, 1997. – С.55–61. – Співавт.: *Д.Д.Данилюк*.
165. Ревай Федір // Малий словник історії України / Мініст. освіти України; [Редколег.: *В.Смолій, С.Кульчицький, О.Майборода* та ін.]. – Київ: Либідь, 1997. – С.334. – Співавт.: *С.В.Віднянський*.
166. Ревай Юліян // Там само. – С.334–335. – Співавт.: *С.В.Віднянський*.
167. Розвиток політичних подій в Карпатській Україні (вересень 1938 р. – друга половина березня 1939 р.) // Проблеми історії, філософії та літературознавства України: (Наукові записки вчених Ужгород. держ. ун-ту). – Ужгород, 1997. – Вип.3. – С.50–89.
168. Українська преса про 50-річчя ООН // Матеріали науково-практичної конференції, присвяченої 50-річчю Організації Об'єднаних Націй (8 грудня 1995 р.) / Мініст. освіти України, Кафедра нової і новітньої історії та історіографії історичного факультету Ужгород. держ. у-ту, Генеральне агентство по туризму в Закарп. обл. – Ужгород, 1997. – С.55–63. – Співавт.: *І.Ф.Король, В.І.Оп'ярі*.

169. Антиукраїнська і античеська діяльність угорських агентів у Карпатській Україні наприкінці 30-х років // *Сучасність*. – 1998. – №6. – С.78–84. – Співавт.: *С.В.Відомський*.
170. Антон Брацайко // Актуальні та малодосліджені проблеми історії України / Ужгород. держ. ун-т., Кафедра політології. – Ужгород, 1998. – Вип.3. – С.54–55.
171. Василь Пачовський і Закарпаття // Актуальні та малодосліджені проблеми історії України / Ужгород. держ. ун-т., Кафедра політології. – Ужгород, 1998. – Вип.2. – С.9–13.
172. Велич і трагедія Карпатської України // *Белень М.* Карпатська Україна в портретах. – Ужгород, 1998. – С.5–19.
173. Вклад науковця в дослідження історії запорізького козацтва і Хмельниччини // *Історія України: Ювілейний збірник на пошану академіка Володимира Грабовецького (До 70-річчя від дня народження) / Історичний факультет Прикарпатського ун-ту ім. В.Стефаника, Управління культури Івано-Франк. обл. держ. адміністр., історико-меморіальний музей Олекси Довбуша.* – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 1998. – С.105–112. – Співавт.: *В.Т.Полек*.
174. Вірменські поселення на Україні // Ювілейний збірник на пошану історика України академіка Володимира Грабовецького: (До 70-річчя з дня народження / Ужгород. держ. ун-т, кафедра історії України, кафедра політології. – Ужгород, 1998. – С.48–52.
175. Володимир Грабовецький: життя і діяльність // Там само. – С.4–14. – Співавт.: – *В.С.Задорожний*.
176. Газета «Свобода» про сталінські репресії 30-х років // Актуальні та малодосліджені проблеми історії України / Ужгород. держ. ун-т., Кафедра політології. – Ужгород, 1998. – Вип.3. – С.48–49.

177. Голод 1921–1922 років у Росії очима закарпатців (За матеріалами «Свободи») // Актуальні та малодосліджені проблеми історії України / Ужгород. держ. ун-т., Кафедра політології. – Ужгород, 1998. – Вип.3. – С.46–47.
178. До питання про джерельну базу дослідження історії Мараморощини // Актуальні та малодосліджені проблеми історії України / Ужгород. держ. ун-т., Кафедра політології. – Ужгород, 1998. – Вип.1. – С.3–4. – Співавт.: *Л.В.Горват*.
179. До питання становлення політології як науки // Актуальні та малодосліджені проблеми історії України / Ужгород. держ. ун-т., Кафедра політології. – Ужгород, 1998. – Вип.2. – С.50–51.
180. До питання про діяльність першого автономного уряду Підкарпатської Русі (11–26 жовтня 1938 р.) // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: історія / Мініст. освіти України, Ужгород. держ. ун-т; [Редколег.: *І.Ф.Король* (голова) та ін.]. – Цей випуск присвячено 90-річчю від дня народж. відомого вченого історика М.М.Лелекача і 50-річчю першої наук. конф. проф.-виклад. колективу істфаку Ужгород. держ. ун-ту. – Ужгород, 1998. – Вип.2. – С.63–66.
181. Дослідник української історії: (До 70-річчя Володимира Грабовецького) // Календар «Просвіти» на 1998 рік / Закарп. крайове т-во «Просвіта»; [Упорядн.: *П.Федака*]. – Ужгород: Закарп. крайове т-во «Просвіта», 1998. – С.127–128.
182. Закарпатська Гуцульщина в XII–XX ст. в наукових студіях В.В.Грабовецького // Ювілейний збірник на пошану історика України академіка Володимира Грабовецького: (До 70-річчя з дня народження) / Ужгород. держ. ун-т, Кафедра історії України, Кафедра політології. – Ужгород, 1998. – С.42–47. – Співавт.: *Л.В.Горват*.
183. Мараморош в історичній літературі другої половини XIX – першої половини XX ст. // Актуальні та малодосліджені

- проблеми історії України / Ужгород. держ. ун-т., Кафедра політології. – Ужгород, 1998. – Вип.1. – С.5–8. – Співавт.: *Л.В.Горват*.
184. Національно-визвольний рух на Мараморощині в 1918–1919 рр. // Актуальні та малодосліджені проблеми історії України / Ужгород. держ. ун-т., Кафедра політології. – Ужгород, 1998. – Вип.1. – С.15–17. – Співавт.: *Л.В.Горват*.
185. Народно-визвольна війна українського народу під проводом Богдана Хмельницького в наукових студіях В.В.Грабовецького // Ювілейний збірник на пошану історика України академіка Володимира Грабовецького: (До 70-річчя з дня народження / Ужгород. держ. ун-т., Кафедра історії України, Кафедра політології. – Ужгород, 1998. – С.36–41. – Співавт.: *Л.В.Горват*.
186. «Нова свобода» очима сучасників // Актуальні та малодосліджені проблеми історії України / Ужгород. держ. ун-т., Кафедра політології. – Ужгород, 1998. – Вип.3. – С.50–53.
187. Організації української діаспори США і Канади та Карпатська Україна // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: історія / Мініст. освіти України, Ужгород. держ. ун-т; [Редколег.: *І.Ф.Король* (голова) та ін.]. – Ужгород, 1998. – Вип.2. – С.67–70. – Співавт.: *І.Ф.Король*.
188. Преса в Карпатській Україні (1938–1939) // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: історія / Мініст. освіти України, Ужгород. держ. ун-т; [Редколег.: *І.Ф.Король* (голова) та ін.]. – Ужгород, 1998. – Вип.2. – С.29–31.
189. Про автора та її книгу // *Горват Л.В.* Соціально-економічний, політичний та культурний розвиток українців Мараморощини (Румунія) в 1918–1945 рр. – Ужгород, 1998. – С.2.

190. Проблеми історичного розвитку Мараморощини в працях В.М.Маркуша // Актуальні та малодосліджені проблеми історії України / Ужгород. держ. ун-т., Кафедра політології. – Ужгород, 1998. – Вип.1. – С.9–11. – Співавт.: *Л.В.Горват*.
191. Розвиток освіти в Карпатській Україні (1938–1939) // Актуальні та малодосліджені проблеми історії України / Ужгород. держ. ун-т., Кафедра політології. – Ужгород, 1998. – Вип.2. – С.23–28.
192. Розвії української літератури в Карпатській Україні (1938–1939) // Актуальні та малодосліджені проблеми історії України / Ужгород. держ. ун-т., Кафедра політології. – Ужгород, 1998. – С.32–35.
193. Роль митрополита Андрея Шептицького у налагодженні громадсько-культурних взаємин Закарпаття і Галичини в міжвоєнний період // Актуальні та малодосліджені проблеми історії України / Ужгород. держ. ун-т., Кафедра політології. – Ужгород, 1998. – Вип.1. – С.12–14. – Співавт.: *Ю.О.Остапець*.
194. Угорська дипломатія і розвідка в Карпатській Україні (1938–1939) // Актуальні та малодосліджені проблеми історії України / Ужгород. держ. ун-т., Кафедра політології. – Ужгород, 1998. – Вип.2. – С.17–22.
- 1999
195. Августин Волошин в оцінці Гренджі-Донського // Календар «Просвіти» на 1999 рік / Закарп. крайове т-во «Просвіта»; [Упорядн.: *П.Федака*]. – Ужгород, 1999. – С.73–74.
196. Велич і трагедія Карпатської України // Наш рідний край. – 1999. – №6–7. – С.35–36.
197. Ідея слов'янської єдності на сторінках часопису «Славянский сборник» // Ідеї слов'янської єдності та суспільна думка на Закарпатті в ХІХ–ХХ ст.: Доповіді

- наукового семінару, присвяченого 150-річчю Слов'янського з'їзду в Празі / Ужгород. держ. ун-т Закарп. регіональний центр соціально-економічних гуманітарних досліджень НАН України. – Ужгород, 1999. – С.30–37. – Співавт.: *І.Ф.Король*.
198. Історія Ужгорода // Ужгород: Фотоальбом. – Вид. друге доповнене. – Пряшів, 1999. – С.6–7. – Співавт.: *Ф.Ньорба*.
199. Йосип Дудикевич – голова окружної Національної Ради Воловому // Красне Поле: Про Карпатську Україну. У 3-част.; [Упорядн.: *Ю.П.Зейкан, В.І.Копейко*]. – Ужгород: Патент, 1999. – Ч.1. – С.114–116.
200. Карпатська Україна в боротьбі з угорською «п'ятою колоною» // Календар «Просвіти» на 1999 рік / Закарп. крайове т-во «Просвіта»; [Упорядн.: *П.Федака*]. – Ужгород, 1995. – С.52–53.
201. Маріан Токар та його «Сторінки історії Сторожниці» // *Токар М. Сторожниця. Сторінки історії суспільного та духовного життя*. – Ужгород: Вид-во «Карпати», 1999. – С.3–4.
202. Проблеми історії Закарпаття міжвоєнного періоду у дослідженнях Вікентія Шандора // Науковий збірник товариства «Просвіта» в Ужгороді: На пошану д-ра Вікентія Шандора; [Редколег.: *Й.Баглай, Д.Данилюк, О.Довганич, В.Задорожний, В.Лько, І.Сенько, П.Федака, О.Хланта, В.Худанич*]. – Ужгород: Закарп. крайове т-во «Просвіта», 1999. – Річник II–III (XVI–XVII). – С.64–67.
203. Релігія і церква в Карпатській Україні (1938–1939) // Історична школа професора Володимира Задорожного: (Науковий збірник) / Мініст. освіти України, Ужгород. держ. ун-т, Кафедра історії України. – Ужгород: Патент, 1999. – С.164–178.
204. Українська еміграція в країнах Центральної і Східної Європи і Карпатська Україна (1938–1939 рр.) // Повернення культурного надбання України: проблеми,

завдання, перспективи: Матеріали науково-практичної конференції «Симон Наріжний та українська еміграція 20–30-х рр. ХХ ст. у Празі» (Полтава, жовтень, 1998 р.) / Національна комісія з питань повернення в Україну культурних цінностей, Інститут історії України НАН України. – Київ, 1999. – С.136–151. – Співавт.: *В.С.Віднянський*.

205. Філософія освіти у спадщині А.Шептицького і сучасність // Гуманітарна освіта: досвід і проблеми: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Трансформація гуманітарної освіти» (Ужгород, 25–27 травня 1998 р.) / Мініст. освіти України, Ужгород. держ. ун-т, Академія Наук Вищої Школи України, Українська Академія Політичних Наук, Закарп. обл. держ. адміністрація. – Ужгород: МПП «Гражда», 1999. – 191–197. – Співавт.: *О.В.Хоменко*.

2000

206. Від «Просвіти» до Карпатської України: (з історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців у 1918–1939 рр.) // Література до 60-річчя Карпатської України. (Із фондів Наукової бібліотеки Ужгородського державного університету): Вибрана бібліографія. – Ужгород, 2000. – С.3–17. – Співавт.: *П.М.Федака*.
207. Від упорядників збірника // Науковий збірник Товариства «Просвіта» в Ужгороді: Карпатська Україна: Національне відродження. Політичний розвиток. Персоналії: Матеріали міжнародної наукової конференції, присвяченої 60-річчю Карпатської України (Ужгород, 11–12 березня). – Ужгород, 2000. – Річник IV (XVIII). – Співавт.: *П.М.Федака*.
208. Галичина і Карпатська Україна у 1938–1939 роках // Україна. Культурна спадщина. Національна свідомість. Державність: Збірник на пошану професора Юрія Сливки / Національна Академія Наук України, Інститут Українознавства ім. І.Крип'якевича. – Львів, 2000. –

Вип.7. – С.428–444. – Співавт.: *О.Я.Богіа, В.Є.Задорожний.*

209. Державно-правовий статус Закарпаття наприкінці 30-х рр. ХХ ст. // Конституційне будівництво в Україні: теорія та практика: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 4-й річниці Конституції України (1–3 червня 2000 р.). / Управління освіти Закарп. обл. держ. адміністрації, Вища школа права при Інституті держави і права ім. В.М.Корецького НАН України, Закарп. відділення Фонду підтримки науки. – Ужгород: Вид-во «Закарпаття», 2000. – С.106–114. – Співавт.: *В.Є.Задорожний.*
210. Карпатська Україна у міжнародних відносинах (1938–1939) // Науковий збірник Товариства «Просвіта» в Ужгороді: Карпатська Україна: Національне відродження. Політичний розвиток. Персоналії: Матеріали міжнародної наукової конференції, присвяченої 60-річчю Карпатської України (Ужгород, 11–12 березня 1999 р.). – Ужгород, 2000. – Річник IV (XVIII). – С.28–32.
211. Науково-дослідний інститут Карпатознавства // Ужгородський державний університет – осередок науки на Закарпатті. – Ужгород: Ужгородський державний університет, Вид-во «Мистецька лінія», 2000. – С.8 (укр. і англ. мовами).
212. Науково-дослідний інститут Карпатознавства Ужгородського державного університету // Ужгородський державний університет, 2000. – С.109.
213. Про деякі питання викладання курсу політології в Угорській і Чеській Республіках // Політологія в Україні: стан та перспективи розвитку: (Наукові доповіді та статті) / Мініст. освіти і науки України, Академія політ. наук України, Київський націон. ун-т ім. Т.Шевченка, Європейський ун-т. – Київ: Вид-во Європейського університету, 2000. – С.24–30. – Співавт.: *В.Л.Боднар.*

214. Сторінки історії ОУН–УПА в Закарпатті (1929–50-ті рр.) // Carpatica –Карпатика: Історія і культура Закарпаття ХХ століття: (До 55-річчя поз'єднання Закарпаття з Україною) / Ужгородський державний університет, ІДЦ Карпатознавства. – Ужгород, 2000. – Вип.7. – С.51–100.
215. Шульга Ілля // Педагоги-науковці / Мініст. освіти і науки України, Ужгород. держ. ун-т. – Ужгород, 2000. – Част. друга. – С.140–143. – Співавт.: *В.С.Задорожний, М.В.Олашин.*
- 2001
216. Автономний Земледільський Союз (АЗС) // Енциклопедія Сучасної України / Національна Академія Наук України, Наукове т-во ім. Т.Шевченка, Координаційне бюро Енциклопедії Сучасної України НАН України; [М.М.Дзюба, А.І.Жуковський, О.М.Романів – співаголови]. – Київ, 2001. – Т.1 (А). – С.128. – Співавт.: *М.Ю.Токар.*
217. Аграрна партія (АП) // Енциклопедія Сучасної України / Національна Академія Наук України, Наукове т-во ім. Т.Шевченка, Координаційне бюро Енциклопедії Сучасної України НАН України; [М.М.Дзюба, А.І.Жуковський, О.М.Романів – співаголови]. – Київ, 2001. – Т.1 (А). – С.153. – Співавт.: *М.Ю.Токар.*
218. Березневі операції угорських військ у Карпатській Україні // Регіональні студії: Науковий збірник / Мініст. освіти і науки України, Ужгород. націон. ун-т, Інститут держ. управління та регіонального розвитку; [Редколег.: *В.І.Ярема, В.П.Міклолда та ін.*]. – Ужгород: Ліра, 2001. – Вип.1. – С.102–107.
219. Визначний дослідник історії Другої світової війни: (До 70-річчя від дня народження доктора історичних наук О.Д.Довганича) // Carpatica–Карпатика: Актуальні проблеми вітчизняної і зарубіжної історії та культури / Ужгород. націон. ун-т, ІДЦ Карпатознавства. – Ужгород: Вид-во «Два кольори», 2001. – Вип.8. – С.264–293.

220. Від «Науки» до «Нової свободи»: сторінки історії однієї закарпатської газети // *Carpathica-Karpatika: Актуальні проблеми вітчизняної і зарубіжної історії та культури / Ужгород, націон. ун-т, НДІ Карпатознавства.* – Ужгород: Вид-во «Два кольори», 2001. – Вип.8. – С.33–46.
221. Галицько-Волинська держава і Угорщина // *Календар українців Угорщини на 2001 рік; [Упорядн.: В.І.Худаншич].* – Ужгород: Мистецька лінія, 2001. – С.114–117.
222. Григорію Павленку – 65 // *Carpathica-Karpatika: Актуальні проблеми політичного та етнокультурного розвитку Карпатського регіону в ХІХ–ХХ століттях.* – Ужгород: Вид-во «Два кольори», 2001. – Вип.10. – С.344–347.
223. Дмитрові Данилюку – 60 // *Carpathica-Karpatika: Актуальні проблеми політичного та етнокультурного розвитку Карпатського регіону в ХІХ–ХХ століттях.* – Ужгород: Вид-во «Два кольори», 2001. – Вип.10. – С.347–349.
224. Едуарду Балагурі – 70 // *Carpathica-Karpatika: Актуальні проблеми політичного та етнокультурного розвитку Карпатського регіону в ХІХ–ХХ століттях.* – Ужгород: Вид-во «Два кольори», 2001. – Вип.10. – С.336–340.
225. Екуменічні ідеї митрополита Андрея Шептицького та діяльність по їх реалізації // *Carpathica-Karpatika: Актуальні проблеми політичного та етнокультурного розвитку Карпатського регіону в ХІХ–ХХ століттях.* – Ужгород: Вид-во «Два кольори», 2001. – Вип.10. – С.278–312. – Співавт.: *О.В.Хоменко.*
226. Культурно-освітня, виховна та наукова діяльність митрополита Андрея Шептицького // *Carpathica-Karpatika: Актуальні проблеми політичного та етнокультурного розвитку Карпатського регіону в ХІХ–ХХ століттях.* – Ужгород: Вид-во «Два кольори», 2001. – Вип.10. – С.250–277. – Співавт.: *О.В.Хоменко.*

267. Миколі Мушинці – 65 // *Sagratice–Карпатика: Актуальні проблеми політичного та етнокультурного розвитку Карпатського регіону в ХІХ–ХХ століттях.* – Ужгород: Вид-во «Два кольори», 2001. – Вип.10. – С.340–342.
228. Михайлові Тинодару – 65 // *Sagratice–Карпатика: Актуальні проблеми політичного та етнокультурного розвитку Карпатського регіону в ХІХ–ХХ століттях.* – Ужгород: Вид-во «Два кольори», 2001. – Вип.10. – С.342–344.
229. Найдавніша історія Закарпаття в інтерпретації Василя Пачовського і сучасна українська історична наука // *Василь Пачовський у контексті історії та культури України: (Науковий збірник) / Ужгород. націон. ун-т, Конгрес Української інтелігенції, Закарп. обл. відділення.* – Ужгород: Закарпаття, 2001. – С.275–282. – Співавт.: *В.В.Мицант.*
230. Національне питання в Карпатській Україні (1938–1939) // *Міжетнічні відносини на Закарпатті: стан, тенденції і шляхи подолання: Матеріали науково-практичної конференції (19–20 січня 2001 р., м.Ужгород) / Закарп. обл. адміністр., Закарп. регіональний центр соціально-економічних та гуманітарних досліджень НАН України, Карпатський фонд – міжнародний фонд «Відродження», Асоціація соціологів Закарпаття; [Під заг. ред. *П.В.Токаря*].* Ужгород, 2001. – С.132–137.
231. Окупація Карпатської України – увертюра до початку Другої Світової війни (1938–1939 рр.). // *Дар служити науці: Науковий збірник на пошану доктора історичних наук, професора Володимира Задорожного.* – Ужгород: Патент, 2001. – С.31–39.
232. Окупація Карпатської України – увертюра до початку Другої світової війни (1938–1939 рр.). // *Міжнародний Науковий Конгрес: Українська історична наука на порозі ХХІ століття.* – Чернівці, 2001. – Т.2. – С.153–157.

233. Роль засобів масової інформації в сучасній Україні. політологічний аспект // *Carpathica-Carpatika: Проблеми вітчизняної та зарубіжної історії* – Ужгород: Вид-во «Два кольори», 2001. – Вип.12. – С.342–346. – Співавт.: *В.Л.Боднар*.
234. Степану Віднянському – 50 // *Carpathica-Carpatika: Проблеми вітчизняної та зарубіжної історії* – Ужгород: Вид-во «Два кольори», 2001. – Вип.10. – С.350–353.
235. Сторінки історії ОУН–УПА в Закарпатті (1929–1939) // *Сучасність*. – 2001. – №2. – С.85–103.
236. Сторінки історії ОУН–УПА в Закарпатті (1939–1950-ті рр.) // *Сучасність*. – 2001. – №3. – С.85–97.
237. Сторінки історії Закарпаття в науковій спадщині професора Дмитра Данилюка // *Дмитро Данилюк: Бібліографічний покажчик*. – Ужгород: Вид-во В.Паляка, 2001. – С.17–32.
238. Українському Вільному Університету – 80 // *Календар українців Угорщини на 2001 рік*. – Ужгород: Мистецька лінія, 2001. – С.58–59.

2002

239. Августин Волошин – президент Карпатської України // *Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців* / Під ред. доктора історичних наук, професора *М.М.Вегеша*. – Ужгород: Вид-во «Карпати», 2002. – С.412–454. – Співавт.: *П.П.Чучка*.
240. Біля джерел майбутньої незалежності (1918–1919 рр.) // *Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців* / Під ред. доктора історичних наук, професора *М.М.Вегеша*. – Ужгород: Вид-во «Карпати», 2002. – С.104–123.

241. Боротьба проти угорських і польських терористів та угорської «п'ятої» колони // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. доктора історичних наук, професора *М.М.Вегеша*. – Ужгород: Вид-во «Карпати», 2002. – С.293–312.
242. Брашайко Михайло Михайлович // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. доктора історичних наук, професора *М.М.Вегеша*. – Ужгород: Вид-во «Карпати», 2002. – С.462–464.
243. Вибрана бібліографія наукових публікацій професора Василя Івановича Худанича // *Sagratia–Карпатика*: Проблеми вітчизняної і зарубіжної історії з найдавніших часів до наших днів. Ювілейний збірник на пошану доктора історичних наук, професора Василя Івановича Худанича. – Ужгород, 2002. – Вип.14. – С.56–67.
244. Виникнення, структура і діяльність Карпатської Січі // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. доктора історичних наук, професора *М.М.Вегеша*. – Ужгород: Вид-во «Карпати», 2002. – С.280–293. – Співавт.: *В.І.Худанич*.
245. Висновки // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. доктора історичних наук, професора *М.М.Вегеша*. – Ужгород: Вид-во «Карпати», 2002. – С.635–640.
246. Внутрішньополітичне становище Карпатської України // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. доктора історичних наук, професора *М.М.Вегеша*. – Ужгород: Вид-во «Карпати», 2002. – С.208–222.
247. Вступ // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських

українців / Під ред. доктора історичних наук, професора М.М.Вегеша. – Ужгород: Вид-во «Карпати», 2002. – С.7–13.

248. Гренджа-Донський Василь Степанович // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. доктора історичних наук, професора М.М.Вегеша. – Ужгород: Вид-во «Карпати», 2002. – С.472–477.
249. Державно-правовий статус Закарпаття наприкінці 30-х рр. // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. доктора історичних наук, професора М.М.Вегеша. – Ужгород: Вид-во «Карпати», 2002. – С.271–278.
250. Діяльність автономних урядів краю в галузі культури. Релігія і церква в Карпатській Україні // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. доктора історичних наук, професора М.М.Вегеша. – Ужгород: Вид-во «Карпати», 2002. – С.249–271.
251. Джерела та література про Карпатську Україну // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. доктора історичних наук, професора М.М.Вегеша. – Ужгород: Вид-во «Карпати», 2002. – С.642–705. – Співавт.: *В.В.Міщанин, М.Ю.Токар.*
252. Джерельна база історії Карпатської України // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. доктора історичних наук, професора М.М.Вегеша. – Ужгород: Вид-во «Карпати», 2002. – С.14–45. – Співавт.: *О.Д.Довганч, В.І.Худанч.*
253. Зарубіжна історіографія Карпатської України // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред.

- доктора історичних наук, професора М.М.Вегеша. – Ужгород: Вид-во «Карпати», 2002. – С.87–102.
254. Історія Карпатської України в працях вітчизняних дослідників // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. доктора історичних наук, професора М.М.Вегеша. – Ужгород: Вид-во «Карпати», 2002. – С.58–87.
255. Карпатська Україна в мемуарах // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. доктора історичних наук, професора М.М.Вегеша. – Ужгород: Вид-во «Карпати», 2002. – С.46–58. – Співавт.: М.Ю.Токар.
256. Карпатська Україна у міжнародних відносинах // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. доктора історичних наук, професора М.М.Вегеша. – Ужгород: Вид-во «Карпати», 2002. – С.186–208.
257. Колодзінський Михайло Франьович // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. доктора історичних наук, професора М.М.Вегеша. – Ужгород: Вид-во «Карпати», 2002. – С.490–491.
258. Культурно-освітня, виховна та наукова діяльність митрополита Андрея Шептицького // Carpatica–Карпатика: Історія і культура Карпат: (До 10-річчя утворення НДІ Карпатознавства) / Ужгород. націон. ун-т, НДІ Карпатознавства. – Ужгород, 2002. – С.239–271. – Співавт.: О.В.Хоменко, В.М.Росак.
259. Лужицькі серби між Заходом і Сходом у контексті теорії конфлікту цивілізацій // Carpatica–Карпатика: Проблеми вітчизняної і зарубіжної історії з найдавніших часів до наших днів. Ювілейний збірник на пошану доктора історичних наук, професора Василя Івановича Худанича. – Ужгород, 2002. – Вип.14. – С.121–132.

260. Невицький Омелян // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. доктора історичних наук, професора М.М.Вегеша. – Ужгород: Вид-во «Карпати», 2002. – С.493–495.
261. Нелегальні переходи польсько-чеського кордону. Галичани в Карпатській Січі // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. доктора історичних наук, професора М.М.Вегеша. – Ужгород: Вид-во «Карпати», 2002. – С.312–328.
262. Ольжич Олег Олександрович // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. доктора історичних наук, професора М.М.Вегеша. – Ужгород: Вид-во «Карпати», 2002. – С.495–496.
263. Організації української еміграції та Закарпаття (1938–2000 рр.). // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. доктора історичних наук, професора М.М.Вегеша. – Ужгород: Вид-во «Карпати», 2002. – С.373–328.
264. Передмова // Carpatica–Карпатика: Карпати в давнину: Матеріали міжнародного симпозіуму / Ужгород. націон. ун-т, НДІ Карпатознавства. – Ужгород, 2002. – Вип.15. – С.3–4.
265. Передмова // Carpatica–Карпатика: Політичні партії і вибори в Україні та країнах Центральної і Південно-Східної Європи / Ужгород. націон. ун-т, НДІ Карпатознавства, Кафедра політології. – Ужгород, 2002. – Вип.16. – С.3–4.
266. Перелік воїнів Карпатської Січі та активістів Карпатської України, які брали участь у боях, а також репресовані // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців /

- Під ред. доктора історичних наук, професора М.М.Вегеша. – Ужгород: Вид-во «Карпати», 2002. – С. – С.616–634. – Співавт.: *О.Д.Довганч, В.І.Худанич.*
267. Політичні партії в Україні 1991–2001 рр. // *Carpatica–Карпатика: Політичні партії і вибори в Україні та країнах Центральної і Південно-Східної Європи / Ужгород. націон. ун-т, НДІ Карпатознавства, Кафедра політології.* – Ужгород, 2002. – Вип.16. – С.5–25. – Співавт.: *Ю.О.Остапець.*
268. Політичні вибори: начерк до теорії електорального процесу // *Carpatica–Карпатика: Політичні партії і вибори в Україні та країнах Центральної і Південно-Східної Європи / Ужгород. націон. ун-т, НДІ Карпатознавства, Кафедра політології.* – Ужгород, 2002. – Вип.16. – С.173–191. – Співавт.: *Ю.О.Остапець.*
269. Проблеми вітчизняної та зарубіжної історії в науковій спадщині професора В.І.Худанича // *Carpatica–Карпатика: Проблеми вітчизняної і зарубіжної історії з найдавніших часів до наших днів. Ювілейний збірник на пошану доктора історичних наук, професора Василя Івановича Худанича.* – Ужгород, 2002. – Вип.14. – С.11–41.
270. Професор Василь Худанич: сторінки життя і творчості (до 80-річчя від дня народження) // *Carpatica–Карпатика: Проблеми вітчизняної і зарубіжної історії з найдавніших часів до наших днів. Ювілейний збірник на пошану доктора історичних наук, професора Василя Івановича Худанича.* – Ужгород, 2002. – Вип.14. – С.5–10. – Співавт.: *В.В.Турияця.*
271. Ревай Юліан Іванович // *Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. доктора історичних наук, професора М.М.Вегеша.* – Ужгород: Вид-во «Карпати», 2002. – С.511–513.
272. Регіональні особливості електорального процесу в Закарпатській області 1991–2002 рр. // *II. Міжнародна*

- конференція «Розвиток демократії та демократична освіта в Україні: Тези доповідей. – Одеса: Канадсько-український проєкт «Демократична освіта», Одеська Національна юридична академія, 2002. – С.27.
273. Регіональні особливості електорального процесу в Закарпатській області 1991–2002 рр. // Регіональні студії. Науковий збірник. Цей випуск приурочений 5-й річчю з дня заснування Інституту державного управління та регіонального розвитку / Мініст. освіти України, Ужгород. націон. ун-т, Інститут держ. управл. та регіонального розвитку. – Ужгород: Ліра, 2002. – Вип.5. – С.76–85. – Співавт.: *Ю.О.Остапець*.
274. Регіональні особливості електорального процесу в Закарпатській області 1991–2002 рр. // Carpathica–Карпатика: Історія, політологія, культура: минуле і сучасне / Ужгород. націон. ун-т, НДІ Карпатознавства. – Ужгород, 2002. – Вип.18. – С.277–287. –Співавт.: *Ю.О.Остапець*.
275. Рогач Іван Андрійович // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. доктора історичних наук, професора М.М.Вегеша. – Ужгород: Вид-во «Карпати», 2002. – С.514–517.
276. Розвиток сорабістики у Німеччині у ХІХ ст. // Carpathica–Карпатика: Історія, політологія, культура: минуле і сучасне / Ужгород. націон. ун-т, НДІ Карпатознавства. – Ужгород, 2002. – Вип.18. – С.81–93.
277. Слово про автора // *Грабовецький В.* Ілюстрована історія Прикарпаття. З найдавніших часів до І половини ХVІІ ст. – Т.1. – Івано-Франківськ: Вид-во «Нова Зоря», 2002. – С.9–14.
278. Соціально-економічне становище Карпатської України // *Грабовецький В.* Ілюстрована історія Прикарпаття. З найдавніших часів до І половини ХVІІ ст. – Т.1. – Івано-Франківськ: Вид-во «Нова Зоря», 2002. – С.222–249.

279. Тацинець Федір Іванович // *Грабовецький В.* Ілюстрована історія Прикарпаття. З найдавніших часів до I половини XVII ст. – Т.1. – Івано-Франківськ: Вид-во «Нова Зоря», 2002. – С.522–527.
280. Шандор Вікентій Іванович // *Грабовецький В.* Ілюстрована історія Прикарпаття. З найдавніших часів до I половини XVII ст. – Т.1. – Івано-Франківськ: Вид-во «Нова Зоря», 2002. – С.533–534.

ХУДАНИЧ ВАСИЛЬ ІВАНОВИЧ

професор, доктор історичних наук

Василь Іванович Худанич народився 28 березня 1922 р. в с. Сільце Іршавського району Закарпатської області. Після закінчення п'яти класів народної школи в рідному селі, талановитий хлопчина у 1934 р. став учнем Берегівської гімназії. Будучи національносвідомим і під впливом національно-визвольної боротьби закарпатських українців у 1938 —1939 рр. В.І.Худанич активно включився у нелегальну діяльність юнацької ОУН, за що згодом був заарештований та ув'язнений до угорського каштелю Ковнер.

В.І.Худанич встиг закінчити два курси історичного факультету Будапештського університету, а після визволення Закарпаття військами Радянської Армії продовжив навчання на історичному факультеті Львівського університету ім.І.Франка. У 1950 р. він екстерном з відзнакою його закінчує. У 1962 р. захистив кандидатську дисертацію “Революційна боротьба на Словаччині в 1918-1919 роках”, а в 1973 р. – докторську “Радянсько-угорське співробітництво в 1945-1965 роках”. Працював професором кафедри теорії соціалізму (1990 - 1991), а згодом політології (1991 – 2002). Кандидат історичних наук (1962). Доктор історичних наук (1973). Професор (1975).

Дослідження історії національно-визвольної боротьби українців Закарпаття 1918 – 1945 рр. розпочав у 1990 р. Опублікував понад 200 наукових праць, із яких 50 по темі роботи. Заслужують на увагу змістовні праці В.І.Худанича про виникнення і діяльність

Гуцульської республіки, роботу Всенародного конгресу 21 січня 1919 р. в Хусті, утворення автономних урядів Андрія Бродія і Августина Волошина, соціально-економічний, політичний і культурний розвиток Закарпаття (Підкарпатської Русі – Карпатської України) у міжвоєнний період, діяльність підпільних організацій у Закарпатті в 30-40-х роках. Він детально відтворив умови виникнення, структуру і діяльність Карпатської Січі. В особі професора В.І.Худанича поєдналися риси як дослідника названої проблематики, так і активного учасника подій історії краю 40-х рр. ХХ ст. (зокрема, “ковнерівський процес”).

За видатні успіхи в розвитку історичної науки професор В.І.Худанич був нагороджений Орденом Трудового Червоного Прапора (1976) та удостоєний звання “Заслуженого працівника освіти України” (2000).

НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ:

1955

1. Робітничий і селянський рух на Закарпатті напередодні і під час першої російської народної революції // 50 років Першої російської революції. – Львів, 1955. – С.153–158.

1957

2. Революційна боротьба на Словаччині в 1919 р. і в перші місяці після повалення Радянської влади // Доповіді та повідомлення Львівського державного університету ім. І.Франка. – Вип.7. – Частина II. – Львів, 1957. – С.134–139.

1958

3. Революційне піднесення на Словаччині в листопаді 1918 – березні 1919 рр. // Дукля. – 1958. – №4.

1959

4. З історії спільної боротьби словацького і угорського народів проти монархії Габсбургів (листопад 1917 – квітень 1918 рр.) // Наукові записки УжДУ. – 1959. – Т.38. – С.45–51.
5. Боротьба трудящих Словаччини за встановлення радянської влади в 1919 р. // Там само. – 1959. – Т.39. – С.131–149.
6. З історії боротьби комуністів Закарпаття за маси (1924–1925 рр.) // Там само. – С.150–154.

1960

7. Революционная борьба трудящихся Словакии в 1918–1919 гг. Автореферат дис... кандидата ист. наук. – Львов, 1960. – 23 с.

1962

8. Ради на Словаччині // Тези доповідей V міжвузівської республіканської славістичної конференції. – Ужгород, 1962. – С.205–211.

1963

9. Органи радянської влади Словаччини під час Словацької радянської республіки // Тези доповідей і повідомлення УжДУ. Серія історична. – Ужгород, 1963 – С.62–64.
10. Славна сторінка революційної боротьби трудящих Закарпаття [Рец. на книгу Б.І.Співака «Нариси історії революційної боротьби трудящих Закарпаття 1930–1945 рр.» – Львів, 1963] // Там само. – С.65–66. – Співатор: І.М.Мешко.

1964

11. Із історії радянсько-угорських економічних зв'язків напередодні Великої Вітчизняної війни // Тези доповідей та повідомлень до XVIII наукової конференції УжДУ. – Ужгород, 1964. – С.52–62.
12. Із історії боротьби трудящих Угорщини проти загарбницької війни на захист СРСР (червень 1941 – червень 1942) // Там само. – С.39–47.
13. З історії спільної боротьби Радянської Армії і угорських військових частин на заключному етапі Другої світової війни // Тези доповідей та повідомлення до наукової конференції, присвяченої 45-річчю Угорської республіки. – Ужгород, 1964. – С.89–96.

14. Допомога Радянського Союзу в Угорщині в налагодженні економічного життя в 1945р. // Тези доповідей та повідомлення наукової конференції, присвяченої сторіччю першого Інтернаціоналу. – Ужгород, 1964. – С.74–85.
15. З історії спільної боротьби трудящих Угорщини і Словаччини в 1919р. за встановлення радянської влади // Українсько-угорські історичні зв'язки. – К., 1964. – С.137–152.
16. До питання про ідейне керівництво Комінтерном революційно-визвольної боротьби на Закарпатті на першому етапі Другої світової війни // Тези доповідей та повідомлень наукової конференції, присвяченої 20-річчю визволення Закарпаття Радянською Армією. – Ужгород, 1964. – С.61–65.

1965

17. Допомога Радянського Союзу угорському народові у визволенні від фашистського гніту // Тези доповідей та повідомлень до наукової конференції, присвяченої 20-річчю визволення Угорщини від фашистського гніту. – Ужгород, 1965. – С.3–14.
18. Створення угорсько-радянського Товариства культурних зв'язків // Тези доповідей та повідомлень наукової сесії, присвяченої 20-річчю завершення воз'єднання українських земель в єдиній Українській державі. – Ужгород, 1965. – С.100–107.
19. Коммунистическая партия Венгрии – организатор антифашистского движения Сопротивления в 1943 –1944 гг. // Тезисы докладов кафедр философии и научного коммунизма к XIX университетской конференции. – Ужгород, 1965. – С.99–107.
20. Участь Радянського Союзу у Будапештському міжнародному ярмарку у 1941 р. // Тези доповідей до ювілейної наукової конференції, присвяченої 20-річчю Ужгородського університету. – Ужгород, 1965. – С.77–85.
21. Утворення угорсько-радянського Товариства // Український історичний журнал. – 1965. – №10. – С.102–104.

1966

22. Торгівельні зв'язки СРСР з Угорщиною в 1945–1948 рр. // Тези доповідей кафедри наукового комунізму до XX університетської наукової конференції. – Ужгород, 1966. – С.42–52.
23. IV з'їзд Товариства угорсько-радянської дружби // Там само. – С.67–72.
24. IV з'їзд Товариства угорсько-радянської дружби // Український історичний журнал. – 1966. – №4. – С.159–160.
25. До питання про ідейне керівництво Комінтерном революційно-визвольною боротьбою на Закарпатті на першому етапі Другої світової війни // Тези доповідей до ювілейної наукової конференції, присвяченої 20-річчю визволення Закарпаття Радянською Армією. – Ужгород, 1966. – С.61–65.

1967

26. [Рец.] Пушкаш А.И. Венгрия во второй мировой войне. Внешняя политика Венгрии. – М.: Наука, 1963 // Новая и новейшая история. – 1967. – №3. – С.157–159. – Соавтор: В.В.Хайнас.

1969

27. Боротьба Радянського Союзу за прийняття Угорської республіки в Організацію Об'єднаних Націй // Питання нової та новітньої історії: Тематичний збірник. – Ужгород, 1969. – С.3–19.
28. З історії українсько-угорських культурних зв'язків // Український історичний журнал. – 1969. – №3. – С.52–57.
29. З історії спільної боротьби трудящих Словаччини і Угорщини в 1919 році за встановлення радянської влади // Українсько-угорські історичні зв'язки. – К., 1969.
30. Іршава // Історія міст і сіл Української РСР. Закарпатська область. – К., 1969. – С.288–299.
31. Арданово // Там само. – С.301–307.
32. Рахів // Там само. – С.476–489.
33. Словацька радянська республіка – дітище Великого Жовтня // Szabolcs Szatmari Szemle. – Nyiredyhaza, 1969. – S.43–47.

1970

34. Розвиток радянсько-угорської дружби і співробітництва в період побудови основ соціалізму в УНР // Боротьба угорського народу за соціалізм. – Ужгород, 1970. – С.150-163.

35. Радянсько-угорський Договір про дружбу, співробітництво і допомогу // Питання нової і повітньої історії. – К.: Київський державний університет. – 1970. – Вип.10. – С.44-53.

1971

36. [Рец.] Хайнас В.В. Боротьба Комуністичної партії Угорщини за єдиний робітничий і народний фронт проти фашизму і війни (1933–1939 рр.). – Ужгород, 1971 // Український історичний журнал. – 1971. – №3. – С.34–37.

1972

37. Советско-венгерское сотрудничество в 1945–1965 гг. Автореферат дис... доктора истор. наук. – К., 1972. – 64 с.

38. Влияние на Венгрию Великой Октябрьской социалистической революции // История Венгрии. – Т.III. М.: Наука, 1972. – С.11–35.

39. Политическое сотрудничество Советского Союза и ВНР – интернационализм в действии // Идеи пролетарского интернационализма – источник дружбы и сотрудничества социалистических стран. – Ужгород, 1972. – С.183–189.

40. Українська РСР в радянсько-угорському співробітництві та обмін виробничим досвідом // Українська РСР у радянсько-угорському співробітництві. – К., 1972. – С.62–79.

41. Українська РСР в радянсько-угорському економічному та науково-технічному співробітництві // Там само. – С.43–54.

42. Укладення договору про дружбу, співробітництво і взаємодопомогу між СРСР і Угорщиною. Дальше зміцнення українсько-угорських взаємовідносин // Там само. – С.19–26.

43. Дальше зміцнення радянсько-угорського співробітництва у боротьбі за мир і безпеку та участь у ньому Української РСР (1965–1970 рр.) // Там само. – С.116–130.

44. Дальший розвиток науково-технічного співробітництва і вдосконалення форм обміну виробничим досвідом // Там само. – С.189–225.

1974

45. Радянсько-угорське співробітництво в 1945–1948 рр. – Львів: Видавниче об'єднання «Вища школа», 1974. – 160 с.
46. Політичне співробітництво Радянського Союзу та Угорської Народної Республіки – інтернаціоналізм в дії // Питання нової і новітньої історії. – К.: КДУ, 1974. – Вип.18. – С.3–13.
47. На магістралях дружби і братерства // Український історичний журнал. – 1974. – №10.

1975

48. 30 років визволення Угорщини Радянською Армією // Український історичний журнал. – 1975. – №3.
49. [Рец.] Прунця С.Ю., Хланга О.В. Боротьба за перемогу пролетарського інтернаціоналізму в чехословацькому робітничому русі в 1918–1938 рр. – Ужгород, 1975 // Український історичний журнал. – 1975. – №5.
50. Перспективи розвитку і вдосконалення культурних зв'язків між СРСР і країнами РЕВ // Зміцнення світової соціалістичної системи – торжество ідей пролетарського інтернаціоналізму. – Ужгород, 1975.

1976

51. XXV з'їзд КПРС про соціалістичний патріотизм і пролетарський інтернаціоналізм // Дукля. – 1976. – №3.
52. Возз'єднання Закарпаття – інтернаціональний подвиг Радянської Армії // Возз'єднання українських земель в єдиній Радянській державі – торжество ленінської національної політики КПРС. – Ужгород, 1976. – С.9–13.
53. Керівна роль партійних організацій вузів у справі інтернаціонального виховання студентської молоді // Інтернаціональне виховання студентської молоді. – Львів, 1976. – С.9–13.
54. Великий Жовтень і світовий революційний процес. – Кошице, 1976. – С.7–15.
55. Побудова розвинутого соціалізму – видатний підсумок діяльності комуністичної партії // Там само. – С.93–103.

1977

56. Товариство угорсько-радянської дружби // За дружбу з країнами Великого Жовтня. – К., 1977. – С.290–342.
57. Великий Жовтень і світовий революційний процес // Там само. – С.122–126.
58. Построение развитого социалистического общества – важнейший итог деятельности Коммунистической партии Советского Союза // Ленинская дружба народов – великое завоевание Октября. – Ужгород, 1977. – С.114–128.

1978

59. Методичні поради по підготовці та проведення державного екзамену. – Ужгород: УЖДУ, 1978. – 24 с.

1980

60. На принципах дружбы, братства и взаимопомощи // Плоды братского единения. – Ужгород, 1980. – С.142–174.
61. Революційні зв'язки і бойове співробітництво радянського і угорського народів (1917–1945 рр.) // Український історичний журнал. – 1980. – №7.
62. Виконання рішень XXV з'їзду КПРС – бойова програма діяльності партійних організацій радянського Закарпаття // Нариси історії Закарпатської обласної партійної організації. – Ужгород, 1980.

1981

63. Актуальные проблемы развития социалистической культуры в ВНР // Научный коммунизм. – 1981. – №1.
64. Побудова розвинутого соціалізму – втілення ленінських ідей в практику // Науковий пошук молодих – Батьківщині. – Ужгород, 1981.
65. Самостоятельная работа студентов при изучении произведений классиков марксизма-ленинизма и программных документов КПСС // Коммунистическое воспитание в высшей и

средней специальной школе. – М.: НИИ проблем высшей школы, 1981. – Вып.6.

1982

66. Методические советы по использованию ТСО и наглядных пособий. – Ужгород, 1982.
67. Строительство развитого социализма в ЧСР // Узловые вопросы советского славяноведения. – Ужгород, 1982.
68. Внешняя политика венгерского буржуазного государства // Кризис политической системы капитализма в странах Центральной и Юго-Восточной Европы. – М., 1982.
69. Иршава // История городов и сел Украинской ССР. Закарпатская область. – К., 1982.
70. Рахов // Там же.
71. Укрепление братской дружбы // Украинский исторический журнал. – 1982. – №10.

1983

72. Создание Словацкой Советской республики – воплощение ленинских идей интернационализма. – М., 1983.
73. Історичні дослідження: історія зарубіжних країн // Український історичний журнал. – 1983. – №11.
74. Использование КПЧ советского опыта строительства развитого социализма // Сборник работ преподавателей марксизма-ленинизма. – Кошице, 1983.
75. Методическая разработка к семинарским занятиям по 1–5 темам с применением проблемных методов и технических средств обучения. – Киев – Ужгород, 1983.
76. Интернациональное знание советского опыта решения национального вопроса // Великая сила братского единения. – К., 1983.

1984

77. Кордони співробітництва // Український історичний журнал. – 1984. – №4.

78. Интернационально-патриотическое воспитание в вузе // Управление коммунистическим воспитанием студентов. – М., 1984.

79. Гаджега Ю.Д. Борці партії. // Ужгород, 1984.

80. Гудь В.Ю. // Там само.

81. Зейкан А.К. // Там само.

82. Лендьел М.А. // Там само.

83. Роман І.І. // Там само.

84. Воспитание социального оптимизма студентов в процессе преподавания общественных наук // Проблемы повышения эффективности коммунистического воспитания студенческой молодежи. – К., 1985.

1985

85. Закономерности переходного периода и их особенности в Чехословакии // Народно-демократические революции и развитие славянских стран по пути социализма. – Харьков, 1985.

86. Творческое использование опыта КПСС Компартией Чехословакии в идейно-политическом воспитании молодежи // Там же.

87. Рабочий класс социалистической Венгрии 60-х и первой половины 70-х годов // Советское славяноведение. – 1985. – №3.

1986

88. Внешняя политика венгерского буржуазного государства // Кризис политической системы капитализма в странах Центральной и Юго-Восточной Европы. – Будапешт, 1986. – С.180–196.

89. Использование опыта КПСС при решении национального вопроса в ВНР. – Ужгород, 1986.

1987

90. Деятельность общества венгеро-советской дружбы // Дружба со страной Советов. – К., 1987.

91. Героическое шествие Великого Октября // Календарь «Карпаты». – Ужгород, 1987.

92. Закарпаття. Октябрь продолжается. – Кошице – Ужгород, 1987. – С.3–48.

93. Общество венгеро-советской дружбы // Деятельность обществ дружбы в СССР и странах социалистического содружества. К., 1987.

1988

94. Трудовая активность трудящихся ЧССР в годы сельмой пятилетки (1982–1985) // Великий Октябрь и зарубежные славянские страны. – Минск, 1988.

95. Международное коммунистическое, рабочее и национально-освободительное движение. – Ужгород, 1988.

1989

96. Структурно-логические схемы. – Ужгород, 1989.

97. Словацька Радянська Соціалістична Республіка в радянській історіографії. – Пряшів, 1989.

98. Словацька Радянська Республіка: окремі питання радянської історіографії // Встановлення радянської влади в Угорщині і на Закарпатті в 1919 році. – Ужгород, 1989. – С.42–48.

99. Противоречия в политической сфере социалистического общества и их разрушение // Analisa kalg protoperenia v dinamike vivinu socialisickej spolocnosti/ – Presov, 1989. – S.131–133.

1990

100. Цілісність і суперечності сучасної цивілізації. Нове політичне мислення. – Ужгород, 1990. – 20 с. – У співавторстві.

101. Пути повышения эффективности воспитательного процесса в вузе. – М., 1990.

102. Методичні матеріали для студентів по вивченню проблеми теорії сучасного соціалізму. – Ужгород, 1990.

103. Соціалізм і капіталізм в сучасному світі. – Ужгород, 1990. – С.3–24. – У співавторстві.

1991

104. Формування майбутнього педагога як творчої особи // Концепція підготовки педагога в умовах університету та її методичне забезпечення. – Ужгород, 1991. – С.23–26.
105. Політичні партії і партійні системи // Методичні матеріали. – Ужгород, 1991. – 28 с.

1992

106. Деякі аспекти вивчення української ідейної спадщини у викладанні курсу політології // Українська ідейна спадщина у викладанні гуманітарних наук. – Дніпропетровськ, 1992. – У співавторстві.
107. Карпатська Україна в 1938–1939 рр. // Тези доповідей наукової конференції «Суспільно-політичні відносини на Закарпатті в 20–30-х роках». – Ужгород, 1992. – С.122–123.

1993

108. Суспільно-політичні погляди О.Духновича // Олександр Духнович і слов'янський світ. – Ужгород, 1993. – С.129–131.
109. Міжвоєнний період в історії Закарпаття // Українські Карпати. Матеріали міжнародної наукової конференції «Українські Карпати: етнос, історія, культура» (Ужгород, 26 серпня – 1 вересня 1991 р.). – Ужгород: Карпати, 1993. – С.538–545.
110. Особливості формування політичної думки на Закарпатті напередодні Другої світової війни // Політологічний вісник. Матеріали всеукраїнської науково-історичної конференції «Політична думка в Україні: минуле і сучасність». – К., 1993. – С.25–27.
111. Забута сторінка боротьби студентів Закарпаття // Календар «Просвіти» на 1993 рік. – Ужгород, 1993. – С.111–114.

1994

112. Карпатська Україна в європейській політичній кризі 1938–1939 рр. // Календар «Просвіти» на 1994 рік. – Ужгород, 1994. – С.59–62.
113. Вступ // За Українське Закарпаття. – Ужгород, 1994. – С.3–4.
114. Забута сторінка історії // Там само. – С.6–10.

115. Прорадянське підпілля на Закарпатті в 1939–1944 рр. та забута боротьба студентів краю в ці роки // Там само. – С.45–55.
116. В'язні Ковнера // Там само. – С.125–128.
117. Руська Країна в 1918–1919 роках // Культура Українських Карпат: традиції і сучасність. Матеріали наукової конференції (Ужгород, 1–4 вересня 1993 року). – Ужгород: МПП «Гражда», 1994. – С.272–283. – Співавтор: В.Л.Боднар.
118. Вступ // Хустська гімназія. Матеріали науково-практичної конференції. Хуст, 27–28 червня 1992 р. – Ужгород: МПП «Гражда», 1994. – С.3–6. – Співавтор: В.Маркусь.
119. Хустській гімназії – сімдесят років // Там само. – С.17–22.
120. Соціальна структура суспільства // Людина і суспільство. – Ужгород, 1994. – С.23–34.
121. Проблеми соціально-політичного розвитку // Там само. – С.119–127.

1995

122. Карпатська Україна в системі міжнародних відносин: Схід – Захід // Карпатська Україна і Августин Волошин. Матеріали міжнародної наукової конференції «Карпатська Україна – пролог відродження української держави» (Ужгород, 11–12 березня 1994 року). – Ужгород: МПП «Гражда», 1995. – С.169–180.
123. Пам'ятки політичної думки Київської Русі // Боднар В.Л., Вегеш М.М., Худанич В.І. Становлення і розвиток політичної думки в Україні. – Ужгород, 1995. – С.3–12.
124. М.Костомаров і М.Драгоманов про принципи будівництва самостійної української держави // Там само. – С.23–38.
125. Міжвоєнний етап у розвитку політичної думки в Україні // Там само. – С.64–68.
126. Геополітичне положення України та її взаємовідносини із сусідніми державами // Там само. – С.78–87.
127. Карпатська Україна в європейській політичній кризі 1938–1939 рр. // Проблеми регіональної політики. – Львів, 1995. – С.213–219.

128. Від редактора // Карпатська Січ. Матеріали науково-практичної конференції, присвяченої 56-ій річниці Карпатської Січі (Ужгород, 11–12 березня 1995 року). – Ужгород: МПП «Гражда», 1996. – С.1–7.
129. Виникнення, структура і діяльність Карпатської Січі // Там само. – С.7–22.
130. Сучасні політологічні концепції розвитку України // Проблеми економічного і соціального розвитку регіону і практика наукового експерименту: науково-технічний збірник. – Ужгород, 1996. – Вип.12. – С.126–129.
131. Історіографія Карпатської України // Проблеми української історіографії. Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, присвяченої 30-річчю Українського Історичного Товариства і журналу «Український історик» (2 березня 1996 р.) – Мукачево: Елара, 1996. – С.89–96.
132. Український національно-визвольний рух і державотворчі процеси в 1917–1918 рр. // Боднар В.Л., Вегеш М.М., Худанич В.І. Історія української державності. – Ужгород, 1996. – С.85–97.
133. Українська держава в період Директорії // Там само. – С.108–115.
134. Міжвоєнний етап у розвитку політичної думки в Україні // Там само. – С.140–153.
135. Дисидентський рух в боротьбі за незалежність України // Там само. – С.181–190.
136. Розбудова Української держави на сучасному етапі // Там само. – С.191–201.
137. Передмова // Химинець Юліян. Тернистий шлях до України. – Ужгород: МПП «Гражда», 1996. – С.7–10.

138. Передмова // Берегівська українська гімназія. – Ужгород: Гражда, 1997. – С.3–10.
139. Берегівська українська гімназія // Там само. – С.22–42.

140. Мое навчання та виховання в Берегівській гімназії // Там само. – С.53–57.
141. Пласт в Берегівській гімназії // Там само. – С.97–100.
142. Міжнародні відносини в Закарпатті: минуле і сучасність // Проблеми економічного та соціального розвитку регіону та практика наукового експерименту. – Київ – Ужгород, 1997. – Вип.13.
143. Виникнення, структура і діяльність Карпатської Січі // Дмитро Климпуш – командант Карпатської Січі. – Ужгород, 1997. – С.33–40.
144. Передумови виникнення Ужгородської унії // Ужгородській унії – 350 років. – Ужгород, 1997. – С.38–44.
145. Концепція державності М.Грушевського // Спащина Великого Українця. Науково-методичний збірник матеріалів конференцій, присвячених 130-ій річниці ювілею М.С.Грушевського та п'ятій річниці незалежності України. – Ужгород, 1997. – С.88–95.
146. Методичні рекомендації до навчальної програми та семінарських занять з курсу політології. – Ужгород, 1997. – 38 с.
- 1998
147. І.М.Гранчак – дослідник історії Угорщини // Дослідження історії, соціально-економічного розвитку країн Центральної та Південно-Східної Європи: сучасний стан проблеми, перспективи. – Ужгород, 1998. – С.46–50.
148. Звернення до читачів // Календар українців Угорщини на 1998 рік. – Ужгород, 1998. – С.3–4.
149. Конституція Пилипа Орлика // Там само. – С.31–32.
150. Гуцульська республіка в 1918–1919 рр. // Там само. – С.38–41.
151. Професор Вікентій Шандор // Там само. – С.46–48.
152. Карпатська Січ // Там само. – С.52–54.
153. Український вільний університет // Там само. – С.64–65.
154. М.Грушевський про українство // Там само. – С.66.
155. Головний командант Карпатської Січі // Там само. – С.74.

156. Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською федерацією // Там само. – С.76.
157. Окупація Карпатської України в 1938–1939 рр. // Українські землі в роки Другої світової війни. – Ужгород, 1998. – С.48–54.
158. Становлення, структура і діяльність Карпатської Січі // Книга пам'яті України. Закарпатська область. – Ужгород, 1998. – Т.2. – С.39–45.
159. Готуючись до оборони краю // Там само. – С.45–55.
160. Передмова // Вегеш М.М., Гиря В.І., Король І.Ф. Угорська іредента на Закарпатті у міжвоєнний період (1918–1939). – Ужгород, 1998. – С.3–9.

1999

161. Михайло Колодзінський – шеф генерального штабу Карпатської Січі // Самостійна Україна. – 1999. – С.19–25.
162. Карпатська Україна – пролог відродження української держави // Карпатський край. – 1999. – №30. – С.20–24.
163. Карпато-українській державі – 60 років // Календар українців Угорщини на 1999 рік. – Ужгород, 1999. – С.33–36.
164. Україна вибиратиме президента // Там само. – С.94–97.
165. Вступ // Закарпаття під Угорщиною 1938–1944 рр. – Нью-Йорк – Чикаго – Ужгород, 1999. – С.7–13. – Співавтор: В.Маркусь.
166. Розчленування Чехословаччини і окупація Закарпаття Угорщиною в 1938–1939 рр. // Там само. – С.13–49.
167. Вступ // Карпатська Україна і Карпатська Січ. – Ужгород, 1999. – С.3–7.
168. Карпатська Україна і Карпатська Січ // Там само. – С.8–17.
169. Юліан Ревай – прем'єр-міністр Карпатської України // Там само. – С.28–34.
170. Програмні документи слов'янського з'їзду в Празі 1848 р. // Ідеї слов'янської єдності та суспільна думка на Закарпатті в ХІХ–ХХ ст. Доповіді наукового семінару, присвяченого 150-річчю слов'янського з'їзду в Празі. – Ужгород, 1999. – С.14–18.
171. Карпатська Україна – пролог відродження української державності // Самостійна Україна. – 1999. – №4. – С.17–23.

172. Закарпаття 60 років тому і сьогодні // Інформаційний листок. – 1999. – №48. – С.5–6.
173. Українсько-словацьке співробітництво в галузі вищої школи // Slovensko-ukrajinske vstahy v oblasti narodnostnych mensin. – Presov, 1999. – S.130–140.

2000

174. Карпатська Україна – пролог відродження української державності // Самостійна Україна. – 2000. – січень-березень – С.10–17.
175. Закарпаття 60 років тому і сьогодні // Інформаційний листок. – 2000. – №49. – С.1–3.
176. Вступ // Календар українців Угорщини на 2000 рік. – Ужгород, 2000. – С.3.
177. НАТО і Україна на сучасному етапі // Там само. – С.41–43.
178. Український музей в Стенфорді // Там само. – С.46–48.
179. Михайло Колодзінський // Там само. – С.53–56.
180. Вікентій Шандор – політик і вчений // Науковий Збірник Товариства «Просвіта» в Ужгороді. – Річник II–III (XVI–XVII). – Ужгород, 1999. – С.27–31.
181. Політичні концепції нової доби // Боднар В.Л., Вегеш М.М., Худанич В.І. Основи політології: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Ужгород, 2000. – С.67–96.
182. Основні напрями сучасної політології // Там само. – С.96–111.
183. Політична система суспільства // Там само. – С.111–117.
184. Держава – основний інститут політичної системи // Там само. – С.121–141.
185. Громадські організації, об'єднання і рухи // Там само. – С.161–173.
186. Зірка українського неба: нарис // Карпатський край. – 2000. – №1–4. – С.37–40.
187. Замість епілогу // Шандор Вікентій. – Спомини. – Т.2. – Карпатська Україна. 1939–1945. – Ужгород: МПП «Гражда», 2000. – С.221–225.

188. Діяльність автономного уряду Карпатської України в 1918 – 1939 рр. // *Zakarpatska Ukraina v zámle Československe (1919–1939)*. – Presov, 2000. – S.103–114.

2001

189. Передмова // До історії національних меншин Австро-Угорщини (XIX – поч. XX ст.). – Ужгород: Карпати, 2001. – С.3–6.
190. До читачів // Календар українців Угорщини на 2001 рік. – Ужгород, 2001. – С.3.
191. 55 років Ужгородському університету // Там само. – С.30–31.
192. Полковник Мельник і Закарпаття // Там само. – С.83–85.
193. Комісія зв'язку і інформації українців Закарпаття в діаспорі (КОЗІ) // Там само. – С.101–102.
194. Списоку І.Маргітичу – 80 років // Там само. – С.111–114.
195. Спомин Вікентія Шандора // Там само. – С.117–120.
196. Возз'єднання Закарпаття з Україною: оцінки і сучасність // Науковий вісник Закарпатського інституту ім. А.Волошина. – Ужгород, 2001. – С.68–72.
197. Від укладача // Росоха Степан. Спомини: Події та люди на моєму життєвому шляху. – Торонто – Ужгород: «Мистецька лінія», 2001. – С.5–8.
198. Передмова // Возз'єднання. Матеріали Міжнародної наукової конференції, присвяченої 55-річчю возз'єднання Закарпатської України з Україною. 26 червня 2000 року. Ужгород, Україна. – Ужгород: Видавництво «Мистецька лінія», 2001. – С.13–15.
199. Возз'єднання Закарпаття з Україною і сучасність // Там само. – С.16–26.

2002

200. Ще знайдено в архіві матеріали з вироку угорського військового трибуналу 1942 р. в Мукачеві // Інформаційний листок КОЗІ.-2002.-№56.-С.7-10.
201. До читачів // Календар українців Угорщини на 2002 рік.-Ужгород,2002.-С.3.

202. Україна-Угорщина: нові грані співробітництва // Там само.-С.16-17.
203. Карпатська Україна – проієник незалежності нової держави // Там само.-С.18-21.
204. Січовик Варфоломеї Гаджега // Там само.-С.22.
205. Красназвчий словник русинів-українців Пряшівщини // Там само.-С.23.
206. Нова книжка видавництва “Колосок” // Там само.-С.23.
207. Угорський концентраційний табір Вор’юлопош // Там само.-С.77-80.
208. Про пам’ятний знак на Верецькому перевалі // Там само.-С.94-98.
209. Вікентій Шандор – дипломат, юрист, економік, політолог // Карпатський край.-2002.-№1-4.-С.37-40.
210. Джерельна база історії Карпатської України // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців.-Ужгород: Карпати,2002.-С.14-45.-Співавтори: М.М.Вегеш, О.Д.Довганич.
211. Виникнення, структура і діяльність Карпатської Січі // Там само.-С.280-293.
212. Організації української еміграції та Закарпаття (1938-2000 рр.) // Там само.-С.373-392.
213. Перелік воїнів Карпатської Січі та активістів Карпатської України, які брали участь у боях, а також репресовані // Там само.-С.616-634.
214. Про нову книгу Миколи Вегеша // Микола Вегеш – історик України.-Ужгород,2002.-С.139-145.

БОДНАР ВОЛОДИМИР ЛАВРЕНТІЙОВИЧ

доцент, кандидат філософських наук

Боднар В.Л. народився 4 липня 1935 р. в м.Ужгороді в робітничій сім'ї. У 1951 р. закінчив Ужгородську СШ №1, ім. Т.Г.Шевченка, а у 1956 р. – історико-філологічний факультет УжДУ.

У 1971 р. закінчив аспірантуру в Інституті філософії Академії суспільних наук СРСР в м.Москві. Кандидатську дисертацію на тему “Вплив національної духовної культури на формування свідомості” (наук. кер. академік АН СРСР Григор'ян М.М.) захистив тут же у 1971 р.

Після закінчення університету працював вчителем Гатянської середньої Берегівського і Паладькомаровецької восьмирічної шкіл Ужгородського районів, завучем школи, інспектором шкіл, завідуючим Ужгородського відділу народної освіти. Певний час працював на радянській та партійній роботі, зокрема завідуючим відділу науки та учбових закладів Закарпатського обкому КП України.

Після завершення курсів перепідготовки кадрів і здачі екзаменів, зокрема по іноземних мовах в Міжнародному інституті міжнародних відносин в м.Москві, працював першим секретарем Радянського посольства та першим заступником по науці Радянського будинку науки та культури в м.Будапешті.

З 1975 р. – викладач, старший викладач кафедри філософії УжДУ, з 1987 р. – завідуючий кафедрою політології, а з 2001 р. – доцент цієї ж кафедри. Читав і читає курси “Історія філософії”, “Основи філософії”, “Теорія пізнання”, “Історія політичних вчень зарубіжних країн”, “Основи політології”, “Політична культура”, “Сучасний парламентаризм”, “Сучасні політичні вчення зарубіжних країн”, “Основи конфліктології” та ін.

Боднар В.Л. читав спецкурси у Сегедському педінституті ім. Дюли Югаса, Ниредьгазському педінституті ім. Дердя Бешшенеї, на філософському факультеті Кошицького університету ім. Е.Й.Шафарика.

Систематично приймав участь у республіканських та міжнародних наукових, науково-практичних, науково-методичних конференціях, зокрема в м.Одесі, Дніпропетровську, Запоріжжі, Тернополі, Львові, Києві. та в м.Ниредьгаза, Сегед, Будапешт

(Угорщина), Прашеві, Кошицях, Літтовскі-Мікулаш (Словаччина), Брно (Чехія) та інших. Виступає з лекціями, проводить круглі столи запитань та відповідей із курсантами Центру підвищення кваліфікації державних службовців Закарпатської обласної державної адміністрації та Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти.

За свою працю нагороджений орденами "Знак Пошани" та "Дружби народів", медалями "За доблесну добросовісну працю", "Ветеран праці", Почесною грамотою Міністерства Вищої освіти України та Почесними грамотами обласної Ради.

Редактор, упорядник, член редколегії, відповідальний за випуск цілого ряду збірників: "Пісню дружби заспіває молодь" (Київ, 1978), "Русский язык как предмет обучения" (Київ, 1980), "Історія міст і сіл України" (Київ, 1982), "Природні багатства Закарпаття" (Ужгород, 1987), "Людина і суспільство" (Ужгород, 1994) та ін.

Опублікував понад 100 наукових праць.

ОСНОВНІ НАУКОВІ СТАТТІ:

1. Особенности развития сознания в процессе культурной революции // Социалистическая культура. – Москва: Мысль. – 1971.
2. Культура, религия // Людина і світ. – 1971. – №4.
3. Виховуємо патріотів-інтернаціоналістів // Комуніст України. – 1978. – №3.
4. Дух часу – дружби дух // Пісню дружби заспіває молодь. – Ужгород, 1978. – Упорядник В.Л.Боднар.
5. Изучать язык старшего брата // Русский язык и литература в школах УССР. – 1980. – №6.
6. Язык дружбы народов СССР // Русский язык как предмет обучения и воспитания. – Киев. – 1980. – Под ред. В.Л.Боднара.
7. Населенные пункты, центры сельских Советов народных депутатов Ужгородского района // История городов и сел Украинской ССР. – Закарпатская область. – Киев, 1982. – Чл. ред. кол. тома Боднар В.Л.

8. Великий Октябрь и Закарпатье // Ужгород, 1987. – Соавтор: Чаварга П.М.
9. Природні багатства – запорука соціально-економічного прогресу // Природні багатства Закарпаття. – Ужгород, 1987. – Упорядник: В.Л.Боднар.
10. Перебудова – об'єктивна необхідність соціального розвитку і підвищення народного добробуту // Проблеми соціально-політичного розвитку суспільства. – Ужгород, 1987.
11. Совершенствовать систему преподавания русского языка и литературы // Преподавание русского языка в школах Закарпатья. – Киев, 1988. – Под ред. Боднара В.Л.
12. Борьба против родственных с национализмом явлений – эффективное средство воспитания студентов // Тезисы докладов и выступлений на областной научной конференции “Проблемы интернационально-патриотического воспитания студенческой молодежи в свете нового политического мышления”. – Одесса, 1989. – Соавтор: Ю.А.Бабяк.
13. Цілісність і суперечливість сучасної цивілізації. Нове політичне мислення. – Ужгород, 1990. – Співавтор: В.І.Худанич.
14. Багатоманітність сучасних концепцій соціалізму // Методичні матеріали для студентів по вивченню проблем теорії сучасного соціалізму. – Ужгород, 1990. – Співавтор: В.І.Худанич.
15. Цілісність і суперечливість сучасної цивілізації. Діалектика загальнолюдського і класового в сучасному світі // Там само.
16. Соціологія і політологія у сучасному світі. – Ужгород, 1990. – Співавтор: В.І.Худанич.
17. Пути повышения эффективности воспитательного процесса в вузе. – М.: НИИ ПВШ, 1990. – Кол. авторов.
18. Роль духовной культуры в процессе формирования мировоззрения молодого специалиста // Тезисы XIII Всесоюзного теоретического семинара “Духовное творчество: процесс, эффективность”. – Киев: АН СССР, 1990.

19. Становлення і розвиток соціально-політичних ідей // Методичні матеріали з курсу політології. – Ужгород, 1991.
20. Деякі аспекти вивчення української ідейної спадщини у викладанні курсу політології // Тези доповідей республіканської наукової конференції “Українська ідейна спадщина у викладанні гуманітарних наук. – Дніпропетровськ, 1992. – Співавтор: В.І.Худанич.
21. Карпатська Україна в 1938–1939 рр. // Тези доповідей наукової конференції “Суспільно-політичні відносини на Закарпатті в 20–30 рр. ХХ ст.”. – Ужгород, 1992. – У співавторстві.
22. Суспільно-політичні погляди О.Духновича // Тези доповідей наукової конференції “О.В.Духнович і Слов’янський світ”. – Ужгород, 1993.
23. Особливості формування політичної думки на Закарпатті напередодні Другої світової війни // Політологічний вісник. Матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції “Політична думка в Україні: минуле і сучасність”. – К., 1993. – У співавторстві.
24. Руська Країна в 1918–1919 роках // Матеріали наукової конференції “Культура Українських Карпат: традиції і сучасність”. – Ужгород, 1994. – Співавтор: В.І.Худанич.
25. Політична система // Людина і суспільство. – Ужгород, 1994.
26. Політична і правова культура // Там само.
27. Bodnár Volodimir // Kárpátaljai Magyar Tudományos Társaság. Életrajzi lexikon. – Ungvar, 1995.
28. Драгоманов М.П. про проблеми політичного і соціально-економічного розвитку України, зокрема Закарпаття // Проблеми економічного та соціального розвитку регіону і практика наукового експерименту. – К., 1995. – Вип.11.
29. Вчення українських просвітників про суспільство і державу // Боднар В.Л., Вегеш М.М., Худанич В.І. Становлення і розвиток політичної думки в Україні. – Ужгород, 1995.

30. М.Костомаров і М.Драгоманов про принципи будівництва самостійної української держави // Там само.
31. Політико-правові ідеї в Україні в середині ХІХ ст. // Там само.
32. Українська політична думка другої половини ХІХ і початку ХХ ст. // Там само.
33. Сучасні політологічні концепції розвитку України // Проблеми економічного та соціального розвитку регіону і практика наукового експерименту. – Київ-Ужгород, 1996. – Вип.12. – Співавтор: В.І.Худанич.
34. Ідея української державності в суспільно-політичному житті України у ХVІІІ – першій половині ХІХ ст. // Боднар В.Л., Вегеш М.М., Худанич В.І. Історія української державності. – Ужгород, 1996.
35. Ідея української державності у другій половині ХІХ – початку ХХ ст. // Там само.
36. Українська державність в період Директорії // Там само.
37. Про деякі особливості конфліктів у національному питанні // Матеріали науково-практичної конференції “Державне регулювання міжетнічних відносин в Закарпатті. – Ужгород, 1997.
38. Міжнаціональні відносини в Закарпатті // Проблеми економічного та соціального розвитку регіону і практика наукового експерименту. – Київ-Ужгород, 1997. – Вип.13. – Співавтор: В.І.Худанич.
39. Методичні рекомендації до навчальної програми та семінарських занять з курсу політології. – Ужгород, 1997. – Кол. авторів.
40. Національна духовна культура в процесі формування світогляду молодого спеціаліста // Матеріали міжнародної наукової конференції “Соціально-економічні та етнополітичні зміни в країнах центральної і південно-східної Європи. – Ужгород, 1997.

41. Карпатська Україна в міжнародних відносинах (1938–1939) // Боднар В.Л., Вегеш М.М. Карпатська Україна в міжнародних відносинах. – Ужгород, 1997.
42. Про деякі проблеми викладання суспільних наук у вузі // Всеукраїнська нарада “Соціально-гуманітарна освіта України та шляхи її розбудови. – Київ: Генеза, 1997.
43. Проблеми формування місцевого самоврядування в Україні // Проблеми економічного та соціального розвитку регіону і практика наукового експерименту. – Київ-Ужгород, 1998. – Вип.14.
44. Окупація Карпатської України в 1938–1939 рр. // Збірник матеріалів науково-методичної конференції “Українські землі в роки Другої світової війни. – Ужгород, 1998. – Співавтор: В.І.Худанич.
45. Проблеми формування місцевого самоврядування // Науковий вісник УжДУ. Серія “Історія”. – 1998. – Вип.2.
46. Про деякі проблеми викладання політології // Гуманітарна освіта: досвід і проблеми. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції “Трансформація гуманітарної освіти”. – Ужгород, 1999.
47. Румунія і Карпатська Україна (з історії українсько-румунського економічного та політичного співробітництва напередодні Другої світової війни (1938–1939 рр.) // Румунсько-українські відносини. Історія і сучасність. – Сату Маре (Румунія), 1999. – Співавтор: М.М.Вегеш.
48. Проблеми національного відродження на сучасному етапі, зокрема в Україні // Проблеми економічного та соціального розвитку регіону і практика наукового експерименту. – Київ-Ужгород, 1999. – Вип.15.
49. Державно-правові концепції представників угорського просвітництва // Календар українців Угорщини на 2000 рік. – Ужгород, 2000.
50. Предмет, метод і функції політології // Боднар В.Л., Вегеш М.М., Худанич В.І. Основи політології: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Ужгород, 2000.

51. Концепція політики, її взаємодія із соціальними і політичними відносинами // Там само.

52. Зародження політичної думки в країнах стародавнього сходу і доктрини античності // Там само.

53. Вчення про державу і право в період феодалізму // Там само.

54. Регіональні концепції політики в працях просвітників // Там само.

55. Політичні концепції нової доби // Там само.

56. Політична культура // Там само.

57. Політична свідомість // Там само.

58. Зовнішньополітична діяльність держав і світовий політичний процес // Там само.

59. О.В.Духнович про типи державних утворень і форми правління // Проблеми економічного та соціального розвитку регіону і практика наукового експерименту. – Київ-Ніредьгаза (Угорщина), 2000. – Вип.16.

60. Про деякі питання викладання курсу політології в Угорській і Чеській Республіках // Політологія в Україні: стан та перспективи розвитку: (Наукові доповіді та статті). – К.: Вид-во Європейського університету, 2000. – С.24–30. – Співавт.: М.М. Вегеш.

61. Карпатська Україна в оцінці І.Лисяка-Рудницького // Науковий збірник Товариства “Просвіта” в Ужгороді. – Річник IV (XVIII). Матеріали міжнародної наукової конференції, присвяченої 60-річчю Карпатської України. – Ужгород, 2000.

62. Карпатська Україна в міжнародних відносинах (1938–1939 рр.) // Україна на міжнародній арені у XX столітті. Науково-методичний збірник матеріалів конференцій на допомогу студентам. – Ужгород, 2000.

63. Герої роману – наші земляки (К.Міксат). // Календар українців Угорщини на 2001 рік. – Ужгород, 2001.

64. М.П.Драгоманов і Закарпаття // Там само.
65. Особливості методології викладання політології в Угорській республіці // Системні методи управління та метрологічного забезпечення виробництва. Матеріали Міжнародної наукової конференції. Науковий вісник УжНУ. Серія "Економіка". – Вип. №7. – Ужгород. – 2001.
66. Деякі проблеми формування політичної системи суспільства в Україні // Проблеми економічного та соціального розвитку регіону і практика наукового експерименту. – Київ-Ніредьгаза (Угорщина), 2001. – Вип.17.
67. Закарпатська тематика у творчості К.Міксата // Там само.
68. T.G.Masaryk über Demokratie // Democrația în Europa Centrală și de Sud-Est – aspirație și realitate (secolele XIX-XX). Democratie in Mittel – und Südost Europa – erwartung und wirklichkeit (im 19. und 20. jahrhundert) / Ediție coordonată de: Sabine Habersack, Vasile Pușcaș, Viorel Ciubotă. – Satu Mare: Editura Muzeului Sătmărean, 2001.
69. Політична культура як один із регуляторів суспільних відносин // Carpatica-Карпатика. Випуск – 12. Проблеми вітчизняної та зарубіжної історії. – Ужгород: Колір принт, 2001.
70. Роль засобів масової інформації в сучасній Україні: політологічний аспект // Carpatica-Карпатика. Випуск – 12. Проблеми вітчизняної та зарубіжної історії. – Ужгород: Колір принт, 2001 (Співавт.: М.М.Вегеш).
71. Національні конфлікти і шляхи їх вирішення // Міжетнічні відносини на Закарпатті: стан, тенденції і шляхи поліпшення. Матеріали науково-практичної конференції. – Ужгород, 2001.
72. Педагогічна діяльність В.І.Худанича // Carpatica-Карпатика. Випуск – 14. Проблеми вітчизняної і зарубіжної історії з найдавніших часів до наших днів. Ювілейний збірник на пошану доктора історичних наук, професора Василя Івановича Худанича. – Ужгород: Приватна друкарня Романа Повча, 2002.

73. Суспільно-політичні погляди Т.Г.Масарика // *Sagraticea-Karpatika*. Випуск – 14. Проблеми вітчизняної і зарубіжної історії з найдавніших часів до наших днів. Ювілейний збірник на пошану доктора історичних наук, професора Василя Івановича Худанюка. Ужгород: Приватна друкарня Романа Повча, 2002.
74. Особливості викладання політології в Словаччійській республіці // *Sagraticea-Karpatika*. Випуск – 17. Українсько-словацькі взаємини в галузі історії, літератури та мови. – Ужгород: Приватна друкарня Романа Повча, 2002.
75. Про деякі особливості викладання і вивчення політології в Угорській Республіці // *Sagraticea-Karpatika*. Випуск – 18. Історія, політологія, культура: минуле і сучасне. – Ужгород: Приватна друкарня Романа Повча, 2002.
76. Составляющие факторы культурно-клерикальной интеграции в Закарпатье на современном этапе // *Sagraticea-Karpatika*. Випуск – 20. Релігія і церква в країнах Центральної та Південно-Східної Європи. – Ужгород: Вид-во Ужгород. ун-ту, 2002 (Совавт.: А.Пелин).
77. Формування політології як самостійної галузі й загальної системи соціальних і гуманітарних наук // *Sagraticea-Karpatika*. Випуск – 21. Політологічні студії: історія, теорія, практика. – Ужгород: Видавництво Ужгородського національного університету, 2003.
78. Психологічне обґрунтування лібералізму // *Sagraticea-Karpatika*. Випуск – 21. Політологічні студії: історія, теорія, практика. – Ужгород: Видавництво Ужгородського національного університету, 2003.
79. Основні школи і течії сучасної зарубіжної політології // *Sagraticea-Karpatika*. Випуск – 21. Політологічні студії: історія, теорія, практика. – Ужгород: Видавництво Ужгородського національного університету, 2003.
80. Філософія власності і політика присвоєння // *Sagraticea-Karpatika*. Випуск – 21. Політологічні студії: історія, теорія,

практика. – Ужгород: Видавництво Ужгородського національного університету, 2003 (Співавт.: О.Пелін).

81. Суспільно-політичні погляди О.В. Духновича // Олександр Духнович – визначний педагог, мислитель і громадсько-політичний діяч Закарпаття: Матеріали міжнародної наукової конференції присвяченої 200-річчю від дня народження Олександра Духновича. 24-26 квітня 2003 року. – Ужгород: Видавництво УжНУ, 2003. – С. 157-159.

82. О.Духнович про державу і суспільство // Белень М. Александрь Духнович. – Ужгород: Мистецька лінія, 2003. – С. 246-247.

83. Нариси із історії світової політичної думки і становлення сучасної політології. Навчально-методичний посібник. – Ужгород: Видавництво УжНУ, 2003. – 159 с.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ ПОСІБНИКИ, ПРОГРАМИ:

84. Плани семінарських занять, тематика круглих столів із курсу теорії соціалізму. – Ужгород, 1988.

85. В.І. Ленін про історичні долі вчення К.Маркса // Матеріали для самостійної роботи студентів по вивченню першоджерел. – Ужгород, 1989.

86. Становлення і розвиток соціально-політичних ідей // Програми та плани семінарських занять з курсу політології.-Ужгород, 1992.-У співавторстві.

87. Основні напрями сучасної політології // Програми та плани семінарських занять з курсу політології.-Ужгород, 1992.-У співавторстві.

88. Плани семінарських занять із методичними рекомендаціями з курсу політології (для студентів усіх форм навчання).-Ужгород, 1997.-У співавторстві.

89. Програми спецкурсів з курсу політології (для студентів гуманітарних факультетів).-Ужгород, 1997.-У співавторстві.

90. Політологія. Соціологія (Програми нормативних курсів і спецкурсів, плани семінарських занять).-Ужгород,1997.-У співавторстві.
91. Основи політології (навчально-методична програма нормативної дисципліни).- Ужгород, 2000.-У співавторстві.
92. Програма курсу, семінарських занять та тести до курсу "Історія політичних вчень зарубіжних країн".-Ужгород, 2000.
93. Навчальна програма, плани семінарських занять та методичні поради до нормативного курсу "Політична культура".-Ужгород, 2000.
94. Навчальна програма нормативного курсу, плани семінарських занять та тести до курсу "Основи конфліктології".-Ужгород, 2001.
95. Навчально-методична програма нормативної дисципліни "Політична культура".-Ужгород, 2001.
96. Основи політології. Навчальна програма нормативного курсу і плани семінарських занять для студентів неполітологічних спеціальностей УжНУ.-Ужгород, 2002.-У співавторстві.
97. Навчальні програми кафедри політології УжНУ.-Частина 1.-Ужгород, 2002.-У співавторстві.
98. Теорія політичного конфлікту (Навчальна програма нормативної дисципліни, плани семінарських занять). – Ужгород, 2003.
99. Зародження політичної думки в країнах Стародавнього Сходу // *Carpathica – Карпатика: Проблеми історії, політології, етнології та літературознавства.* – Ужгород, 2003. – Вип.22. – С.199-209.
100. Політичні вчення Стародавньої Греції та політична думка Стародавнього Риму // Там само. – С.210-223.
101. Політична думка часів Середньовіччя і епохи Відродження // Там само. – С.224-234.

102. Політичні концепції Нового часу // Там само. – Вип. 23. –
С. 137-158.
103. Політичні вчення кінця XVIII – XX ст. // Там само. –
С. 159-199.

БУРКАЛО ВАЛЕНТИН ВАСИЛЬОВИЧ

доцент, кандидат філософських наук

Народився 16 травня 1960 р. в с. Черне на Виноградівщині Закарпатської області. В 1977 році закінчив Чорнянську середню школу. З 1978 по 1983 рік навчався на історичному факультеті КДУ ім. Шевченка. 1983–1988 – вчитель історії та суспільствознавства в середній школі № 1 м. Виноградово. В 1988 році перейшов на роботу в Ужгородський державний університет завкабінетом кафедри наукового комунізму. В 1989 році – асистент кафедри наукового комунізму. 1994 р. – захистив кандидатську дисертацію на тему: "Вплив сучасного стану НТР на структурні зміни суб'єкта виробництва". Отримав диплом про присвоєння вченого звання доцента кафедри політології в 2001 році.

НАУКОВІ СТАТТІ:

1. Методологические вопросы исследования влияния НТР на изменение структуры рабочего класса // Научные разработки и достижения молодых ученых – народному хозяйству. – Ужгород, 1989. – С. 176.

2. Системный подход к изучению структурных изменений внутри рабочего класса // Тезисы докладов II обласной конференции молодых ученых и специалистов 28–30 окт. 1989 г. "Научные разработки и достижения молодых ученых – народному хозяйству". – Ужгород, 1989. – С. 129–133.

3. Противоречивое влияние НТР на социальное развитие рабочего класса // Analiza protivorecenia v dinamike vyvinu socialistickej spolochnosti. – Presov, 1989. – С. 141–143.

4. Соціально-класова структура соціалістичного суспільства і тенденції її розвитку // Методичні матеріали для студентів по вивченню теорії сучасного соціалізму. – Ужгород, 1990. – С. 64–70 (у співавторстві).

5. Соціальні проблеми НТП при соціалізмі // Методичні матеріали для студентів по вивченню теорії сучасного соціалізму. – Ужгород, 1990. (у співавторстві).

6. Громадські організації та рухи в політичній системі // Методичні матеріали з курсу політології. – Ужгород, 1990. – С. 76–86.

7. Формування нових верств робітничого класу під впливом НТР // Тези доповідей наук.-практ. конференції молодих вчених, присвячених 45-річчю Ужгородського держуніверситету. – Ужгород, 1990. – С. 19–20.

8. НТР и социально-психологические противоречия структуры рабочего класса // Новые разработки в области естественных и гуманитарных наук. – Ч. 1. – Ужгород, 1990. – С. 284–293.

9. Політичний конфлікт як відображення структурних змін робітничого класу під впливом НТР // Природа, рекомендація та динаміка конфліктів у сучасному світі. – Чернівці, 1993. – С. 86–87.

10. Криза в Україні як прояв загальноцивілізаційної кризи // Кризове суспільство: політика, соціологія, соціальна психологія. (Україна напередодні ХХІ століття). – Запоріжжя, 1994. – Ч. II. – С. 13–14.

11. Особливості сучасної цивілізації // Людина і суспільство. – Ужгород, 1994. – С. 69–82.

12. Людина в умовах науково-технічної революції // Людина і суспільство. – Ужгород, 1994. – С. 83–99.

13. Космізація мислення – умова цивілізаційного наступу // Сучасна криза суспільства і шляхи її подолання. – Запоріжжя, 1995. – Ч. 1. – С. 27–28.

14. Суспільство на зламі: соціальні колізії і соціологічні та політологічні інтерпретації (дещо про методологічні підходи в сучасній соціології та політології) // Політологічні натерни: pro і contra. – Ужгород, 1998. – С. 20–28.

15. Еволюція громадських рухів: досвід країн Східної Європи // Дослідження історії соціально-економічного розвитку країн Центральної та Південно-Східної Європи: сучасний стан, проблеми та перспективи. – Ужгород, 1998. – С. 130–134.

16. Аберация масової свідомості країн Східної Європи та імперативи часу // Актуальні та малодосліджені проблеми історії України. Вип. II. – Ужгород, 1998. – С. 52–55.

17. Трансформація гуманітарної освіти як висвітлення душі людини // Трансформація освіти. – Ужгород, 1999. – С. 525–531.

18. Любов в системі соціальних технологій // Соціальна робота: теорія, досвід, перспективи. – Ужгород, 1999. – С. 63–67.

19. Інволюція радянської політичної еліти та уроки для України // Українська еліта та її роль в державотворенні. Збірка наукових праць Всеукраїнської наукової конференції. – Київ, 2000. – С. 92–98.

20. Духовне відродження як проблема формування христосвідомості і роль духовної еліти // Українська еліта та її роль в державотворенні. Збірка наукових праць Всеукраїнської наукової конференції. – Київ, 2000. – С. 164–169.

21. Інволюція радянської партійної еліти та уроки для Руху // Народний Рух України: місце в історії та політиці. – Одеса, 2000. – С. 21–24.

22. Особливості історичного становлення політичної психології як науки // Науковий вісник Ужгородського державного університету. Сер. Історія. – Вип. 5. – Ужгород, 2000. – С. 188–194.

МАРИНА ВАСИЛЬ ВАСИЛЬОВИЧ

доцент, кандидат історичних наук

Василь Марина народився 4 жовтня 1964 р. в с.Глибокий Потік Тячівського району Закарпатської області. По закінченню середньої школи навчався на історичному факультеті Кишинівського державного університету, який закінчив з відзнакою у 1986 р. Трудову діяльність розпочав у рідному селі в якості вчителя історії та суспільствознавства. З 1987 по 1989 рр. працював у Тячівському райкомі комсомолу спочатку звільненим секретарем комітету комсомолу колгоспу "Дружба народів", а згодом другим секретарем Тячівського райкому комсомолу.

Протягом 1990-1995 рр. працював викладачем кафедри французької мови та зарубіжної літератури Ужгородського державного університету, паралельно навчаючись у аспірантурі, яку закінчив у 1994 р. Під керівництвом кандидата історичних наук, доцента М.П.Макари у 1995 р. захистив дисертацію на здобуття кандидата історичних наук зі спеціальності "Історія України". Тема дисертаційного дослідження: "Румуни Закарпаття: проблеми історії та етнокультурного розвитку".

З 1996 по 2002 рр. працював на посаді старшого наукового співробітника науково-дослідного інституту карпатознавства УжНУ. Член редколегії наукового збірника "Carpatica – Карпатика"(випуски 7-20), неперіодичного видання "Проблеми історії, філософії та літературознавства України" (випуски 1-3). Опублікував понад 20 наукових праць з різноманітних проблем карпатознавства. В.В.Марина в значній мірі спричинився до налагодження наукових стосунків НДІ карпатознавства з Історичним музеєм м.Сату Марє та Інститутом Фракології (Румунія). Брав участь у численних археологічних розкопках та етнологічних наукових експедиціях, переважна більшість з яких були міжнародними, учасник багатьох наукових конференцій (вузівських, міжвузівських, всеукраїнських та міжнародних).

З 1996 р. по цей час працює по сумісництву методистом кабінету національних шкіл Інституту післядипломної освіти педкадрів. З вересня 2002 р. – доцент кафедри політології Ужгородського національного університету.

З 1990 по 1994 рр. обирався депутатом обласної ради. Тривалий час очолював "Товариство румун Закарпаття ім. Дж.Кожбука".

Одружений. Разом з дружиною Домнікою Олексіївною виховує двох дітей: Сільвія і Міреллу (1991 р.нар.).

ОКРЕМІ ВИДАННЯ:

1. Compendiu de istoria Romînilor. – Satu Mare, 1992. – 103 с. (у співавторстві).
2. Румуни Закарпаття: проблеми історії та етнокультурного розвитку. Автореф. дис... канд. істор. наук: 07.00.02 / Ужгород. держ. у-т, 1995. – 24 с.
3. Румыны Закарпаття: проблемы истории и этнокультурного развития. Дис... канд. истор. наук: 07.00.02. – Ужгород, 1995. – 183 с.
4. Основи політології. Навчальна програма нормативного курсу і плани семінарських занять для студентів неполітологічних спеціальностей УжНУ / Підготували В.Л. Боднар, М.М. Вегеш, М.П. Зан, В.В. Марина. – Ужгород: Приватна друкарня Романа Повч, 2002. – 68 с.
5. Навчальні програми кафедри політології Ужгородського національного університету. Частина 1 / Боднар В.Л., Вегеш М.М., Зан М.П., Лендьел М.О., Марина В.В., Остапеч Ю.О., Токар М.Ю., Фенич В.І. – Ужгород: Приватна друкарня Романа Повч, 2002. – 180 с.

НАУКОВІ СТАТТІ:

6. Проблемы этнополитического развития румын Закарпаття (1945-1995) // 1945 рік. Закарпатська Україна: Матеріали наукової конференції. – Ужгород: Патент, 1995. – С. 111-126.
7. Етнокультурный ренессанс румынов Закарпаття // Матеріали науково-практичної конференції "Державне регулювання міжетнічних відносин в Закарпатті". – Ужгород: Патент, 1997. – С. 110-115.
8. Румуни Закарпаття за даними грамот XIV-XV ст. Іона Мігалі де Апша // Сборник тезисов и докладов VI научной конференции молодых ученых и специалистов. 10-17 июня 1991 г. – Ужгород, 1991. – С. 263.

9. До питання про соціальне становище румунів Марамороша наприкінці XIX – початку XX ст. // Тези доповідей наукової конференції “Суспільно-політичні відносини на Закарпатті в 20-30 рр. XX ст.” – Ужгород, 1992. – С. 144-146.
10. Волохи: етнонаціональні та етнокультурні питання // Міжетнічні відносини на Закарпатті: стан, тенденції і шляхи поліпшення: Матеріали науково-практичної конференції / Під загальною редакцією П.В. Токаря. – Ужгород: Госпрозрахунковий редакційно-видавничий відділ управління у справах преси та інформації, 2001. – С. 102-104. (Співавт.: М.П.Макара).
11. Мигович І.І., Макара М.П. Закарпатський соціум: етнологічний аспект (Ужгород, 2000. – 160 с.) [Рецензія] // Carpatica-Carpatika. Випуск – 8. Актуальні проблеми вітчизняної і зарубіжної історії та культури. – Ужгород: Два кольори, 2001. – С. 294-297. (Співавт.: М.М. Вегеш).
12. Румуны Марамороша-Закарпатья в исторической литературе // Carpatica-Carpatika. Випуск – 11. Проблеми історії та етнографії України. – Ужгород: Колір принт, 2001. – С. 40-48.
13. Первые письменные упоминания о населенных пунктах Мараморошского комитата // Carpatica-Carpatika. Випуск – 14. Проблеми вітчизняної і зарубіжної історії з найдавніших часів до наших днів. Ювілейний збірник на пошану доктора історичних наук, професора Василя Івановича Худанича. – Ужгород: Приватна друкарня Романа Повча, 2002. – С. 85-106.
14. Наукові експедиції НДІ карпатознавства в 2000 р. // Carpatica-Carpatika. Випуск – 14. Проблеми вітчизняної і зарубіжної історії з найдавніших часів до наших днів. Ювілейний збірник на пошану доктора історичних наук, професора Василя Івановича Худанича. – Ужгород: Приватна друкарня Романа Повча, 2002. – С. 326-329. (Співавт.: В.М. Росак).
15. Особливості антитоталітарного руху в Румунії наприкінці 80-х років // Соціально-економічні та етнополітичні зміни в країнах Центральної і Південно-Східної Європи (друга половина 80-х – перша половина 90-х років XX ст.): Матеріали міжнародної наукової конференції, 26-27 вересня 1996 року. – Ужгород: Госпрозрахунковий редакційно-видавничий відділ

- Закарпатського обласного комітету у справах преси та інформації, 1997. – С. 58-62. (Співавт.: І.Король).
16. Румуни // Наш рідний край. – 1998. - № 4. – С. 39-41.
 17. Румунія і Карпатська Україна: Особливості політичного розвитку і співробітництва // Карпатська Україна і Августин Волошин: Матеріали міжнародної наукової конференції «Карпатська Україна – пролог відродження української державності (Ужгород, 11–12 березня 1994 р.). – Ужгород, 1995. – С.61–69. (Співавт.: М.М. Вегеш).
 18. Reflectarea revoluției din Decembrie 1989 din România în mass media din URSS (The Reflection of December 1989 Revolution from Romania in U.S.S.R. Mass-media) // Democrația în Europa Centrală și de Sud-Est – aspirație și realitate (secolele XIX-XX). Demokratie in Mittel – und Südost Europa – erwartung und wirklichkeit (im 19. und 20. jahrhundert) / Ediție coordonată de: Sabine Habersack, Vasile Pușcaș, Viorel Ciubotă. – Satu Mare: Editura Muzeului Sătmărean, 2001. – P. 173-186.
 19. Români din Transcarpatia (Ucraina) în ultimele trei decenii / Die Rumänen in Transkarpatien in den letzten drei Jahrzehnten / A kárpátaljai románok az utóbbi három évtizedben // Relații interetnice în zona de contact româno-maghiaro-ucraineană din secolul al XVIII-lea până în prezent. Interethnische beziehungen im rumänisch-ungarisch-ukrainiscnen kontaktraum vom 18. jahrhundert bis zur gegenwart. A román, magyar és ukrán népcsoportok egymáshoz való viszonya a 18. századtól napjainkig / Coordonatori: dr. Hans Gehl și Viorel Ciubotă. - Satu Mare: Editura Muzeului Sătmărean, 1999. – P. 311-318.
 20. Cercetări arheologice privind epoca traco-dacică în Ucraina Transcarpatică. Archaeological Researches Concerning Thracian-Dacian Epoch in Transcarpathian Ukraine // Relații româno-ucrainene istorie și contemporaneitate. Romanians-Ukrainian relations history and present. Румунсько-українські відносини: Історія і сучасність / Coordonatori: Viorel Ciubotă, Vasile Marina. – Satu Mare: Editura Muzeului Sătmărean, 1999. – P. 149-156. (Співавт.: Gheorghe Lazin).
 21. Populația Transcarpatiei și Slovaciei de răsărit în “Marea Migrație a popoarelor” de după cel de-al doilea război mondial: opțiunile din 1945-1947. Transcarpathian and Eastern Slovakian Population in

- the Great Migration after Second World War: the Options from 1945-1947 // *Relații româno-ucrainene istorie și contemporaneitate. Romanians-Ukrainian relations history and present. Румунсько-українські відносини: Історія і сучасність / Coordonatori: Viorel Ciubotă, Vasile Marina. – Satu Mare: Editura Muzeului Sătmărean, 1999. – P. 375-407. (Співавт.: Ivan Vovkanici, Ivan Siusko).*
22. *Românii din Ucraina Subcarpatică regiunea Transcarpatică și relațiile lor cu patria mamă. The Romanians from Subcarpathian Ukraine – Transcarpathian Region and their Relationships with Homeland // Relații româno-ucrainene istorie și contemporaneitate. Romanians-Ukrainian relations history and present. Румунсько-українські відносини: Історія і сучасність / Coordonatori: Viorel Ciubotă, Vasile Marina. – Satu Mare: Editura Muzeului Sătmărean, 1999. – P. 437-444.*
23. *Висвітлення процесу денационалізації в творчості Василя Гренджі-Донського // Тези доповідей та повідомлень першої наукової конференції, присвяченої життю і діяльності видатного поета і культурно-громадського діяча Василя Степановича Гренджі-Донського (1897-1974) (16 грудня 1994 року, м.Ужгород). – Ужгород, 1995. – С. 63-65.*
24. *Він вірить у національну свідомість закарпатців // Микола Вегеш – історик України.-Ужгород,2002.-С.4-8.*

ЛЕНЦЬЕЛ МИРОСЛАВА ОЛЕКСАНДРІВНА

доцент, кандидат історичних наук

Дата народження: 21 травня 1972 р.

Громадянство: Україна

Поштова адреса: 88008 м. Ужгород, пл. Народна, 5, кімн. 42

Телефони: + 0312 618614, мобільний: + 8 050 50 45 142

Факс: + 03122 37030, 34129

E-mail: lenczel@uzhgorod.ukrsat.com

Освіта:

1. 1989 р. – атестат із відзнакою про закінчення навчання у СШ № 1 імені Т.Г. Шевченка (м. Ужгород).
2. 1994 р. – атестат із відзнакою про закінчення історичного факультету Ужгородського державного університету, спеціальність “історик”
3. 1998 р. – науковий ступінь кандидата історичних наук, спеціальність 07.00.02 – “Всесвітня історія”

Сучасне місце роботи:

1. Доцент кафедри політології Ужгородського національного університету
2. Старший науковий співробітник Інституту державного управління та регіонального розвитку, Ужгородський національний університет

Професійна історія:

1. листопад 1994 – листопад 1997 рр. – аспірантка Ужгородського державного університету, спеціальність “всесвітня історія”
2. серпень 1995 – червень 1997 рр. – науковий співробітник Програми “Центр державного управління та місцевого розвитку” (Ужгородський державний університет – Університет Джорджії, США)
3. червень 1997 – вересень 2000 рр. – асистент, Карпатський фонд, представництво в Україні

3. березень 1998 – вересень 2000 рр. – науковий співробітник Інституту державного управління та регіонального розвитку, Ужгородський державний університет
4. вересень 1998 – січень 2000 рр. – викладач кафедри політології, Ужгородський національний університет

Курси, які викладаються:

1. Політологія – з 1998 р.
2. Теорія міжнародних відносин – з 2000 р.
3. Філософія політики – з 2000 р.
4. Технологія політичного процесу – з 2001 р.
5. Спецкурс “Регіональна політика та управління” – з 2001 р.
6. Сучасна зарубіжна політологія – з 2002 р.

Наукові інтереси:

1. Регіональна політика, регіональний та місцевий розвиток
2. Інституційні аспекти регіонального розвитку
3. Процеси інтеграції у Європі

Володіння мовами:

Українська – рідна

Російська – вільно

Англійська – добре

Словацька – посередньо

Французька – початковий рівень

Комп’ютерна грамотність:

MS Windows 2000

MS Word 1998

MS Excel 5.0

Adobe Acrobat 4.0

Права водія – дійсні з квітня 1992 р.

Професійний розвиток/стажування/професійні сертифікати:

1. вересень – грудень 1995 р. – стажування в Інституті державного управління ім. К. Вінсона, Університет Джорджії, США, з тематики «Державне управління» (сертифікат)

2. квітень – травень 1997 р. - стажування в Інституті державного управління ім. К. Вінсона, Університет Джорджії, США, з тематики «Стратегічне планування» (сертифікат)
3. січень – лютий 1999 р. – стажування в Інституті Схід-Захід, Празький центр, Чеська республіка, з проблематики «Регіональна політика та регіональний розвиток»
4. вересень 1999 р. – стажування в Центрі регіональних досліджень Угорської Академії Наук, м. Пейч, Угорська республіка, з проблематики «Регіональна політика та регіональний розвиток»
5. червень-липень 2000 р. – участь у семінарі з проблеми розробки навчальних курсів (тема «Європейська регіональна політика та управління»), Інститут відкритого суспільства, м. Будапешт, Угорщина (сертифікат)
6. листопад 2000 р. – участь у роботі Осінньої школи з проблеми «Стратегії регіонального розвитку та просторового планування», Нордрегіо, м. Стокгольм, Швеція.
7. вересень 2000 р. – червень 2001 р. – стипендія Центральноєвропейського університету в рамках програми «Конкурс розробки навчальних курсів» (Course Development Competition)

Громадська діяльність:

1. Член Ради ГО «Інститут державного управління та регіонального розвитку»
2. Член Ради ГО «Асоціація випускників міжнародних програм»
3. Заступник директора ГО «Демократія через самоврядування»

Участь у діяльності професійних асоціацій:

1. З травня 1999 р. – представник Інституту державного управління та регіонального розвитку у Мережі шкіл та інститутів державного управління країн Центральної та Східної Європи (NISPAcee)
2. З 2002 р. – член Дорадчої дослідницької ради Американського біографічного інституту

Експертна участь у роботі проєктів/робочих груп

1. з вересня 1998 р. – експерт Проєкту «Розвиток громад та регіонів України», Інститут Схід-Захід, Київський центр

2. жовтень – грудень 1999 р. – участь у написанні Національної програми інтеграції України до Європейського Союзу, Національне агентство розвитку та європейської інтеграції
3. з жовтня 2000 р. – член Робочої групи по виробленню стратегії розвитку Карпатського Євросереєону,
4. з листопада 2000 р. - член Робочої групи по виробленню довгострокової програми розвитку Закарпатської області, Закарпатська ОДА – Закарпатська обласна рада
5. травень – вересень 2000 р. – член робочої групи з вироблення Концепції державної регіональної політики України (Київський центр Інституту Схід-Захід, Міністерство економіки України)
6. з травня 2001 р. – член робочої групи Міністерства економіки та європейської інтеграції України з вироблення Основних засад державної стратегії регіонального розвитку
7. з березня 2002 р. – радник програми дистанційного навчання для муніципальних службовців Львівського регіонального інституту державного управління Української Академії державного управління Української Академії державного управління при Президентові України.

Проведення тренінгів:

1. грудень 2001-лютий 2002 р. – Тренінг “Мобілізація громади та залучення громадян до управління” для представників агентств місцевого розвитку Закарпатської області (проект Агентства міського розвитку та інформаційних ресурсів “Європоліс” (м. Ужгород), профінансований Карпатським фондом);
2. червень 2002 р. – Тренінг “Мобілізація громади для складення стратегій сталого розвитку громад та територій” для представників органів влади, громадських організацій Західної України (проект “Еко-гео-фонду” (м. Львів), профінансований USAID).

НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ:

1. Пецкар М.О. З історії діяльності культурно-освітнього Товариства імені О.В. Духновича в 20-ті роки ХХ століття // Актуальні питання історії Закарпаття (Збірник наукових

студентських робіт. На допомогу студентам і учням шкіл). Ужгород: Ужгородський університет, Інститут вдосконалення вчителів, 1992.

2. Пецкар М. Роль "Підкарпатського Общества Наук" у формуванні ідеології "угрорусизму" та розвитку науки і культури. // Молодь - Україні (Наукові записки молодих учених Ужгородського державного університету). - Т. 2. - Ужгород: Закарпатський Центр соціальної служби для молоді, 1994. - С. 61-66.

3. Пецкар М. Проблеми історії етнічних груп США в англійській післявоєнній історіографії (на прикладі української спільноти) // Молодь - Україні: Наукові записки молодих учених Ужгородського державного університету. - Т. 5-6. - Ужгород: Закарпатський Центр соціальної служби для молоді, 1995. - С. 202-214.

4. Пецкар М.О. Основи персонал-менеджменту в органах державної виконавчої влади та місцевого самоврядування України: Матеріали для лекцій. - Ужгород, 1996. - 60 с.

5. Пецкар М. Управління персоналом в органах місцевого самоврядування // Довідник для депутатів та голів рад. - Ужгород, 1996. - С. 26-64.

6. Пецкар М. Шевченко у Вашингтоні: сила і слабкість української етнічної групи в США // Карпатський край. - 1996. - № 8-12 (115). - С. 101-104.

7. Пецкар М. Національно-територіальні справи: зовнішньополітична стратегія США в "українському питанні" (1939-1990 рр.) // Карпатський край. - 1997. - № 1-5 (116). - С. 12-15.

8. Лендьел М. Вступ до етнополітики: Матеріали до лекційних занять. - Ужгород: Поліграфбанксервіс, 1997. - 49 с.

9. Лендьел М.О. Можливості державного регулювання етнічних відносин в Україні // Актуальні проблеми формування органів місцевого самоврядування в Україні. - Ужгород, 1997. - С. 140-151.

10. Лендьел М.О. Потенціал і обмеженість етнічного лобізму (на прикладі української громади в США) // Ужгородський міськвиконком і громадські об'єднання: перспективи співпраці. - Ужгород: Поліграфбанксервіс, 1997. - С. 52-74.

11. Лендьел М.О. Проблема дискримінації етнічних

меншин: шляхи вирішення // Матеріали науково-практичної конференції "Державне регулювання міжетнічних відносин в Закарпатті". - Ужгород: Поліграфбанксервіс, 1997. - С. 67-71.

12. Лендель М. Формування стратегії США в "українському питанні" // Політична думка. - 1997. - № 4. - С. 141-152.

13. Лендель М. Формування українського лобі в США в першій половині ХХ ст.: успіхи і проблеми функціонування // Соціально-економічні та етнополітичні зміни в країнах Центральної і Південно-Східної Європи (друга половина 80-х - перша половина 90-х років ХХ ст.): Матеріали міжнародної наукової конференції 26-27 вересня 1996 року, Ужгород / Під ред. Г.В. Павленка. - Ужгород: Госпризрахунковий редакційно-видавничий відділ Закарпатського комітету у справах преси та інформації, 1997. - С. 103-108.

14. Лендель М. Українська громада в США: приклад етнічного лобізму // Матеріали науково-практичної конференції "Державне регулювання міжетнічних відносин в Закарпатті". - Ужгород: Поліграфбанксервіс, 1997. - С. 72-78.

15. Лендель М. Українське питання в політиці США // Політика і час. - 1997. - № 11. - С. 67-74.

16. Лендель М. Досвід самоорганізації української етнічної групи в США // Карпатський край. - 1998. - № 1-2. - С. 64-72.

17. Лендель М. Друга світова війна і українська етнічна група в США: зміни в етносоціальному статусі і подолання політичної кризи // Українські землі в роки Другої світової війни: Науково-методичний збірник матеріалів конференції (Ужгород, 19 грудня 1997 р.). - Ужгород: Патент, 1998. - С. 92-103.

18. Лендель М.О., Ілько І., Палінчак М. Карпатський Євро регіон як модель регіонального співробітництва у Центральній і Східній Європі. - Ужгород, 1998. - 43 с.

19. Лендель М. Між Америкою та Україною. Українська громада в США як група політичного тиску // Нова політика. - 1998. - № 4. - С. 2-9.

20. Лендель М.О., Слава С.С., Сочка К.А. Розробка Програми еколого-економічного розвитку Рахівського району Закарпатської області. // Розбудова місцевих рад в Україні (матеріали до навчальної програми). - Київ, 1998. - С. 94-100.

21. Лендель М. Політика президентів США стосовно

етнічних груп (на прикладі української громади) // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Історія. - Вип. 2. - Ужгород: Видавництво Ужгородського державного університету, 1998. - С. 38-43.

22. Лендьял М. Прийняття резолюції про тиждень поневолених націй як приклад функціонування східноєвропейського лобі в США // Дослідження історії соціально-економічного розвитку країн Центральної та Південно-Східної Європи: сучасний стан, проблеми, перспективи. - Ужгород: Патент, 1998. - С. 344-354.

23. Лендьял М. О. Сучасні методики управління персоналом (Теоретичні та практичні аспекти). - Ужгород: Ужгородський державний університет, 1998. - 50 с.

24. Лендьял М.О. Сучасні тенденції розвитку процесу лобювання: від хаосу інтересів до узгодженості дій // Актуальні проблеми органів місцевого самоврядування в Україні. - Ужгород, 1998. - С. 50-61.

25. Лендьял М.О., Ілько І.В. Функціонування Єврорегіонів як політико-організаційних структур розвитку прикордонного співробітництва // Актуальні проблеми органів місцевого самоврядування: Матеріали конференції. - Ужгород, 1998. - С. 72-78.

26. Лендьял М. Українська громада у США - група політичного тиску (70 - 80-ті роки ХХ століття) // Віче. - 1998. - № 8. - С. 127-138.

27. Лендьял М. Участь американських українців у функціонуванні органів державної влади та політичних структур США (1945-1991 рр.) // Український історичний журнал. - 1998. - № 4. - С. 81-91.

28. Лендьял М.О. Американська етнополітика та зовнішньополітична стратегія в українському питанні: витоки і наслідки (1939-1990 рр.) // Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки: Міжвідомчий збірник наукових праць. - Вип. 8. - К., 1999. - С. 121-134.

29. Лендьял М. Друга світова війна і українська етнічна група в США: зміни в етносоціальному статусі і подолання політичної кризи // Сучасність: Щомісячний часопис незалежної української думки. - 1999. - квітень 4. - С. 75-81.

30. Лендьел М. Нове оздоблення "перлини Карпат" Проблеми і перспективи туристично-рекреаційної галузі на Закарпатті // Людина і влада. – 1999. - № 6-7. – С. 92-96.
31. Лендьел М. Туризм як стимул до розвитку Перспектива цієї галузі в контексті інтересів регіонів і громад України // Розвиток громад і регіонів України / За ред. С. Максименка, Київський центр Інституту Схід-Захід. – К.: Логос, 1999. – С. 94-133.
32. Лендьел М. Центральноевропейський досвід соціальних партнерств: уроки для України // Участь громадян та системна трансформація суспільства: Матеріали наукової конференції. - Ужгород: Мистецька лінія, 1999. – С. 78-82.
33. Лендьел М. Вибір між самостійністю і залежністю? До питання про організаційні форми відносин між агентствами регіонального розвитку та органами влади // Український регіональний вісник. – 2000. – 1 листопада. - № 6. – С. 5.
34. Лендьел М. Де проходить межа між ефективністю, справедливістю та прозорістю дій? // Український регіональний вісник. – 2000. – 15 вересня. - № 3. – С. 2.
35. Лендьел М. Досвід Карпатського Єврорегіону: поштовх до переосмислення моделі транскордонного співробітництва // На шляху до Європи Український досвід Єврорегіонів /за ред. Максименка С. і Студеннікова І., Київський центр Інституту Схід-Захід – К.: Логос, 2000. – С. 49-70.
36. Лендьел М. Інституалізація процесів регіонального розвитку у країнах Центральної Європи. // Регіональна політика в країнах Європи Уроки для України /За ред. Максименка С., Київський центр Інституту Схід-Захід.- Київ: Логос, 2000. – С. 39-48.
37. Лендьел М. Інституційний механізм реалізації регіональної політики в країнах Центрально-Східної Європи // Регіональна політика в країнах Європи Уроки для України /За ред. Максименка С., Київський центр Інституту Схід-Захід. – Київ: Логос, 2000. – С. 62-97.
38. Лендьел М.О. Нові інституційні механізми реалізації регіональної політики: європейський досвід // На порозі тисячоліть: сучасні підходи до розвитку громад та регіонів. Матеріали міжнародної конференції 14-15 березня 2000 р.,

м.Ужгород. – Ужгород, 2000. – С. 134-141.

39. Лендьел М.О. Проблема дискримінації етнічних меншин: варіанти вирішення. // Словаки в Україні; Проблеми прав національних меншин. – Ужгород: патент, 1999. – С. 24-28.

40. Лендьел М.О. Програма нормативного курсу “Філософія політики”. – Ужгород: Ужгородський національний університет, 2000. – 24 с.

41. Лендьел М. Про роль регіонального двигуна Агентства регіонального розвитку в Україні: перспективи взаємовідносин з владою // Український регіональний вісник. – 2000. – 1 жовтня. - № 4. – С. 3.

42. Лендьел М.О. Теорія міжнародних відносин: навчальна програма. – Ужгород: Поліграфбанксервіс, 2000. – 44 с.

43. Лендьел М.О. У пошуках єдності (теоретичні засади вивчення розвитку етнічних груп слов'янського походження на території США. // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Історія. Вип. 5: До 55 –річчя заснування Ужгородського державного університету та історичного факультету. –Ужгород: Видавництво Валерія Падяка, 2000. – С. 172-174.

44. Лендьел М. У пошуках “золотої середини”: Чи є досвід реалізації регіональної політики цінним для України? // Державне управління та місцеве самоврядування в Україні: шляхи реформування. - Ужгород: Мистецька лінія, 2000. – С. 102-113.

45. Lendel M. (2000) Bilateral Relations at the Border: The Experience of Interregional Cooperation Between Ukrainian and Hungarian Territories In: Ukraine and Its Western Neighbors /Ed. by James Clem and Nancy Popson, Woodrow Wilson International Center for Scholars, Kennan Institute, Harvard Ukrainian Research Institute, pp. 25-36.

46. Lendel, M., Keretsman V. (2000) The System of Local Government and Regional Administration in Ukraine in the Context of Public Administration Reform // <http://www.nispa.sk>

47. Лендьел М. Використання ресурсів міжнародних програм та міжнародного співробітництва у місцевому розвитку // Місцевий та регіональний розвиток в Україні Досвід Закарпаття. – К.: Міленіум, 2001. – С. 129-143.

48. Лендьел М., Вишняк А. Досвід самоорганізації громади селища Перечин у Закарпатті // Кращий досвід місцевого

самоврядування і розвитку: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (16-17 серпня 2001 р., м. Ужгород), Спеціальний випуск збірника "Науковий вісник Ужгородського університету Серія "Економіка", Випуск 9. – С. 76-82.

49. Лендьел М., Беркела М., Діміч В. Економічні здобутки через самоорганізацію громади: досвід села Кваси Рахівського району Закарпатської області // Крайший досвід місцевого самоврядування і розвитку: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (16-17 серпня 2001 р., м. Ужгород), Спеціальний випуск збірника "Науковий вісник Ужгородського університету Серія "Економіка", Випуск 9. – С. 83-90.

50. Лендьел М., Ілько І., Кіш Є. Європа регіонів у ХХІ столітті Майбутнє регіональної політики у країнах Центральної та Східної Європи. – Ужгород: Ужгородський національний університет, 2001.

51. Лендьел М. Майбутнє регіональної політики в Україні на тлі центральноєвропейського досвіду. // Стратегія сталого розвитку Закарпаття: еколого-економічні та соціальні моделі: Матеріали регіональної науково-практичної конференції, 30 листопада 2001 р., Спеціальний випуск журналу "Науковий вісник Ужгородського національного університету, Серія Економіка, випуск № 9., – Ужгород: Патент, 2001. – С. 239-244.

52. Лендьел М. Механізми реалізації регіональної політики в Україні. Досвід становлення Агентств регіонального розвитку // Інститути та інструменти розвитку територій На шляху до європейських територій / За ред. Максименка С. – К.: Міленіум, 2001. – С. 161-176.

53. Лендьел М. (ред.) Місцевий та регіональний розвиток в Україні Досвід Закарпаття. – К.: Міленіум, 2001. - 152 с.

54. Лендьел М. Нові інституційні механізми регіонального розвитку в Європі // Регіональні студії: Науковий збірник, Випуск № 1. – Ужгород: Ліра, 2001. – С. 18-28.

55. Лендьел М. Перші паростки змін Дещо про майбутнє агентств регіонального розвитку // Український регіональний вісник. – 2001. - 15 квітня. - № 17. – С. 3.

56. Лендьел М.О., Керецман В.Ю. (упор.). Регіональна політика та управління у країнах Європи: Матеріали до навчального курсу. – Ужгород: Ужгородський національний

університет, 2001. – 248 с.

57. Лендъел М. Регіональне співробітництво в Європі: шанс чи примара інтеграції ? // Український регіональний вісник. – 2001. - 15 вересня. - № 23. – С. 4-5.

58. Лендъел М.О. Розгляд механізмів відновлення української державності у середовищі політичної еміграції в США // Carpatika-Карпатика. – Вип. 8 Актуальні проблеми вітчизняної і зарубіжної історії та культури. – Ужгород: Два кольори, 2001. – С. 146-174.

59. Лендъел М., Скоблик В. Роль неурядового сектору в процесах розвитку території. Досвід залучення громадян до управління // Місцевий та регіональний розвиток в Україні. Досвід Закарпаття. – К.: Міленіум, 2001. – С. 105-128.

60. Лендъел М. Спеціальні інститути розвитку територій: європейський досвід // Інститути та інструменти розвитку територій. На шляху до європейських територій / За ред. Максименка С. – К.: Міленіум, 2001. – С. 67-148.

61. Лендъел М. Теоретико-методологічні аспекти вивчення міжнародних відносин. // Регіональні студії: Науковий збірник. – Випуск № 3. – Ужгород: Ліра, 2001. – С. 101-106.

62. Лендъел М. Регіональний розвиток та політична демократія: огляд методологічних моделей та можливостей їх використання в Україні // Регіональні студії: Науковий збірник. - Випуск № 5. – Ужгород: Ліра, 2002. – С. 116-126.

63. Lendel, Myroslava O. Regional Policy in Ukraine: Between the Challenges of Europeanization and Domestication. // Regions: The Newsletter of the Regional Studies Association, Seaford, United Kingdom. - 2002. – June. – P. 24-28.

ПЕТРИНКО ВІКТОР СТЕПАНОВИЧ

асистент, кандидат політичних наук

Петрінко Віктор Степанович народився 2 листопада 1966 року в м.Ужгород в сім'ї освітян. Дитинство провів в м.Тячів, де закінчив вісім класів Тячівської середньої школи № 1. З вересня 1981 по червень 1985 року навчався в Ужгородському училищі прикладного мистецтва на відділенні "художня обробка дерева". Після закінчення училища відпрацював три роки художником-оформлювачем на Тячівському заводі "Зеніт".

З вересня 1988 року по червень 1993 року навчався на історичному факультеті Ужгородського державного університету і здобув кваліфікацію "викладач історії". Протягом 1993-1996 років навчався в аспірантурі при кафедрі історії стародавнього світу та середніх віків. Під керівництвом професора, доктора історичних наук Е.А. Балагурі написав кандидатську дисертацію на тему: "Вплив "Політики" Арістотеля на становлення і розвиток європейської політичної думки". Протягом написання робота була переорієнтована з історичного на політологічне спрямування.

30 січня 2003 року кандидатська дисертація була захищена у філософсько-політологічній спеціалізованій вченій раді Львівського національного університету ім. І.Франка за спеціальністю 23.00.01 – "теорія та історія політичної науки".

Протягом навчання в аспірантурі та після її завершення працював асистентом кафедри історії стародавнього світу та середніх віків, вчителем географії та історії Ужгородської СШ № 1, викладачем українознавства Ужгородського політехнічного ліцею-інтернату. З вересня 1999 року по лютий 2003 року працював вчителем історії Ужгородської вечірньої середньої школи № 1.

З лютого 2003 року працює на посаді асистента кафедри політології.

ОСНОВНІ НАУКОВІ СТАТТІ:

1. “Політика” Арістотеля та розвиток політичної думки італійського Відродження // Людина і політика. – 2001. - № 5 (17). – С. 96-104.
2. Арістотель, Локк, Монтеск'є: теорія розподілу влади // Історико-політичні проблеми сучасного світу: Збірник наукових статей. – Чернівці: Рута, 2001. – Т. 8. – С. 293-296.
3. Право, закон і влада у політичній концепції Арістотеля // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Вип. 123-124. Історія. Політичні науки. Міжнародні відносини. – Чернівці: Рута, 2002. – С. 333-340.
4. “Політика” Арістотеля і античність // Науковий вісник Ужгородського державного університету. Серія Історія. Випуск 2. – Ужгород, 1998. – С. 149-152.
5. Арістотелізм і арабо-мусульманський світ (VII-XII ст.) // Науковий вісник Ужгородського державного університету. Серія Історія. Випуск 3. – Ужгород, 1999. – С. 80-84.
6. Поліс як державне утворення у “Політиці” Арістотеля // Науковий вісник Ужгородського державного університету. Серія Історія. Випуск 4. – Ужгород, 2000. – С. 183-188.
7. Політична морфологія Арістотеля // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: Збірник наукових праць. – Чернівці: Рута, 2001. – Т. 1. – С. 293-296.

ОСТАПЕЦЬ ЮРІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ

старший викладач

Юрій Остапець народився 26 жовтня 1966 року в м.Яготині Київської області. В 1973-1983 рр. навчався у Яготинській середній школі №1, яку закінчив з відзнакою. У 1983 р. поступив на філософський факультет Київського державного університету ім. Т.Г.Шевченка, який закінчив у 1990 р., отримавши спеціальність “Філософ. Викладач суспільно-політичних дисциплін” (1985-1987 рр. припали на службу в армії).

Після закінчення університету одержав направлення в аспірантуру і на кафедру суспільно-політичних наук Ужгородського державного університету. За період із 1990 р. по цей час пройшов шлях від асистента кафедри до старшого викладача. Юрій Остапець читає лекційні курси “Політична соціологія”, “Методологія політичних досліджень” та “Історія і теорія демократії” для студентів спеціальності “Політологія”. Паралельно з цим він забезпечує читання нормативних курсів “Політологія” та “Соціологія” для студентів неполітологічних спеціальностей. Виконує обов’язки академнаставника однієї з політологічних груп історичного факультету УжНУ.

Ю.Остапець є співавтором монографії та навчально-методичного посібника, понад 20 наукових статей. Коло наукових інтересів – електоральні процеси в Україні та інших країнах світу, проблеми партійного будівництва в Україні, особливості трансформаційних процесів у посттоталітарних країнах і перехід до демократії.

Одружений, має доньку.

ОКРЕМІ ВИДАННЯ:

1. Громадсько-політична, церковна і культурно-освітня діяльність митрополита Андрея Шептицького.-Ужгород,1998.-150 с.- Співавтори: М.М.Вегеш, О.В.Хоменко.
2. Політологія. Конспект лекцій.- Ужгород, 1999.- 80 с.- Співавтор: М.М.Вегеш.

3. Основи політології: Навчальна програма нормативної дисципліни. Плани семінарських занять.-Ужгород,2000.-62 с.-Співавтори: В.Л.Боднар, В.В.Буркало, М.М.Вегеш, В.І.Гиря, І.З.Корнійчук, М.О.Лендьєл, Ян Томко, В.І.Худанич.
4. Програми спецкурсів з курсу політології для студентів гуманітарних факультетів УжДУ.-Ужгород,1997.-65 с.-Співавтори: В.Л.Боднар, В.В.Буркало, М.М.Вегеш, В.І.Гиря, І.З.Корнійчук, В.І.Худанич.
5. Плани семінарських занять з курсу політології (для студентів усіх форм навчання).-Ужгород,1997.-20 с.-Співавтори: В.Л.Боднар, В.В.Буркало, М.М.Вегеш, В.І.Гиря, В.І.Худанич.
6. Політологія. Соціологія: Програми нормативних курсів і спецкурсів, плани семінарських занять.-Ужгород,1999.-92 с.-Співавтори: В.Л.Боднар, В.В.Буркало, М.М.Вегеш, В.І.Гиря, В.І.Худанич.
7. Навчальні програми кафедри політології Ужгородського національного університету. Частина 1.-Ужгород,2002.-180 с.-Співавтори: В.Л.Боднар, М.М.Вегеш, М.П.Зан, М.О.Лендьєл, В.В.Марина, М.Ю.Токар, В.І.Фенич.

НАУКОВІ СТАТТІ:

8. Роль митрополита Андрея Шептицького у налагодженні громадсько-культурних взаємин Закарпаття і Галичини в міжвоєнний період // Актуальні та малодосліджені проблеми історії України. Випуск перший.-Ужгород,1998.-С.12-15.-Співавтор: М.М.Вегеш.
9. Регіональні особливості електорального процесу в Закарпатській області 1991-2002 рр. // Регіональні студії. Науковий збірник. Випуск №5.-Ужгород,2002.-С.76-86.-Співавтор: М.М.Вегеш.
10. Політичні партії в Україні // Carpatica – Карпатика. Випуск 16. Політичні партії і вибори в Україні та країнах Центральної та Південно-Східної Європи.-Ужгород,2002.-С.5-25.-Співавтор: М.М.Вегеш.
11. Політичні вибори: начерк до теорії електорального процесу // Там само.-С.173-196.-Співавтор: М.М.Вегеш.
12. Партії і вибори в Угорщині (1990-1998) // Там само.-С.257-275.-Співавтор: Т.Кіш.

13. Виборча система України: етапи становлення // Там само.-С.197-206.-Співавтор: Ю.Ковач.
14. Аналіз основних чинників впливу на голосування виборців у Закарпатській області (ескіз методології) // Там само.-С.239-245.- Співавтор: Н.Ткаченко.
15. Парламентські вибори в Польщі 2001 р. // Там само.-С.275-279.
16. Осередки політичних партій в Закарпатській області 1991-2001 рр. // Там само.-С.78-95.-Співавтор: І.Горобченко.
17. Соціокультурная специфика становления государственности в Украине в условиях кризисного общества // Кризове суспільство: політика, соціологія, соціальна психологія. Україна напередодні ХХІ ст. Республіканська науково-практична конференція. 21-23 квітня 1994 року. Тези доповідей і виступів.-Запоріжжя,1994.- С.26-28.
18. Генезис ідей демократії // Гуманітарна освіта: досвід і проблеми. Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції “Трансформація гуманітарної освіти” (Ужгород, 25-27 травня 1998 р.).-Ужгород,1999.-С.274-281.
19. Місцеве самоврядування: світовий досвід і Україна // Проблеми економічного та соціального розвитку регіону і практика наукового експерименту: науково-технічний збірник. Випуск 13.-Київ-Ужгород,1997.-С.91-93.
20. Електоральна поведінка: сутність та основні теоретико-методологічні підходи до її вивчення // Carpatica – Карпатика. Випуск 12. Проблеми вітчизняної та зарубіжної історії.-Ужгород,2001.-С.303-333.
21. Верховна Рада України // Календар українців Угорщини на 2000 рік.-Ужгород: Мистецька лінія,2000.-С.43-46.
22. Президент України // Там само.-С.24-26.
23. Референдум 2000 року. Хронологія подій // Календар українців Угорщини на 2001 рік.-Ужгород: Мистецька лінія,2001.-С.89-90.
24. Партійна система України: етапи становлення // Там само.-С.85-89.
25. Формування та розвиток осередків політичних партій в Закарпатській області (1991-2001 роки) // Регіональні студії. Науковий збірник. Випуск №3.-С.133-149.-Співавтор: І.Горобченко.

26. Характеристика основних теоретико-методологічних підходів до аналізу електоральної поведінки // Политическая наука: предмет и методологические основания. Сборник материалов международной научной конференции.-Харьков: Регион-информ,2001.-С.167-174.
27. Регіональні особливості парламентських виборів 2002 р. в Закарпатській області // Вісник Ужгородського національного університету. Серія Історія.-Вип.7.-Ужгород, 2002.-С.87-92.
28. Загальна характеристика парламентських виборів 2002 р. в Україні // Carpatica-Карпатика. Випуск – 21. Політологічні студії: історія, теорія, практика. – Ужгород: Видавництво Ужгородського національного університету, 2003. – С. 278-327. [Співавт.: Н.Шестак].
29. Основні напрямки електоральних досліджень в Україні // Carpatica – Карпатика. Випуск – 23. Актуальні проблеми історії та етнології. – Ужгород: Видавництво Ужгородського національного університету, 2003. – С. 211-232.

ГИРЯ ВОЛОДИМИР ІВАНОВИЧ

старший викладач

Гиря Володимир Іванович народився 7 грудня 1956 р. в м.Ужгороді. В 1974 р. поступив на історичний факультет УжДУ, який закінчив з відзнакою в 1979 р. Протягом 1979-1981 рр. працював у молодіжних організаціях м.Ужгорода. З вересня 1981 р. працював в органах державної безпеки.

З серпня 1997 р. займає посаду помічника ректора УжНУ. З вересня 1997 р. – викладач, старший викладач кафедри політології УжНУ.

ОКРЕМІ ВИДАННЯ:

1. Угорська іредента на Закарпатті між двома світовими війнами 1918–1939 рр. / Ужгородський державний університет. – Ужгород: Колір прінт, 1998. – 130 с., 500 пр. – Співавт.: М.М. Вегеш, І.Ф.Король.
2. Плани семінарських занять з курсу політології для студентів усіх форм навчання / Міністерство освіти України, Ужгородський державний університет, Кафедра політології. – Ужгород, 1997. – 20 с., 100 пр. – Співавт.: В.Л.Боднар, В.В.Буркало, М.М.Вегеш, Ю.О.Остапеч, В.І.Худанич.
3. Програма курсу «Основи політології» / Міністерство освіти України, Ужгородський державний університет, Кафедра політології. – Ужгород, 1997. – 12 с., 100 пр. – Співавт.: В.Л.Боднар, М.М.Вегеш, В.І.Худанич, В.В.Буркало, І.З.Корнійчук, Ю.О.Остапеч, Р.А.Офіцинський.
4. Програми спецкурсів для студентів гуманітарних факультетів Ужгородського державного університету / Ужгородський державний університет, Кафедра політології. – Ужгород, 1997. – 65 с., 100 пр. – Співавт.: В.Л.Боднар, М.М.Вегеш, В.І.Худанич, І.З.Корнійчук, В.В.Буркало, Ю.О.Остапеч.
5. Програма курсу «Основи політології». Плани семінарських занять з курсу політології. Програми спецкурсів / Ужгородський державний університет, Кафедра політології. – Ужгород, 1998. – 90 с., 100 пр. – Співавт.: В.Л.Боднар, М.М.Вегеш, В.І.Худанич, І.З.Корнійчук, В.В.Буркало, Ю.О.Остапеч, Р.А.Офіцинський.

6. Політологія. Соціологія: Програми нормативних курсів і спецкурсів, плани семінарських занять / Ужгородський державний університет, Кафедра політології. – Ужгород, 1999. – 92 с., 100 пр. – Співавт.: В.Л.Боднар, М.М.Вегеш, В.І.Худанич, І.З.Корнійчук, В.В.Буркало, Ю.О.Остапець, М.О.Лендьял.
7. Основи політології: Навчальна програма нормативної дисципліни. Плани семінарських занять / Ужгородський державний університет, Кафедра політології. – Ужгород, 2000. – 62 с., 150 пр. – Співавт.: В.Боднар, В.Буркало, М.М.Вегеш, І.Корнійчук, М.Лендьял, Ю.Остапець, Я.Томко, В.Худанич.

ТОКАР МАРІАН ЮРІЙОВИЧ

асистент

ТОКАР Маріан Юрійович народився 28 квітня 1973 р. в Ужгороді. Середню освіту отримав в Ужгородській СШ №1 ім. Т.Г.Шевченка. У 1996 р. закінчив історичний факультет Ужгородського державного університету. Виродовж 1997 – 2000 рр. працював учителем історії Загальноосвітньої школи I – III ступенів у с. Сторожниця Ужгородського району. У квітні 1997 р. закінчив курси Методичного центру Університету Матей Бела в м.Банська Бистриця (Словаччина).

У 2000 – 2002 рр. працював на посаді методиста вищої категорії Закарпатського науково-методичного центру освіти національних меншин при Ужгородському національному університеті – філіалу Науково-методичного центру середньої освіти Міністерства освіти і науки України. У 2001 – 2002 рр. викладав політологію в Ужгородському комерційному технікумі.

З 2002 р. працює викладачем кафедри політології Ужгородського національного університету. Викладає курси “Політологія”, “Політична історія Закарпаття ХХ століття”, “Політичне лідерство”, “Міжнародні організації”.

Під керівництвом доктора історичних наук, професора М.М.Вегеша підготував до захисту кандидатську дисертацію на тему: “Становлення і розвиток політичних партій Закарпаття в 1919 – 1939 рр.”.

Досліджує історичне минуле Закарпаття. У полі наукових досліджень вченого освітньо-виховні, культурно-національні та політико-партійні аспекти суспільної життєдіяльності. Автор 13 окремих видань (наукових, науково-методичних, науково-популярних) і понад 100 наукових і науково-популярних статей. Учасник чисельних наукових конференцій (крайових, всеукраїнських, міжнародних).

З 2001 р. – член Національної спілки журналістів України. З того часу працює в редакції газети “Ужгородський університет”.

ОКРЕМІ ВИДАВАННЯ:

1998

1. За покликом серця: (До 100-річчя від дня народження просвітянина Андрія Міньо) / Закарп. крайове культ.-осв. т-во "Просвіта". – Ужгород, 1998. – 60 с.

1999

2. Сторожниця: Сторінки історії суспільного та духовного життя / Ужгород. держ. ун-т, Закарп. крайове культ.-осв. т-во "Просвіта". – Ужгород: Вид-во "Карпати", 1999. – 126 с.

2000

3. З вірою крізь віки: (До 70-річчя спорудження Греко-католицької церкви Св. Кирила і Мефодія в Сторожниці): буклет. – Ужгород: ТОВ "Колір принт", 2000. – 6 с.
4. Коротка історія "Просвіти" в Сторожниці: (До 75-ої річниці заснування "Просвіти" в Сторожниці та 80-річчя крайової "Просвіти") / Ужгород. держ. ун-т, Кафедра політології, Закарп. крайове культ.-осв. т-во "Просвіта". – Ужгород: Госпрозрахунковий редакційно-видавничий відділ комітету інформації, 2000. – 36 с.
5. Освітньо-виховні проблеми національних меншин Закарпаття / Міністерство освіти і науки України, Закарпатський науково-метод. центр освіти національних меншин при УжНУ. – Ужгород, 2000. – 132 с.: Співавт.: В.В.Сагарда, В.С.Фернега.
6. Руська Національно-Автономна Партія: організація та діяльність / Ужгород. держ. ун-т, Кафедра політології. – Ужгород: Госпрозрахунковий редакційно-видавничий відділ комітету інформації, 2000. – 40 с.

2001

7. Проукраїнські політичні партії Закарпаття в 1919 – 1939 роках / Ужгород. націон. ун-т, Науково-дослідний інститут Карпатознавства. – Ужгород: УжНУ, 2001. – 176 с.
8. Сторінками університетської газети: (До 50-річчя газети "Ужгородський університет") / Ужгород. націон. ун-т. – Ужгород: Вид-во "Два кольори", 2001. – 136 с.: Співавт.: С.П.Поїда.

2002

9. Закарпатський науково-методичний центр освіти національних меншин при Ужгородському національному університеті: (візитна картка) / Ужгород, націон. ун-т.– Ужгород, 2002.– 16 с.: Співавт.: В.В.Сагарда.
10. Навчальні програми кафедри політології Ужгородського національного університету: Частина 1 / Міністерство освіти і науки України, Ужгород, націон. ун-т, Історичний факультет, Кафедра політології.– Ужгород: Приватна друкарня Романа Повч, 2002.– 180 с.: Співавт.: В.Л.Боднар, М.М.Вегеш, М.П.Зан, М.О.Лендьел, В.В.Марина, Ю.О.Остапеч, В.І.Фенич.
11. Навчальні програми кафедри політології Ужгородського національного університету: Частина 2 / Міністерство освіти і науки України, Ужгород, націон. ун-т, Історичний факультет, Кафедра політології.– Ужгород: Приватна друкарня Романа Повч, 2002.– 125 с.: Співавт.: М.М.Вегеш, М.О.Лендьел.
12. Партії національних меншин Закарпаття (20 – 30-і роки ХХ ст.) / Ужгород, націон. ун-т, Науково-дослідний інститут Карпатознавства.– Ужгород, 2002.– 56 с.
13. Професор Микола Вегеш: Біобібліографічний покажчик: (До 40-річчя від дня народження) / Ужгород, націон. ун-т, Науково-дослідний інститут Карпатознавства.– Ужгород: Приватна друкарня Романа Повч, 2002.– 360с.

НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ:

1995

14. Розвиток Ужгородської домінії за Другетів // Минуле і сучасне України. Молодь України: Наукові записки молодих учених УжДУ.– Ужгород, 1995.– Т.8.– С. 34–39.

1998

15. Одержимий просвітянськими ідеями: (До 100-річчя від дня народження Андрія Міньо) // Календар "Просвіти" на 1998 рік.– Ужгород, 1998.– С.190 – 191.

2000

16. Базисні положення “Концепції розвитку освіти й виховання в Словачькій Республіці” // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота.– Ужгород, 2000.– Вип.3.– С.165 – 166.: Співавт.: В.В.Сагарда.
17. Культурно-просвітницька діяльність провідників читальні “Просвіти” у селі Сторожниця Ужгородського району // Науковий збірник Товариства “Просвіта” в Ужгороді: Карпатська Україна: Національне відродження. Політичний розвиток. Персоналії: Матеріали міжнародної наукової конференції, присвяченої 60-річчю Карпатської України.– Ужгород: Вид-во “Два кольори”, 2000.– Річник ІV (ХУІІІ).–С. 283 – 286.

2001

18. Автономний Земледільський Союз (АЗС) // Енциклопедія Сучасної України: В 25-ти т.– Київ, 2001.– Том 1 (А).– С. 128.: Співавт.: М.М.Вегеш.
19. Аграрна партія (АП) // Енциклопедія Сучасної України: В 25-ти т.– Київ, 2001.– Том 1 (А).– С. 153.: Співавт.: М.М.Вегеш.
20. Відродження спортивних традицій “Просвіти” // Календар “Просвіти” на 2001 рік.– Ужгород, 2001.– С. 109 – 110.
21. Видатний спортивний діяч Закарпаття: (До 90-річчя від дня народження Василя Федака) // Календар “Просвіти” на 2001 рік.– Ужгород, 2001.– С. 176 – 177.
22. Діяльність проукраїнських політичних партій Закарпаття (друга половина 20-х – друга половина 30-х років) // Carpatica – Карпатика: Проблеми історії та етнографії України / Ужгород. націон. ун-т, Науково-дослідний інститут Карпатознавства.– Ужгород: Вид-во “Два кольори”, 2001.– Вип.11.– С. 61 – 92.
23. До питання законодавчого вирішення освітньо-виховних проблем національних меншин у Хорватській республіці // Проблеми післядипломної освіти педагогів: Матеріали ІV Всеукраїнської науково-методичної конференції (21 – 22 грудня 2000 р., м.Ужгород) / За ред. В.В.Химинця.– Ужгород: Патент,2001.– С.52 – 54.
24. З історії “Просвіти” в селі Оноківці // Календар “Просвіти” на 2001 рік.– Ужгород, 2001.– С.37 – 38.

25. Німецька партія в Закарпатті // *Carpatica – Карпатика: Актуальні проблеми вітчизняної і зарубіжної історії та культури* / Ужгород. націон. ун-т, Науково-дослідний інститут Карпатознавства.– Ужгород: Вид-во “Два кольори”, 2001.– Вип.8.– С.52 – 56.
26. Політичні організації угорської та єврейської національних меншин Закарпаття у 1919 – 1939 роках // *Carpatica – Карпатика: Проблеми вітчизняної та зарубіжної історії* / Ужгород. націон. ун-т, Науково-дослідний інститут Карпатознавства.– Ужгород: Вид-во “Два кольори”, 2001.– Вип.12.– С. 160 – 186.
27. Проект реформи освіти – “Тисячоліття” // *Довіра: Часопис словаків в Україні.– 2001 (Річник 2).– березень – травень.– С. 12 – 13: (те саме словацькою мовою):* Співавт.: В.В.Сагарда.
28. Реалії освітньо-виховного розвитку словаків у Закарпатті // *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота.– Ужгород, 2001.– Вип.4.– С.22 – 24.:* Співавт.: Ю.І.Завалевський.
29. Своярідність програмних положень “Партії невдоволених автохтонів (тутешняків)” // *Carpatica – Карпатика: Актуальні проблеми вітчизняної і зарубіжної історії та культури* / Ужгород. націон. ун-т, Науково-дослідний інститут Карпатознавства.– Ужгород: Вид-во “Два кольори”, 2001.– Вип.8.– С. 47 – 51.
30. Становлення проукраїнських політичних партій Закарпаття та їх розвиток у 1920 – 1924 роках // *Carpatica – Карпатика: Актуальні проблеми політичного та етнокультурного розвитку Карпатського регіону в ХІХ – ХХ століттях* / Ужгород. націон. ун-т, Науково-дослідний інститут Карпатознавства.– Ужгород: Вид-во “Два кольори”, 2001.– Вип.10.– С. 31 – 52.
31. Українці та партії й громадські об’єднання з огляду історичної традиційності // *Carpatica – Карпатика: Проблеми вітчизняної та зарубіжної історії* / Ужгород. націон. ун-т, Науково-дослідний інститут Карпатознавства.– Ужгород: Вид-во “Два кольори”, 2001.– Вип.12.– С. 22 – 32.

2002

32. “Історичні дослідження” Миколи Вегеша // *Микола Вегеш – історик України: Зб. / Ужгород. націон. Ун-т, Науково-дослідний інститут карпатознавства; [Відп. за вип.: М.Токар]. – Ужгород: Приватна друкарня Романа Повча, 2002. – С. 153-159.*

33. 110-річчя з дня народження Августина Емілійовича Штефана, педагога, громадського та культурного діяча (1893 – 1986) // Календар краєзнавчих пам'ятних дат на 2003 рік: Рекомендаційний бібліографічний посібник / Уклад.: Т.І.Васильєва, Г.В.Бобонич; Відп. за вип. Л.З.Григаш.– Ужгород: Вид-во В.Падяка, 2002.– С.31 – 34.
34. 75-річчя з дня народження Василя Івановича Ілька, історика, педагога (1928) // Календар краєзнавчих пам'ятних дат на 2003 рік: Рекомендаційний бібліографічний посібник / Уклад.: Т.І.Васильєва, Г.В.Бобонич; Відп. за вип. Л.З.Григаш.– Ужгород: Вид-во В.Падяка, 2002.– С.134 – 136.
35. Багатопартійність Чехословацької Республіки (1919 – 1939): приклад Підкарпатської Русі // Carpatica – Карпатика: Історія і культура Карпат: (До десятиріччя утворення НДІ Карпатознавства) / Ужгород. націон. ун-т, Науково-дослідний інститут Карпатознавства.– Ужгород, 2002.– Вип.19.– С.55 – 62.
36. Будівничі Карпато-Української держави: Голота Яків // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. М.М.Вегеша.– Ужгород: Вид-во “Карпати”, 2002.– С. 471 – 472.
37. Будівничі Карпато-Української держави: Грига Іван Іванович // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. М.М.Вегеша.– Ужгород: Вид-во “Карпати”, 2002.– С. 478 – 479.
38. Будівничі Карпато-Української держави: Невицька Ірина Павлівна // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. М.М.Вегеша.– Ужгород: Вид-во “Карпати”, 2002.– С. 492 – 493.
39. Будівничі Карпато-Української держави: Росоха Степан Іванович // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. М.М.Вегеша.– Ужгород: Вид-во “Карпати”, 2002.– С. 517 – 519.
40. Будівничі Карпато-Української держави: Феделеш Кирило Іванович // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під

- ред. М.М.Вегеша.– Ужгород: Вид-во “Карпати”, 2002.– С. 527–529.
41. Будівничі Карпато-Української держави: Химинєць Юліан // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. М.М.Вегеша.– Ужгород: Вид-во “Карпати”, 2002.– С. 529 – 530.
 42. Будівничі Карпато-Української держави: Шерегій Юрій-Августин // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. М.М.Вегеша.– Ужгород: Вид-во “Карпати”, 2002.– С. 534 – 535.
 43. Будівничі Карпато-Української держави: Штефан Августин Емілійович // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. М.М.Вегеша.– Ужгород: Вид-во “Карпати”, 2002.– С. 539 – 541.
 44. Вдалі кроки регіональної енциклопедистики // *Carpatica – Карпатика: Українсько-словацькі взаємини в галузі історії, літератури та мови* / Ужгород. націон. ун-т, Науково-дослідний інститут Карпатознавства.– Ужгород, 2002.– Вип.17.– С. 376 – 378.
 45. Відомі дослідники Карпатської України // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. М.М.Вегеша.– Ужгород: Вид-во “Карпати”, 2002.– С.545 – 562.
 46. Джерела та література про Карпатську Україну // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. М.М.Вегеша.– Ужгород: Вид-во “Карпати”, 2002.– С.642 – 705.: Співавт.: М.М.Вегеш, В.В.Міщанин.
 47. До історії літературної критики в Словаччині // *Carpatica – Карпатика: Українсько-словацькі взаємини в галузі історії, літератури та мови* / Ужгород. націон. ун-т, Науково-дослідний інститут Карпатознавства.– Ужгород, 2002.– Вип.17.– С.384 – 385.
 48. Заслужене визнання // Микола Вегеш – історик України: Зб. / Ужгород. націон. Ун-т, Науково-дослідний інститут

- карпатознавства; [Відп. за вип.: М.Токар]. – Ужгород: Приватна друкарня Романа Повча, 2002. – С. 61-62.
49. Історія Закарпаття першої половини ХХ століття: погляд вченого з Пряшева // *Carpatica – Карпатика: Українсько-словацькі взаємини в галузі історії, літератури та мови* / Ужгород. націон. ун-т, Науково-дослідний інститут Карпатознавства.– Ужгород, 2002.– Вип.17. – С. 379 – 383.
50. Карпатська Україна в мемуарах // Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. М.М.Вегеша.– Ужгород: Вид-во “Карпати”, 2002.– С. 46 – 57.; Співавт.: М.М.Вегеш.
51. Микола Вегеш – доктор історичних наук // Микола Вегеш – історик України: Зб. / Ужгород. націон. Ун-т, Науково-дослідний інститут карпатознавства; [Відп. за вип.: М.Токар]. – Ужгород: Приватна друкарня Романа Повча, 2002. – С. 179-184.
52. Політичні партії Закарпаття у 20 – 30-х роках ХХ ст. // *Carpatica – Карпатика: Політичні партії і вибори в Україні та країнах Центральної і Південно-Східної Європи* / Ужгород. націон. ун-т, Науково-дослідний інститут Карпатознавства.– Ужгород, 2002.– Вип.16.– С. 34 – 77.
53. Політичні партії на шляху до національної консолідації (1920 — 1938 рр.).// Вони боронили Карпатську Україну: Нариси історії національно-визвольної боротьби закарпатських українців / Під ред. М.М.Вегеша.– Ужгород: Вид-во “Карпати”, 2002.– С. 155 – 184.
54. Фундаментальне видання з української історії: (наукова рецензія на п'ятитомник М.М.Вегеша “Історичні дослідження”) // *Carpatica – Карпатика: Проблеми вітчизняної і зарубіжної історії з найдавніших часів до наших днів* / Ужгород. націон. ун-т, Науково-дослідний інститут Карпатознавства.— Ужгород, 2001.– Вип.14.– С. 337 – 341.

2003

55. Роль «Просвіти» у становленні та розвитку політичних партій Закарпаття в 1920-1939 роках // *Carpatica-Карпатика. Випуск – 21. Політологічні студії: історія, теорія, практика.* – Ужгород: Видавництво Ужгородського національного університету, 2003. – С. 260-269. [Співавт.: В. Басараб].

ЗАН МИХАЙЛО ПЕТРОВИЧ

асистент

Народився 13 серпня 1977 р. в с.Великі Ком'яти Виноградівського району Закарпатської області. В 1994 р. на відмінно закінчив Великоком'ятську середню школу. В 1994 р. вступив на спеціальність "історія" історичного факультету УжДУ. В 1999 р. завершив навчання на історичному факультеті УжДУ, отримавши диплом історика, викладача історії з відзнакою.

Протягом 1999-2002 рр. навчався в аспірантурі УжНУ. Під керівництвом доктора історичних наук, професора М.П. Тиводара підготував до захисту кандидатську дисертацію на тему: "Етнічні процеси на Закарпатті (1989-2001 рр.)". 25 жовтня 2002 р. на спільному засіданні кафедри історії стародавнього світу та середніх віків і НДІ карпатознавства УжНУ її рекомендовано до захисту по спеціальності 07.00.05 – "етнологія". 16 квітня 2003 р. дисертаційну роботу рекомендовано до захисту відділом етнології Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України (м.Київ).

З 1 листопада 2002 р. працює асистентом кафедри політології УжНУ.

Сфера наукових студій – теоретичні та прикладні аспекти етнології, питання етносоціоніки і етнології, вивчення етнічних процесів та етнокультурної самоідентифікації на Закарпатті. Видав навчально-методичні посібники "Запитальники та анкети до вивчення сучасних етнічних процесів" (2001), "Етнологія" (2001) та "Запитальники до вивчення ментальності та етнічних стереотипів населення України" (2002). Автор більше 50 наукових та науково-популярних статей. Учасник міжнародних етнологічних конференцій в Києві, Одесі та Львові; спільних румунсько-українських етнологічних експедицій в Сатумарському та Марамороському повітах Румунії, на Закарпатті.

Предмети викладання – загальні нормативні курси "Політологія" та "Соціологія", спецкурси "Порівняльна політологія", "Політична культура", "Політична антропологія", "Політичні режими", "Гендер і політика", "Етнологія".

ОКРЕМІ ВИДАННЯ:

2001

1. Запитальники та анкети до вивчення сучасних етнічних процесів / Підготував М.П. Зан. – Ужгород: Вид-во Ужгород. у-ту, 2001. – 27 с.
2. Етноекологія. Навчальна програма нормативного курсу, плани лекційних та семінарських занять (Методичний посібник для студентів УжНУ) / Підготував М.П. Зан. – Ужгород: Вид-во Ужгород. ун-ту, 2001. – 40 с.

2002

3. Запитальники до вивчення ментальності та етнічних стереотипів населення України (Методичний посібник для студентів історичного факультету УжНУ) / Підготував М.П. Зан. – Ужгород: Вид-во Ужгород. ун-ту, 2002. – 44 с.
4. Політична культура // Навчальні програми кафедри політології Ужгородського національного університету. Частина I / Боднар В.Л., Вегеш М.М., Зан М.П., Лендшел М.О., Марина В.В., Остапеч Ю.О., Токар М.Ю, Фенич В.І. – Ужгород: Приватна друкарня Романа Повча, 2002. – С. 150-161.
5. Основи політології. Навчальна програма нормативного курсу і плани семінарських занять для студентів неполітологічних спеціальностей УжНУ / Підготували В.Л. Боднар, М.М. Вегеш, М.П. Зан, В.В. Марина. – Ужгород: Приватна друкарня Романа Повча, 2002. – 68 с.

НАУКОВІ СТАТТІ:

1998

6. Проблема бога ацтеків Кецалькоатля: міжцивілізаційний та філософський аспекти // Етнічність в історії та культурі: матеріали і дослідження / Одеський державний університет ім. І.І. Мечникова. – Одеса: Гермес, 1998. – С. 153-155.

1999

7. Боснійці: етнокультурна, етнополітична чи етнічна спільнота? // Етнічна історія народів Європи: Збірник наукових праць. – Секція I. Теоретичні проблеми етнології. – К.: Видавничий центр “Київський університет”, 1999. – С. 24-27.
8. Магія індіанців наука в контексті “кастанедизму” // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Історія. Випуск 3. –

Ужгород: Видавництво наукової та методичної літератури Ужгородського державного університету, 1999. – С. 91-94.

9. Головні тенденції зовнішньої політики України на сучасному етапі // Україна у міжнародних відносинах ХХ століття. Збірник наукових праць на допомогу учням шкіл і студентам. – Ужгород: Вид-во Ужгород. у-ту, 1999. – С. 70-73. [Співавт.: В.В. Шило].

2000

10. Витоки ацтекської космологічної панорами Всесвіту // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Історія. Випуск 5: До 55-річчя Ужгородського державного університету та історичного факультету / [Редкол.: І.Ф. Король, д.і.н. (голов. ред.) та ін.]. – Ужгород: Видавництво Валерія Падяка, 2000. – С. 203-205.

2001

11. Проблема використання етнологічної термінології в контексті дослідження етнічних процесів на Закарпатті в умовах української державності // Carpatica-Карпатика. Випуск – 8. Актуальні проблеми вітчизняної і зарубіжної історії та культури. – Ужгород: Два кольори, 2001. – С. 135-145.
12. Мигович І.І., Макара М.П. Закарпатський соціум: етнологічний аспект (Ужгород: Патент, 2000. – 160 с.) // Carpatica-Карпатика. Випуск – 8. Актуальні проблеми вітчизняної і зарубіжної історії та культури. – Ужгород: Два кольори, 2001. – С. 298-302.
13. Етноментальні чинники історичного буття українського народу // Carpatica-Карпатика. Випуск – 9. Науково-педагогічна діяльність та літературна творчість Федора Потушняка (До 90-річчя від дня народження). – Ужгород: Ліра, 2001. – С. 135-147.
14. Дослідження основних аспектів етнічних процесів на Закарпатті в 90-ті рр. ХХ ст. через призму контент-аналізу обласної преси // Carpatica-Карпатика. Випуск – 10. Актуальні проблеми політичного та етнокультурного розвитку Карпатського регіону в ХІХ-ХХ століттях. – Ужгород: Два кольори, 2001. – С. 211-234.
15. Дослідження етнодемографічних процесів на Закарпатті 90-х років ХХ ст. // Carpatica-Карпатика. Випуск – 11. Проблеми

- історії та етнографії України. – Ужгород: Колір принт, 2001. – С. 202-210.
16. Соціально-політичне та культурне життя етнічних меншин Закарпаття 90-х років ХХ ст. (Історіографічний аспект) // *Carpatica-Karpatika*. Випуск – 11. Проблеми історії та етнографії України. – Ужгород: Колір принт, 2001. – С. 211-225.
 17. Вивчення міжетнічних відносин (стосунків) на Закарпатті 90-х рр. ХХ ст. // *Carpatica-Karpatika*. Випуск – 12. Проблеми вітчизняної та зарубіжної історії. – Ужгород: Колір принт, 2001. – С. 219-230.
 18. Історіографія проблеми русинства 90-х років ХХ ст. // *Carpatica-Karpatika*. Випуск – 12. Проблеми вітчизняної та зарубіжної історії. – Ужгород: Колір принт, 2001. – С. 231-249.
 19. Пріоритети та цінності родинної етнопедagogіки Закарпаття через призму анкетування студентів УжНУ // *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*. Випуск 4. – Ужгород: Ужгородський національний університет, 2001. – С. 24-29.
 20. Міжетнічні стосунки на Закарпатті (етносocіонічна модель) // *Регіональні студії (випуск № 3)*. Збірник наукових праць. Укладач: М.Лендьел. – Ужгород: Ліра, 2001. – С. 125-132.
 21. Полісемантичність терміну “етнічні процеси” в етнології (проекування наукової дефініції на регіональне дослідження в Закарпатті) // *Народознавчі зошити*. – 2001. – зошит 3 (39). – травень-червень. – С. 462-464.
- 2002
22. Демографічні чинники етнічних процесів на Закарпатті 90-х рр. ХХ ст. // *Carpatica-Karpatika*. Випуск – 14. Проблеми вітчизняної і зарубіжної історії з найдавніших часів до наших днів. Ювілейний збірник на пошану доктора історичних наук, професора Василя Івановича Худанича. – Ужгород: Приватна друкарня Романа Повча, 2002. – С. 213-227.
 23. Буття нашої діаспори: українці Сатумарського повіту (Румунія) // *Carpatica-Karpatika*. Випуск – 14. Проблеми вітчизняної і зарубіжної історії з найдавніших часів до наших днів. Ювілейний збірник на пошану доктора історичних наук,

- професора Василя Івановича Худанича. – Ужгород: Приватна друкарня Романа Повча, 2002. – С. 330-332.
24. Дністрянський М.С. Україна в політико-географічному вимірі (Львів: Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2000. – 310 с.) // Carpathica-Carpatika. Випуск – 14. Проблеми вітчизняної і зарубіжної історії з найдавніших часів до наших днів. Ювілейний збірник на пошану доктора історичних наук, професора Василя Івановича Худанича. – Ужгород: Приватна друкарня Романа Повча, 2002. – С. 333-336.
25. Етнічна самоідентифікація українців Закарпаття (результати польових етнографічних студій) // Археологія та етнологія Східної Європи: матеріали і дослідження: Том 3: збірка наукових праць / Відп. ред. О.В. Сминтина (частина перша), О.А. Прігарін (частина друга). – Одеса: Друк, 2002. – С. 245-246.
26. Формування Української політичної нації і проблема русинства на Закарпатті // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. Випуск 12. – Львів: Інститут народознавства Національної академії наук України, Інститут українознавства ім. І.Крип'якевича Національної академії наук України, Національний університет “Львівська політехніка”, 2002. – С. 129-134.
27. Розвиток демократії та етнічні процеси в Україні (на прикладі Закарпаття) // II міжнародна конференція “Розвиток демократії та демократична освіта в Україні”. Тези доповідей. Канадсько-український проект “Демократична освіта”. Одеська національна юридична академія. Одеса, 24-26 травня 2002 р. – Одеса, 2002. – С. 8-9.
28. Місце етноекотології в системі сучасних екологічних знань // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Біологія. – Ужгород: Колір Прінт, 2002. – № 11. – С. 104-108.
29. Етнічна самоідентифікація та міжетнічні стосунки на Закарпатті (стереотипні показники молодшої генерації) // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Історія. Вип. 6: З нагоди 70-річчя відомого українського вченого-археолога, професора Ужгородського національного

- університету Едуарда Альбертовича Балагурі / [Редкол. Мандрик І.О. (голов. ред.), Олашин М.В. (відп. ред.) та ін.]. Ужгород: Вид-во В. Паляка, 2002. – С. 141-151.
30. Етнополітична ситуація на Закарпатті 1989-1991 років (воли народу чи протистояння еліт?) // *Carpatica-Karpatika*. Випуск – 16. Політичні партії і вибори в Україні та країнах Центральної і Південно-Східної Європи. – Ужгород: Приватна друкарня Романа Повча, 2002. – С. 140-166.
 31. Словацька національна меншина на Закарпатті в умовах української державності // *Carpatica-Karpatika*. Випуск – 17. Українсько-словацькі взаємини в галузі історії, літератури та мови. – Ужгород: Приватна друкарня Романа Повча, 2002. – С. 74-85.
 32. Угорці Закарпаття (епізод етнополітичних процесів поч. 90-х рр. XX ст.) // *Carpatica-Karpatika*. Випуск – 18. Історія, політологія, культура: минуле і сучасне. – Ужгород: Приватна друкарня Романа Повча, 2002. – С. 222-236.
 33. "Орієнтувальний матеріал членам і кандидатам в члени обкому Компартії України..." // *Carpatica-Karpatika*. Випуск – 19. Історія і культура Карпат (До десятиріччя утворення НДІ карпатознавства). – Ужгород: Приватна друкарня Романа Повча, 2002. – С. 177-192.
 34. Нестор-літописець Карпатської України // Микола Вегеш – історик України.-Ужгород,2002.-С.160-164.
 35. Вони боронили Карпатську Україну // Микола Вегеш – історик України.-Ужгород,2002.-С.165-173.
 36. Етноконфесійний ренесанс на Закарпатті (до питання про реабілітацію греко-католицизму) // *Carpatica-Karpatika*. Випуск – 20. Релігія і церква в країнах Центральної та Південно-Східної Європи. – Ужгород: Вид-во Ужгород. ун-ту, 2002. – С. 151-160.
 37. Нелегальна міграція – новий фактор етнодемографічних процесів на Закарпатті 90-х рр. XX ст. // Науковий вісник Ужгородського Національного університету. Серія: Історія. Вип. 7 / [Редкол.: Мандрик І.О. (голов. ред.), Олашин М.В. (відп. ред.)]. – Ужгород: Вид-во В.Паляка, 2002. – С. 93-96.

2003

38. Етнокультурний розвиток румун Закарпаття (1989-2001 рр.) // Carpatica-Carpatika. Випуск – 21. Політологічні студії: історія, теорія, практика. – Ужгород: Видавництво Ужгородського національного університету, 2003. – С. 352-362.
39. Міжнародні зв'язки ІДІ карпатознавства у 2001-2002 роках // Carpatica-Carpatika. Випуск – 21. Політологічні студії: історія, теорія, практика. – Ужгород: Видавництво Ужгородського національного університету, 2003. – С. 364-370. [Співавт.: М.Вегеш].
40. Враження з того боку Тиси // Carpatica-Carpatika. Випуск – 21. Політологічні студії: історія, теорія, практика. – Ужгород: Видавництво Ужгородського національного університету, 2003. – С. 371-374. [Співавт.: М.Вегеш].
41. Етнокультурний розвиток німців Закарпаття (1989-2001 рр.) // Carpatica-Carpatika. Випуск – 22. Проблеми історії, політології, етнології та літературознавства. – Ужгород: Видавництво Ужгородського національного університету, 2003. – С.261-266.
42. Етномовні процеси в середовищі українства Сатумарського повіту (Румунія) // Carpatica-Carpatika. Випуск – 23. Актуальні проблеми історії та етнології. – Ужгород: Видавництво Ужгородського національного університету, 2003. – С.262-278.
43. Етнокультурний розвиток угорців Закарпаття (1989-2001 рр.) // Carpatica-Carpatika. Випуск – 24. Історичні та історіографічні студії: до ювілею доктора історичних наук, професора Володимира Васильовича Грабовецького. – Ужгород: Видавництво Ужгородського національного університету, 2003. – С. 210-233. [Співавт.: А.Берені].

БАСАРАБ ВОЛОДИМИР ІЛЛІЧ

асистент

Володимир Басараб народився 4 січня 1962 р. в с.Старе Давидково Мукачівського району Закарпатської області. В 1979 р. закінчив Клячанівську середню школу, після чого поступив на історичний факультет Ужгородського державного університету. Закінчивши УЖДУ, протягом 1984-2002 рр. працював вчителем історії та суспільствознавства Зняцівської середньої школи.

З вересня 2002 р. працює на посаді асистента кафедри політології Ужгородського національного університету, де читає лекції й проводить семінарські заняття з нормативних курсів «Основи політології» та «Соціологія» для студентів неполітологічних спеціальностей. Володимир Басараб є відповідальним за провадження педагогічної практики студентів історичного факультету (спеціальність «Політологія»).

НАУКОВІ СТАТТІ:

1. Роль «Просвіти» у становленні та розвитку політичних партій Закарпаття в 1920-1939 роках // Carpatica-Карпатика. Випуск – 21. Політологічні студії: історія, теорія, практика. – Ужгород: Видавництво Ужгородського національного університету, 2003. – С. 260-269. [Співавт.: М. Токар].

ПОВХАНІЧ ГАННА МИХАЙЛІВНА старший лаборант

Повханіч Ганна Михайлівна народилася 16 березня 1952 року в с.Люта Великоберезнянського району Закарпатської області.

В 1970 році вступила в УжДУ на філологічний факультет за спеціальністю «українська мова та література», який закінчила в 1975 році. З січня 1976 року працювала старшим лаборантом лабораторії конкретно-соціологічних досліджень. З вересня 1976 року у зв'язку з ліквідацією лабораторії була переведена старшим лаборантом на кафедру наукового атеїзму УжДУ.

З лютого 1990 року по вересень 1993 року працювала методистом навчального відділу УжДУ. З 10 вересня 1993 року працює на посаді старшого лаборанта кафедри політології.

АДРЕСНО-ТЕЛЕФОННИЙ ДОВІДНИК ЧЛЕНІВ КАФЕДРИ

ВЕГЕШ МИКОЛА МИКОЛАЙОВИЧ (нар. – 28.11. 1962)

м. Ужгород

вул. Університетська, 10 / 26 "Б"

тел.: (031-22) 4-31-98

ХУДАНИЧ ВАСИЛЬ ІВАНОВИЧ (нар. – 28.03. 1922)

м. Ужгород

вул. Грушевського, 39 / 56

тел.: (031-22) 66-24-63

БОДНАР ВОЛОДИМИР ЛАВРЕНТІЙОВИЧ (нар. – 4.07. 1935)

м. Ужгород

вул. Яна Гуса, 21

тел.: (031-22) 61-46-43

БУРКАЛО ВАЛЕНТИН ВАСИЛЬОВИЧ (нар. – 16.05. 1960)

м. Ужгород

вул. Одеська, 33 "А" / 25

тел.: (031-22) 2-52-56

МАРИНА ВАСИЛЬ ВАСИЛЬОВИЧ (нар. – 4.10. 1964)

м. Ужгород

вул. Насипна, 3 / 15

тел.: (031-22) 61-64-38

ЛЕНДЬЕЛ МИРОСЛАВА ОЛЕКСАНДРІВНА (нар. – 21.05. 1972)

м. Ужгород

вул. Шишкіна, 73

тел.: (031-22) 61-76-14

ПЕТРИНКО ВІКТОР СТЕПАНОВИЧ (нар. – 2.11. 1966)

м. Ужгород

вул. Минайська, 3 / 57

ОСТАПЕЦЬ ЮРІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ (нар. – 26.10. 1966)

*м. Ужгород
вул. Кипушанська, 185 / 2
тел.: (031-22) 5-09-45*

ГИРЯ ВОЛОДИМИР ІВАНОВИЧ (нар. – 7.12. 1956)

*м. Ужгород
вул. Ракоці, 16 / 21
тел.: (031-22) 61-59-86*

ТОКАР МАРІАН ЮРІЙОВИЧ (нар. – 28.04. 1973)

*м. Ужгород
вул. Швабська, 33
тел.: (031-22) 2-40-24*

ЗАН МИХАЙЛО ПЕТРОВИЧ (нар. – 13.08. 1977)

*м. Ужгород
вул. Університетська, 10 / 31 «А 1»
тел.: (031-22) 4-35-72*

БАСАРАБ ВОЛОДИМИР ІЛЛІЧ (нар. – 4.01. 1962)

*м. Ужгород
вул. Чорновола, 45 / 30
тел.: (031-22) 5-14-02*

ПОВХАНИЧ ГАННА МИХАЙЛІВНА (нар. – 16.03. 1952)

*м. Ужгород
вул. Собранецька, 74 / 5
тел.: (031-22) 61-43-13*

АНОТАЦІЯ

До біобібліографічного покажчика кафедри політології Ужгородського національного університету ввійшли короткі біографічні відомості та основні наукові публікації професорсько-викладацького складу.

На кафедрі працюють доктори історичних наук, професори Вегеш Микола Миколайович і Худаніч Василь Іванович, кандидати історичних наук, доценти Лендель Мирослава Олександрівна, Марина Василь Васильович, кандидати філософських наук, доценти Боднар Володимир Лаврентійович, Буркало Валентин Васильович, кандидат політичних наук, асистент Петрінко Віктор Степанович, старші викладачі Остапеч Юрій Олександрович, Гиря Володимир Іванович, асистенти Зан Михайло Петрович, Токар Маріан Юрійович і Басараб Володимир Ілліч. Обов'язки старшого методиста виконує Повханич Ганна Михайлівна.

У покажчику відображено основні віхи у становленні кафедри політології, яка протягом десятиліть пройшла еволюцію від наукового комунізму до політології. Кафедра політології була відкрита в 1991 р., до 1994 р. мала статус загальноуніверситетської, а потім переведена на історичний факультет Ужгородського університету. 2 червня 1998 р. в УжНУ відкрита спеціальність "Політологія" (випуск бакалаврів і спеціалістів). У 2002 р. в стінах Ужгородського університету проведено перший в історії Закарпаття випуск бакалаврів політології. За наслідками проведеної Міністерством освіти і науки України акредитаційної та ліцензійної експертизи Ужгородський національний університет одержав право готувати магістрів політології.

Із біобібліографічного покажчика видно, що професорсько-викладацький склад кафедри політології опублікував десятки монографій та навчально-методичних посібників, сотні наукових праць. Викладачі кафедри постійно беруть участь у наукових конференціях, значна частина з яких мають міжнародний статус, друкуються в різноманітних зарубіжних виданнях.

Кафедра політології Ужгородського національного університету справедливо вважається однією з найперспективніших кафедр не тільки історичного факультету, але й нашого вищого навчального закладу загалом.

SUMMARY

Bio-bibliographical index of Political Science Department, Uzhgorod National University, includes short biographical data and information on main research publications of the department's staff.

Staff of department consists of: Doctors of Historical Science, Professors Mykola Mykolajovyč Vehesh and Vasyl Ivanovyč Khudanych; Candidates of History Science, Associated Professors Myroslava Olexandrivna Lendel and Vasyl Vasylyovyč Maryna; Candidates of Philosophy, Associated Professors Volodymyr Lavrentijovyč Bodnar and Valentyn Vasylyovyč Burkalo; Candidate of Political Science, Assistant Professor Viktor Stepanovyč Petrisko; Assistant Professors-Seniors Yuriy Olexandrovych Ostapets and Volodymyr Ivanovyč Hyria; Assistant Professors Mykhailo Petrovyč Zan and Marian Yuriyovyč Tokar. Methodological work is leaded by Hanna Mykhailivna Povkhanych.

Index demonstrates the main stages in the Political Science Department development that made evolution during last ten years from the scientific communism towards Political Science. Political Science Department was opened in 1991; till 1994 it has the status of general University department, and then it became the structure part of Historical Faculty. On June 2nd, 1998 Uzhgorod National University opened the new speciality "Political Science" (level of bachelors and specialists). In 2002 the first graduation of Political Science Bachelors in the history of Transcarpathia was made. According the results of the accreditation and license expertise which was made by Ministry of Education and Science of Ukraine, Uzhgorod National University gained the authority to prepare holders of Master's Degree in Political Science.

Bio-bibliographical index also demonstrates that Department's staff had published dozens of monographs and training and methodological manuals, hundreds of other research works. Professors of the Department's constantly take the part in the research conferences, some of them – with international status, publish the results of research work in different foreign journals and other editions.

Political Science Department justly is regarded to be one of the perspective departments not only of the Historical Faculty but of the whole University in general.